

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

รายงานการวิจัย

เรื่อง

ภาพพฤติกรรมการสอนของนิสิตฝึกสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

นางนลินี บำเรอราช

นายสุนทร บำเรอราช

เริ่มบริการ

- 5 เล่ม. 2549

ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ปีงบประมาณ 2542

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ เพื่อศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศก์ อาจารย์พี่เลี้ยง และนิสิตฝึกสอน เกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของนิสิตฝึกสอน 9 ด้าน ได้แก่ คุณลักษณะส่วนตัว การเตรียมการสอน การเสนอเนื้อหาในการดำเนินการสอน การจูงใจและการเสริมแรงในการเรียน การมอบหมายงานให้ปฏิบัติ การใช้สื่อการสอน การควบคุมวินัยในชั้นเรียน การประเมินผลการเรียนการสอน และการเสริมสร้างจริยธรรม และเพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนของนิสิตฝึกสอนตามการประเมินของอาจารย์นิเทศก์ อาจารย์พี่เลี้ยง และนิสิตฝึกสอน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ อาจารย์นิเทศก์ คณะศึกษาศาสตร์ จำนวน 33 คน อาจารย์พี่เลี้ยง จำนวน 142 คน และนิสิตฝึกสอน จำนวน 150 คน

ผลการวิจัย เป็นดังนี้

1. อาจารย์นิเทศก์ อาจารย์พี่เลี้ยง และนิสิตฝึกสอนมีความคิดเห็นว่านิสิตฝึกสอนมีพฤติกรรมการสอนโดยรวมทั้ง 9 ด้าน อยู่ในระดับพอใจมาก และมีพฤติกรรมการสอนด้านการเสริมสร้างจริยธรรมอยู่ในระดับพอใจมากที่สุด พฤติกรรมการสอนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการเตรียมการสอน และด้านการใช้สื่อการสอน

2. นิสิตฝึกสอนวิชาเอก การประถมศึกษา สังคมศึกษา และฟิสิกส์ ได้รับการประเมินจากอาจารย์พี่เลี้ยงว่ามีพฤติกรรมการสอนโดยรวมทั้ง 9 ด้าน อยู่ในระดับพอใจมากที่สุด

3. อาจารย์นิเทศก์ อาจารย์พี่เลี้ยง และนิสิตฝึกสอน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนทุกด้านทั้ง 9 ด้าน ของนิสิตฝึกสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าสถานภาพของผู้ประเมินมีผลต่อการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของนิสิตฝึกสอน

4. เมื่อเปรียบเทียบตามกลุ่มของผู้ประเมิน ปรากฏว่า

4.1 อาจารย์พี่เลี้ยง มีความคิดเห็นว่านิสิตฝึกสอนมีพฤติกรรมการสอนทุกด้านอยู่ในระดับพอใจมาก สูงกว่าความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศก์

4.2 อาจารย์พี่เลี้ยง มีความคิดเห็นว่านิสิตฝึกสอนมีพฤติกรรมการสอนด้านการเตรียมการสอน อยู่ในระดับพอใจมาก สูงกว่าความคิดเห็นของนิสิตฝึกสอน

4.3 นิสิตฝึกสอน มีความคิดเห็นว่ ตนมีพฤติกรรมการสอน 8 ด้าน ยกเว้นคุณลักษณะส่วนตัว อยู่ในระดับพอใจมาก สูงกว่าความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศก์

4.4 นิสิตฝึกสอนวิชาเอกการประถมศึกษา และวิชาเอกคณิตศาสตร์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอน 5 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5. เพศของผู้ประเมิน ไม่มีผลต่อการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของนิสิตฝึกสอน

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อ.....	ก
สารบัญ.....	ค
สารบัญตาราง.....	ฉ

บทที่

1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
สมมติฐานของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
หลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิตของมหาวิทยาลัยบูรพา.....	8
การดำเนินงานฝึกสอนของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.....	12
จำนวนนิสิตฝึกสอน.....	12
โรงเรียนหน่วยฝึกสอน.....	13
ระบบการเลือกโรงเรียนหน่วยฝึกสอน.....	14
การเตรียมนิสิตก่อนออกฝึกสอน.....	15
การนิเทศนิสิตฝึกสอน.....	17
การประเมินผลการฝึกสอน.....	19
การประเมินผลขั้นสุดท้าย.....	20
เกณฑ์ในการประเมินผล.....	20
การคิดเทียบน้ำหนักของเกรดเสนอแนะ.....	21
การคิดเกรดขั้นสุดท้าย.....	21

การศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอน.....	22
การสังเกตพฤติกรรมของครู.....	24
คุณภาพของครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู.....	29
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542.....	34
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	38
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	38
ประชากร.....	38
กลุ่มตัวอย่าง.....	38
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	39
ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ.....	40
เกณฑ์ในการให้ค่าความหมายของคะแนน.....	40
วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	41
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	41
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	42
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล.....	42
ข้อมูลส่วนบุคคลของอาจารย์นิเทศก์.....	42
ข้อมูลส่วนบุคคลของอาจารย์ที่เลี้ยง.....	44
ข้อมูลส่วนบุคคลของนิสิตฝึกสอน.....	46
ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนของนิสิตฝึกสอน.....	48
การเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนตามสถานภาพของผู้ประเมิน.....	60
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	75
สรุปผลของการวิจัย.....	75
การอภิปรายผล.....	79
ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้.....	83
ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป.....	84

บทที่

หน้า

บรรณานุกรม..... 85

ภาคผนวก..... 89

สารบัญญัตราง

ตาราง		หน้า
1	จำนวนนิตดฬี กสอนของคณะศึษาศาสตรตั้งแตปีการศึกษา 2538-2541 จำแนกตามรายวิชาเอก และจำนวน โรงเรียนหน่วยฬี กสอน.....	12
2	รายชื่อ โรงเรียนหน่วยฬี กสอน ปีการศึกษา 2541 จำแนกตามจังหวัด.....	13
3	คำร้อยละของเพศของอาจารย์นิตศก.....	42
4	คำร้อยละของจำนวนนิตดฬี กสอนที่อาจารย์นิตศกรับฝคชอบ.....	43
5	คำร้อยละของจำนวนนิตดฬี กสอนตามวิชาเอกที่ ใ้รับการนิตศ จากอาจารย์นิตศกที่คอบแบบสอบถาม.....	43
6	คำร้อยละของวิชาที่นิตดฬี กสอนสอนซึ่ง ใ้รับการนิตศ จากอาจารย์นิตศกที่คอบแบบสอบถาม.....	44
7	คำร้อยละของเพศของอาจารย์ที่เล็ยง.....	44
8	คำร้อยละจำนวนอาจารย์ที่เล็ยงจำแนกตามหน้าที่ที่ปฏิบัติ.....	45
9	คำร้อยละของจำนวนนิตดฬี กสอนตามวิชาเอกที่ ใ้รับการนิตศ จากอาจารย์นิตศกที่คอบแบบสอบถาม.....	45
10	คำร้อยละของวิชาที่นิตดฬี กสอนสอนซึ่ง ใ้รับการนิตศ จากอาจารย์ที่เล็ยงที่คอบแบบสอบถาม.....	46
11	คำร้อยละของจำนวนนิตดฬี กสอนจำแนกตามวิชาเอก.....	46
12	คำร้อยละของเพศของนิตดฬี กสอน.....	47
13	คำร้อยละของวิชาที่นิตดฬี กสอน ใ้สอน.....	47
14	ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าเบ็ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และระดับความพอใจ ในพฤติกรรมของนิตดฬี กสอน ตามการประเมินของอาจารย์นิตศก อาจารย์ที่เล็ยง และนิตดฬี กสอน.....	49
15	ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าเบ็ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และระดับความพอใจ ในพฤติกรรมการสอนของนิตดฬี กสอน ตามการประเมิน ของอาจารย์ที่เล็ยง จำแนกตามเพศของอาจารย์ที่เล็ยง.....	51

16	ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และระดับความพอใจ ในพฤติกรรมการสอนของนิสิตฝึกสอนตามการประเมิน ของอาจารย์ที่เลี้ยง จำแนกตามวิชาเอกของนิสิตฝึกสอน.....	52
17	ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และระดับความพอใจ ในพฤติกรรมการสอนของนิสิตฝึกสอนตามการประเมิน ของอาจารย์ที่เลี้ยง จำแนกตามวิชาที่นิสิตสอน.....	55
18	ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และระดับความพอใจ ในพฤติกรรมการสอนของนิสิตฝึกสอนตามการประเมิน ของนิสิตฝึกสอน จำแนกตามเพศของนิสิต.....	56
19	ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และระดับความพอใจ ในพฤติกรรมการสอนของนิสิตฝึกสอนตามการประเมิน ของนิสิตฝึกสอน จำแนกตามวิชาเอกที่นิสิตฝึกสอน.....	57
20	ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และระดับความพอใจ ในพฤติกรรมการสอนของนิสิตฝึกสอนตามการประเมิน ของนิสิตฝึกสอน จำแนกตามวิชาที่สอน.....	
21	เปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนของนิสิตฝึกสอนตามการประเมิน ของอาจารย์นิเทศก์ อาจารย์ที่เลี้ยง และนิสิตฝึกสอน ด้วยสถิติค่า F (F-test).....	61
22	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศก์ อาจารย์ที่เลี้ยง และนิสิตฝึกสอนเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอน ด้านคุณลักษณะส่วนตัว เป็นรายคู่.....	62
23	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศก์ อาจารย์ที่เลี้ยง และนิสิตฝึกสอนเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอน ด้านการเตรียมการสอน เป็นรายคู่.....	62
24	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศก์ อาจารย์ที่เลี้ยง และนิสิตฝึกสอนเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอน ด้านการเสนอเนื้อหา ในการดำเนินการสอน เป็นรายคู่.....	63

25	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศก์ อาจารย์พี่เลี้ยง และนิสิตฝึกสอนเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอน ด้านการจูงใจ และการเสริมแรงในการสอน เป็นรายชื่อ.....	64
26	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศก์ อาจารย์พี่เลี้ยง และนิสิตฝึกสอนเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอน ด้านการมอบหมายงาน ให้ปฏิบัติ เป็นรายชื่อ.....	64
27	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศก์ อาจารย์พี่เลี้ยง และนิสิตฝึกสอนเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอน ด้านการใช้สื่อการสอน เป็นรายชื่อ.....	65
28	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศก์ อาจารย์พี่เลี้ยง และนิสิตฝึกสอนเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอน ด้านการควบคุมวินัย ในชั้นเรียน เป็นรายชื่อ.....	65
29	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศก์ อาจารย์พี่เลี้ยง และนิสิตฝึกสอนเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอน ด้านการประเมินผล การเรียนการสอน เป็นรายชื่อ.....	66
30	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศก์ อาจารย์พี่เลี้ยง และนิสิตฝึกสอนเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอน ด้านการเสริมสร้างจริยธรรม เป็นรายชื่อ.....	66
31	เปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนของนิสิตฝึกสอน ตามการประเมิน ของอาจารย์พี่เลี้ยงเพศชาย และอาจารย์พี่เลี้ยงเพศหญิง ด้วยค่า t (t-test).....	67
32	เปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนของนิสิตฝึกสอน ตามการประเมิน ของอาจารย์พี่เลี้ยง จำแนกตามวิชาเอกของนิสิตฝึกสอน ด้วยสถิติค่า F (F-test).....	68
33	เปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนของนิสิตฝึกสอน ตามการประเมิน ของนิสิตฝึกสอนเพศชายและนิสิตฝึกสอนเพศหญิง ด้วยค่า t (t-test).....	69
34	เปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนของนิสิตฝึกสอน ตามการประเมิน ของนิสิตฝึกสอน จำแนกตามวิชาเอก ด้วยสถิติค่า F (F-test).....	70

35	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนิสิตที่ กสอนแต่ละวิชาเอก เกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนด้านคุณลักษณะส่วนตัว เป็นรายชื่อ.....	71
36	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนิสิตที่ กสอนแต่ละวิชาเอก เกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนด้านการเสนอเนื้อหาในการดำเนินการ การสอน เป็นรายชื่อ.....	72
37	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนิสิตที่ กสอนแต่ละวิชาเอก เกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนด้านการจูงใจและการเสริมแรง ในการสอน เป็นรายชื่อ.....	72
38	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนิสิตที่ กสอนแต่ละวิชาเอก เกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนด้านการมอบหมายงานให้ปฏิบัติ เป็นรายชื่อ.....	73
39	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนิสิตที่ กสอนแต่ละวิชาเอก เกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนด้านการเสริมสร้างจริยธรรม เป็นรายชื่อ.....	74

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

จากการที่ประเทศไทย มีการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างมาก เมื่อเปรียบเทียบกับสภาพที่เคยเป็นมาแล้วในทศวรรษก่อน ทำให้เกิดการเรียกร้องในเรื่องความต้องการ การปฏิรูปการจัดการศึกษาจากคณะบุคคลหลายฝ่าย ประกอบกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้กำหนดให้มีการทำพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติขึ้น เพื่อเป็นกฎหมายแม่บทในการบริหารและจัดการศึกษา คาดว่าหลังการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติแล้ว การปฏิรูปการศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ จะต้องมีการปฏิบัติกันอย่างจริงจังทั้งระบบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการเรียนการสอนที่ยึดหลักว่าผู้เรียน มีความสำคัญที่สุด มีจุดเน้นว่าจะต้องส่งเสริมให้ผู้เรียน ได้พัฒนาตนรอบด้าน ทั้งด้านจิตใจ ร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และสังคม ซึ่งเป็นการพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ นั่นก็คือ เป้าหมายสูงสุดของการปฏิรูปการศึกษาจะต้องเน้นที่คุณภาพของผู้เรียน

กระทรวงศึกษาธิการ (2539) ได้กำหนดแนวทางในการปฏิรูปการจัดการจัดการเรียนการสอน มีจุดเน้นที่สำคัญหลายเรื่อง ดังเช่น 1) การฝึกให้ผู้เรียนทุกระดับชั้นรู้จักคิดอย่างเป็นระบบ มีการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และให้ผู้เรียนรู้จักวิธีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง 2) กิจกรรมการเรียนการสอนต้องเน้นการฝึกปฏิบัติมากกว่าการจำ 3) การจัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมมากขึ้น 4) การสร้างบรรยากาศให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุข

ส่วนในด้านการวัดผลก็กำหนดให้มีการปฏิรูปการวัดผลให้เป็นไปตามมาตรฐาน เน้นพฤติกรรมและการแสดงออกของผู้เรียน มีการกำหนดมาตรฐานขั้นพื้นฐานในการเรียนรู้ของผู้เรียน นั่นก็คือมีการประเมินคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานนั่นเอง

การปฏิรูปการจัดการเรียนการสอน การประเมินคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษา ดังกล่าวข้างต้น เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับภาระงานในหน้าที่ของครูโดยตรง เพราะงานของครูเป็นงานที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา สังคมต้องการครูที่สามารถปรับปรุงการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับสถานการณ์ของบ้านเมือง สามารถเตรียมผู้เรียนให้มีความพร้อมที่จะอยู่ในสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีความสุข และเป็นผู้จุดไฟแห่งการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน (คณะศึกษา “การศึกษาไทยในยุค โลกาภิวัตน์” 2540)

การเตรียมครูให้มีความสามารถตามที่สังคมต้องการนั้น มีแนวทางที่จะทำได้ 2 แนว คือ แนวทางแรก ต้องมีการพัฒนาครูประจำการอย่างจริงจังและต่อเนื่อง โดยกำหนดหลักสูตร และคุณลักษณะของครูที่พึงประสงค์อย่างชัดเจน แล้วจัดฝึกอบรมครูประจำการในช่วงปิดภาคเรียน อย่างเข้มข้น มีการประเมินผลหลังการฝึกอบรมเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง แต่แนวทางนี้ต้องใช้ งบประมาณในการดำเนินการมาก อีกแนวทางหนึ่ง คือ ให้สถาบันที่ผลิตครูเข้มงวดในด้านคุณภาพ ก่อนที่จะให้เข้าสู่การเป็นครูประจำการ มีผลงานวิจัยของคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ร่วมกับกรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานอื่น ๆ (2530) ได้เสนอรูปแบบการพัฒนาครู ทั้งครูประถมศึกษาศึกษา และครูมัธยมศึกษา ว่าควรครอบคลุมทั้งการพัฒนาสมรรถภาพครู ก่อนประจำการและครูประจำการ โดยระบุว่าต้องมีการปรับปรุงหลักสูตรการฝึกหัดครูประถมศึกษา หรือพัฒนาหลักสูตรครุศึกษา เพื่อให้ผู้เข้าสู่ระบบมีสมรรถภาพที่พึงประสงค์ ส่วนการพัฒนาการครูประจำการจะต้องดำเนินการใน 3 ลักษณะ คือ (1) ผลิตคู่มือการปฏิบัติงานเพื่อเป็นแนวทางให้ครูปฏิบัติงานได้มีประสิทธิภาพ (2) พัฒนาครูประจำการ โดยให้ทั้งความรู้ และการศึกษา ต่อเนื่องอย่างไม่เป็นทางการและการฝึกอบรม รวมทั้ง (3) ให้มีการนิเทศติดตามการทำงานอย่างเป็นระบบ

ในส่วนของครูก่อนประจำการนั้น ผู้เข้าศึกษาตามหลักสูตรครุศึกษา ทั้งหลักสูตร ครุศาสตร์บัณฑิต และหลักสูตรการศึกษาศาสตรบัณฑิต ย่อมได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการฝึก ประสบการณ์วิชาชีพอย่างจริงจัง มีการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูอย่างเป็นระบบทั้งทำเป็นบาง เวลา และทำเต็มเวลาเพื่อให้ผู้เข้าศึกษาได้ฝึกปฏิบัติประสบการณ์วิชาชีพครูในสถานการณ์จริง ในโรงเรียน แบ่งเป็น 4 ขั้นตอน คือ การศึกษาสังเกต การเป็นผู้ช่วยครู การทดลองสอน และการฝึกสอนเต็มรูปแบบ (คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และคณะ, 2530: 86-92)

การฝึกสอนของนิสิตหรือนักศึกษาศึกษาฝึกหัดครู เป็นการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเต็มรูปแบบ เป็นการปฏิบัติงานด้านการสอน และงานด้านอื่น ๆ เช่นเดียวกับครูประจำการ หากแต่ อยู่ภายใต้การนิเทศของอาจารย์ที่เลี้ยง และอาจารย์นิเทศก์ของแต่ละสถาบันการศึกษาที่ผลิตนิสิต ฝึกหัดครูหรือนิสิตฝึกสอน ช่วงเวลาของการฝึกสอนประมาณ 1 ภาคการศึกษา ย่อมทำให้นิสิต ฝึกสอน สามารถพัฒนาพฤติกรรมการสอนของตนให้มีความสามารถ จนเกิดทักษะการสอนใน ด้านต่าง ๆ ขึ้นได้

ปกติแล้วพฤติกรรมการสอนของครูมักเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการกำหนด พฤติกรรมของผู้เรียน นั่นคือพฤติกรรมการเรียนของผู้เรียนจะเป็นเช่นใด คุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนจะเป็นเช่นใด ย่อมขึ้นอยู่กับพฤติกรรมการสอนของครู เพราะครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญใน การปลูกฝัง และส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้ในเรื่องต่าง ๆ สั่งสอนให้เกิดมารยาท เกิดนิสัยและเกิด

คุณลักษณะต่าง ๆ ครูเป็น “ผู้สร้างวิญญาณของเด็ก” สร้างเด็กให้เป็นคนดี เพื่อให้เป็นผู้ใหญ่ที่เป็นคนดี ครูจึงอยู่ในฐานะเป็นผู้สร้างโลก โดยผ่านทางเด็กหรือผู้เรียน (พุทธทาสภิกขุ, 2527) พฤติกรรมการสอนของครูจึงเป็นเรื่องที่ควรมีการศึกษาอยู่เสมอ เพื่อเป็นช่องทางให้ทราบว่า ควรมีการพัฒนาและปรับปรุงครูในด้านใดบ้าง จึงจะได้ครูที่มีคุณลักษณะและมีคุณภาพเหมาะสมกับยุคสมัยปัจจุบัน

พฤติกรรมการสอนในชั้นเรียนของนิสิตฝึกสอนเป็นผลมาจากการเรียนรู้เกี่ยวกับความเป็นครู ผ่านการรับรู้ของตนเองจากระบบการให้การศึกษาตามหลักสูตรการผลิตครูของสถาบันผลิตครู ซึ่งมีการจัดประสบการณ์เกี่ยวกับการให้ความรู้ การให้โอกาสในการฝึกฝนความสามารถในการสอน และการสร้างลักษณะนิสัยของครูที่ดี การฝึกสอนเป็นการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูขั้นสุดท้าย ก่อนการเริ่มต้นการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นครูประจำการ ดังนั้นพฤติกรรมการสอนในชั้นเรียนของนิสิตฝึกสอนจึงมีผลต่อคุณภาพการสอนของครูด้วย เพราะหลังจากจบการศึกษาแล้ว ถ้านิสิตฝึกสอนประกอบอาชีพครูก็จะกลายเป็นครูประจำการที่ทำหน้าที่ให้การศึกษาแก่เยาวชนของสังคมต่อไป

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา เป็นสถาบันการศึกษาที่มีภาระหน้าที่ในการผลิตครูให้แก่สังคม มีความมุ่งมั่นในการผลิตครูที่มีคุณภาพ โดยมีการปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งมีจุดมุ่งหมายที่จะพัฒนานิสิตฝึกสอนให้เป็นครูที่มีคุณภาพ ด้วยเหตุที่นิสิตฝึกสอนในปีการศึกษา 2541 เป็นนิสิตรุ่นแรกของการใช้หลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาปรับปรุง พุทธศักราช 2538 จึงควรที่จะได้มีการศึกษาพฤติกรรมการสอนของนิสิตฝึกสอน เพื่อเป็นการตรวจคุณภาพของครูก่อนประจำการ หากสำรวจพบข้อบกพร่องจะได้หาทางปรับปรุงแก้ไขให้มีคุณภาพเป็นตามเกณฑ์มาตรฐานและเพื่อให้ได้ข้อมูลสำหรับการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิตต่อไป

ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นอาจารย์ในคณะศึกษาศาสตร์ มีส่วนรับผิดชอบในการผลิตครู และเป็นกรรมการดำเนินการฝึกสอน จึงสนใจที่จะศึกษาพฤติกรรมการสอนของนิสิตฝึกสอน ตามความเห็นของอาจารย์พิเศษ อาจารย์พี่เลี้ยง และตัวนิสิตฝึกสอนเอง เพื่อให้ได้ความรู้และใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำคัญในการปรับปรุงหลักสูตรและการพัฒนาคุณภาพของนิสิตฝึกสอนรุ่นหลังที่จะต้องฝึกสอนในปีต่อไป ให้เป็นครูที่มีคุณภาพ มีพฤติกรรมการสอนด้านต่าง ๆ ตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสังคม รวมทั้งสนองตามความต้องการของรัฐบาลเกี่ยวกับงานปฏิรูปการศึกษาที่กำลังจะดำเนินการต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศก์ อาจารย์พี่เลี้ยง และนิสิตฝึกสอนเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของนิสิตฝึกสอนด้านต่าง ๆ ดังนี้

- 1.1 คุณลักษณะส่วนตัว
- 1.2 การเตรียมการสอน
- 1.3 การเสนอเนื้อหาในการดำเนินการสอน
- 1.4 การจูงใจและการเสริมแรงในการเรียน
- 1.5 การมอบหมายงานให้ปฏิบัติ
- 1.6 การใช้สื่อการสอน
- 1.7 การควบคุมวินัยในชั้นเรียน
- 1.8 การประเมินผลการเรียนการสอน
- 1.9 การเสริมสร้างจริยธรรม

2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนของนิสิตฝึกสอนตามการประเมินของอาจารย์นิเทศก์ อาจารย์พี่เลี้ยง และนิสิตฝึกสอน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ทราบลักษณะพฤติกรรมการสอนของนิสิตฝึกสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา สามารถนำไปใช้ได้ดังนี้

1. เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการปรับปรุง การพัฒนาหลักสูตรและพัฒนากระบวนการเรียนการสอน ของคณะศึกษาศาสตร์ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
2. เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการวางแผนดำเนินงาน เพื่อพัฒนางานการฝึกสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
3. เป็นข้อมูลสำหรับการจัดกิจกรรมที่ประสบการณ์วิชาชีพครู ตามหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
4. เป็นข้อมูลสำหรับการวิจัยเปรียบเทียบที่จะมีขึ้นในโอกาสต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่องการศึกษาพฤติกรรมการสอนของนิสิตฝึกสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา มีขอบเขตการวิจัย ดังนี้

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มี 3 กลุ่ม คือ

- 1.1 อาจารย์นิเทศก์นิสิตฝึกสอนของคณะศึกษาศาสตร์ ปีการศึกษา 2541 จาก 6 ภาควิชา คือ ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา การศึกษานอกระบบ บริหาร การศึกษา พื้นฐานการศึกษา วิจัยและวัดผลการศึกษา หลักสูตรและการสอน จำนวน 50 คน
- 1.2 อาจารย์ที่เลี้ยงในโรงเรียนหน่วยฝึกสอนทั้ง 28 โรงเรียน ทั้งระดับมัธยมศึกษา และประถมศึกษา จากจังหวัดชลบุรี 23 โรงเรียน จังหวัดระยอง 5 โรงเรียน มีจำนวน 153 คน
- 1.3 นิสิตฝึกสอน ปีการศึกษา 2541 มี 8 วิชาเอก จำนวน 155 คน

2. ระยะเวลาฝึกสอนเป็นการฝึกสอนในภาคปลาย ปีการศึกษา 2541 จำนวน 16 สัปดาห์ ระหว่างวันที่ 26 ตุลาคม 2541 – 26 กุมภาพันธ์ 2542 โดยมีการหยุดระหว่างกีฬาเอเชียนเกมส์ 6-20 ธันวาคม 2541

3. ตัวแปรที่จะศึกษา

- 3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ
 - 3.1.1 อาจารย์นิเทศก์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
 - 3.1.2 อาจารย์ที่เลี้ยงประจำโรงเรียนหน่วยฝึกสอน
 - 3.1.3 นิสิตฝึกสอน
- 3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ พฤติกรรมการสอนของนิสิตฝึกสอนทั้ง 9 ด้าน ได้แก่ คุณลักษณะส่วนตัว การเตรียมการสอน การเสนอเนื้อหาในการดำเนินการสอน การจูงใจและการเสริมแรงในการเรียน การมอบหมายงานให้ปฏิบัติ การใช้สื่อการสอน การควบคุมวินัยในชั้นเรียน การประเมินผลการเรียนการสอน และการเสริมสร้างจริยธรรม

สมมติฐานของการวิจัย

พฤติกรรมการสอนของนิสิตฝึกสอนตามการประเมินของอาจารย์นิเทศก์ อาจารย์ที่เลี้ยง และนิสิตฝึกสอน มีความแตกต่างกัน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. พฤติกรรมการสอน หมายถึง การกระทำ วิธีการ และการแสดงออกของนิสิตฝึกสอนที่ใช้หรือปฏิบัติในการสอนแต่ละครั้ง และสามารถสังเกตได้ พิจารณาจากค่าระดับความพอใจของผู้ตอบแบบสอบถาม ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งพฤติกรรมการสอน เป็น 9 ด้าน คือ

1.1 คุณลักษณะส่วนตัว หมายถึง บุคลิกภาพของนิสิตฝึกสอนที่แสดงออกขณะสอน เช่น มีวิธีสอนที่ทำให้นักเรียนสนใจ สนุกและไม่เบื่อ พูดด้วยน้ำเสียงชัดเจน ฯลฯ ตามข้อคำถามที่ 1-10 ของแบบสอบถาม

1.2 การเตรียมการสอน หมายถึง วิธีการที่นิสิตฝึกสอนวางแผนล่วงหน้าก่อนที่จะดำเนินการสอนจริง เพื่อให้การสอนดำเนินไปอย่างสะดวก และมีประสิทธิภาพ เช่น การกำหนดจุดประสงค์ของบทเรียน การกำหนดปัญหาให้นักเรียนค้นคว้า ฯลฯ ตามข้อคำถามที่ 11-16 ของแบบสอบถาม

1.3 การเสนอเนื้อหาในการดำเนินการสอน หมายถึง การแสดงความสามารถในการนำเสนอเนื้อหาสาระสำคัญของบทเรียนได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม ช่วยให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนได้ดี เช่น อธิบายบทเรียน ได้ชัดเจน ใช้วิธีสอนหลายวิธี มีกิจกรรมที่ให้นักเรียนได้ปฏิบัติเพื่อการเรียนรู้มากกว่าการเป็นผู้บอกความรู้ ฯลฯ ตามข้อคำถามที่ 17-25 ของแบบสอบถาม

1.4 การจูงใจและการเสริมแรงในการเรียน หมายถึง วิธีการที่นิสิตฝึกสอนใช้ในการสร้างความสนใจในบทเรียน และให้กำลังใจในการเรียนเพื่อให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการทำกิจกรรมตามบทเรียน เช่น แสดงความสนใจต่อนักเรียน ให้คำชมเชย และสนับสนุนเหตุผลที่ถูกต้องของนักเรียน ฯลฯ ตามข้อคำถามที่ 26-35

1.5 การมอบหมายงานให้ปฏิบัติ หมายถึง การแสดงออกของนิสิตฝึกสอนเกี่ยวกับการกำหนดงานให้เหมาะสมกับความสามารถของนักเรียน การช่วยเหลือแนะนำให้นักเรียนทำงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ เช่น การให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดท้ายบทเรียน การให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติงานเป็นกลุ่ม ฯลฯ ตามข้อคำถามที่ 36-43

1.6 การใช้สื่อการสอน หมายถึง ความสามารถของนิสิตฝึกสอนในการใช้วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่เป็นส่วนประกอบของบทเรียน เพื่อช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่ยั่งยืน เช่น มีสื่อประกอบการสอนทุกครั้งที่สอน จัดทำเอกสาร/บอร์ดเสริมความรู้ให้แก่ นักเรียน ฯลฯ ตามข้อคำถาม 44-52 ของแบบสอบถาม

1.7 การควบคุมวินัยในชั้นเรียน หมายถึง วิธีการที่นิสิตฝึกสอนใช้เพื่อให้นักเรียนมีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบในการเรียน ทั้งการมีวินัยในตัวเอง และมีวินัยจากกฎเกณฑ์ที่ผู้สอนกำหนดขึ้น เช่น วางกฎระเบียบเกี่ยวกับความประพฤติทางกาย วาจา พร้อมทั้งกิริยามารยาท ชี้ให้เห็นข้อดีและข้อเสียในเรื่องกฎระเบียบ ฯลฯ ตามข้อคำถามที่ 53-60

1.8 การประเมินผลการเรียนการสอน หมายถึง วิธีการที่นิสิตฝึกสอนใช้พิจารณาความสามารถผลการเรียนรู้ และความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของนักเรียน เช่น จัดให้มีการทดสอบก่อนเริ่มบทเรียน ถามนักเรียนเป็นรายบุคคลในระหว่างที่สอน แจกผลสอบทุกครั้งอย่างรวดเร็ว ฯลฯ ตามข้อคำถามที่ 61-70

1.9 การเสริมสร้างจริยธรรม หมายถึง การแสดงออกของนิสิตฝึกสอนที่เอาใจใส่ในการพัฒนาคุณธรรม ค่านิยม ของนักเรียนเพื่อให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่เหมาะสม เช่น ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน รักษาความลับของนักเรียน ฯลฯ ตามคำถามที่ 71-80

2. นิสิตฝึกสอน หมายถึง นิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 สาขาวิชาเอกต่าง ๆ 8 สาขา วิชา คือ การประถมศึกษา ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ สังคมศึกษา คณิตศาสตร์ ชีววิทยา เคมี และ ฟิสิกส์ ที่ลงทะเบียนเรียนวิชา 404463 การฝึกสอน ตามหลักสูตรการศึกษามัธยมศึกษา ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2538 ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ในภาคปลาย ปีการศึกษา 2541

3. อาจารย์นิเทศก์ หมายถึง อาจารย์ผู้สอนสังกัดภาควิชา การแนะแนะและจิตวิทยา การศึกษา ภาควิชาการศึกษานอกระบบ ภาควิชาบริหารการศึกษา ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา ภาควิชาหลักสูตรและการสอน และภาควิชาวิจัยและวัดผลการศึกษา ที่มีคำสั่งแต่งตั้งให้เป็น อาจารย์นิเทศก์นิสิตฝึกสอน ปีการศึกษา 2541 ตามคำสั่งคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ที่ 60/2541 เรื่อง แต่งตั้งอาจารย์นิเทศก์นิสิตฝึกสอน ปีการศึกษา 2541 ลงวันที่ 16 กันยายน 2541

4. อาจารย์พี่เลี้ยง หมายถึง ครูประจำการที่ทำหน้าที่สอนในโรงเรียนหน่วยฝึกสอนของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา และปฏิบัติงานประจำในโรงเรียนสาธิต “พินุลบำเพ็ญ” โรงเรียนวัดกลางดอน โรงเรียนอนุบาลชลบุรี โรงเรียนบ้านห้วยกะปิ โรงเรียนวัดราษฎร์ศรัทธา โรงเรียนศรีราชา โรงเรียนชลราษฎรอำรุง โรงเรียนประภัสสรวิทยา โรงเรียนบ้านสวน (จันทนุสรณ์) โรงเรียนชลกันยานุกูล โรงเรียนแสนสุข โรงเรียนอ่างศิลาพิทยาคม โรงเรียนบ้านแหลมแท่น โรงเรียนวัดป่าประดู่ โรงเรียนระยองวิทยาคม นิคมอุตสาหกรรม โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา โรงเรียนบ้านค่าย โรงเรียนเพ็ชรภุมมาดาวิทยา โรงเรียนบ่อทองวงษ์จันทร์วิทยา โรงเรียนพุดตาลหลวงวิทยา โรงเรียนสัทธิบริวิทยาคม โรงเรียนบางละมุง โรงเรียนผู้รู้ ญ.ศ.ศ. 80 โรงเรียนบ้านชลดอด โรงเรียนโพธิ์สัมพันธ์พิทยาคาร โรงเรียนพนัสพิทยาคาร โรงเรียนพานทอง และโรงเรียนพนัสศึกษาลัย โดยคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา มีคำสั่งแต่งตั้งให้เป็นอาจารย์พี่เลี้ยง ตามคำสั่งแต่งตั้งคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ที่ 61/2541 เรื่อง แต่งตั้งอาจารย์พี่เลี้ยง นิสิตฝึกสอนประจำโรงเรียน ปีการศึกษา 2541 ลงวันที่ 16 กันยายน 2541

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัย เรื่อง การศึกษาพฤติกรรมการสอนของนิสิตฝึกสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา มีการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. หลักสูตรการศึกษาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยบูรพา
2. การดำเนินงานฝึกสอนของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
3. การศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอน
4. การสังเกตพฤติกรรมของครู
5. คุณภาพของครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู
6. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

หลักสูตรการศึกษาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยบูรพา

หลักสูตรการศึกษาบัณฑิต (กศ.บ.) เป็นหลักสูตรที่มีรากฐาน ปรัชญาของนักการศึกษา ที่มีชื่อเสียงคนหนึ่งของประเทศไทย คือ ศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี ซึ่งเป็นผู้ก่อตั้งวิทยาลัย วิชาการศึกษา ศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี ได้รับการศึกษาทางวิชาชีพครูจากสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นยุคที่มีการศึกษาตามแนวคิดของ จอห์น ดิวอี้ อย่างกว้างขวาง แต่ศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี ได้ผสมผสาน และบูรณาการ แนวคิดตะวันตกและปรัชญาของตะวันออก โดยเฉพาะปรัชญา ความเชื่อของพุทธศาสนาเป็นแม่บทของการจัดหลักสูตร กศ.บ. โดยจะเห็นได้จากการที่มีการ เน้นเรื่อง ความประพฤติและระเบียบวินัยที่ดีสำหรับผู้ที่เรียนหลักสูตรนี้ ซึ่งทำให้ผู้เรียนได้รับการ พัฒนาอย่างสมบูรณ์ มีความก้าวหน้าในการทำงาน ดังจะเห็นได้ว่ามีผู้บริหารระดับสูงของประเทศ ตำแหน่งปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ปี 2541 เลขานุการสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2542 เป็นผู้จบการศึกษาระดับการศึกษาบัณฑิตมาก่อน

มหาวิทยาลัยบูรพามีกำเนิดมาจากวิทยาลัยวิชาการศึกษาบางแสน ซึ่งใช้หลักสูตรการ ศึกษาบัณฑิตมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2498 และปรับปรุงเรื่อยมาจนได้หลักสูตรการศึกษาบัณฑิต ฉบับ ปรับปรุง พุทธศักราช 2538 ซึ่งเป็นหลักสูตรที่นิสิตฝึกสอน ปีการศึกษา 2541 ต้องใช้เรียน

ความมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต พุทธศักราช 2538

หลักสูตรการศึกษาบัณฑิต (กศ.บ.) มีความมุ่งหมายที่จะผลิตบัณฑิตให้เป็นผู้มีคุณสมบัติ 3 ประการหลัก คือ

1. มีความรู้ ความสามารถในวิชาการด้านวิชาชีพครู และวิชาเฉพาะด้าน ใฝ่หาความรู้ ความคิดใหม่ อย่างไม่หยุดยั้ง มีความขยันอดทนในการนำความรู้ไปใช้ และถ่ายทอดอย่างมีประสิทธิภาพ ก่อเกิดประโยชน์แก่การดำรงชีวิตและสังคม

2. มีความเพียบพร้อมในความเป็นครู และความเป็นผู้นำทางการศึกษา มีจิตสำนึกในความเป็นครู ยึดมั่นในมาตรฐานและจรรยาวิชาชีพ ผดุงไว้ซึ่งเกียรติและศรัทธาคือวิชาชีพ

3. มีโลกทัศน์ที่ดีและกว้างไกล ยึดมั่นในหลักและเหตุผล มีคุณธรรม มีบุคลิกภาพทัศนคติและค่านิยมที่ดี ตามแบบอย่างของวัฒนธรรมไทย (หลักสูตรการศึกษามัธยมศึกษา ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2538 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา)

สาขาย่อย / วิชาเอกของหลักสูตร

หลักสูตรการศึกษามัธยมศึกษา พุทธศักราช 2538 มีสาขาย่อย (วิชาเอก) ต่างกัน ไปถึง 10 สาขา ได้แก่

1. การศึกษามัธยมศึกษา (วิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์)
2. การศึกษามัธยมศึกษา (วิทยาศาสตร์-เคมี)
3. การศึกษามัธยมศึกษา (วิทยาศาสตร์-ชีววิทยา)
4. การศึกษามัธยมศึกษา (วิทยาศาสตร์-ฟิสิกส์)
5. การศึกษามัธยมศึกษา (การประถมศึกษา)
6. การศึกษามัธยมศึกษา (สังคมศึกษา)
7. การศึกษามัธยมศึกษา (ภาษาอังกฤษ)
8. การศึกษามัธยมศึกษา (ภาษาไทย)
9. การศึกษามัธยมศึกษา (บรรณารักษศาสตร์)
10. การศึกษามัธยมศึกษา (เทคโนโลยีทางการศึกษา)

โครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตร

หลักสูตรการศึกษามัธยมศึกษา ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา เป็นหลักสูตร 4 ปี มีจำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่า 140 หน่วยกิต จำแนกเป็น 3 หมวด ดังนี้

1. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป ไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต
 - 1.1 กลุ่มวิชาภาษา 10 หน่วยกิต
 - 1.2 กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ 6 หน่วยกิต
 - 1.3 กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ 6 หน่วยกิต
 - 1.4 กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ 6 หน่วยกิต
 - 1.5 กลุ่มวิชาพลศึกษา 2 หน่วยกิต

2. หมวดวิชาเฉพาะ ไม่น้อยกว่า 90 หน่วยกิต

2.1 วิชาชีพครู รวม 36 หน่วยกิต แบ่งเป็น 2 ส่วน

2.1.1 วิชาชีพครูบังคับ 30 หน่วยกิต

2.1.2 วิชาชีพครูเลือกไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต

2.2 วิชาเอก มีสองลักษณะ ดังนี้

2.2.1 วิชาเอก (มีวิชาโท) ไม่น้อยกว่า 44 หน่วยกิต

2.2.2 วิชาเอก (ไม่มีวิชาโท) ไม่น้อยกว่า 55 หน่วยกิต

2.3 วิชาโท ไม่น้อยกว่า 18 หน่วยกิต

วิชาโท ที่เปิดสอนในคณะศึกษาศาสตร์ มี 5 วิชาโท ดังนี้

1. การบริหารการศึกษา
2. การวัดผลการศึกษา
3. การศึกษาผู้ใหญ่
4. การศึกษาผู้สูงอายุ
5. จิตวิทยาการแนะแนว

นอกจากนี้ นิสิตยังสามารถเลือกเรียนวิชาโทใด ๆ ที่เปิดสอนในคณะอื่น ๆ โดยได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษา และหัวหน้าภาควิชาที่เปิดสอนวิชาโทนั้น ๆ

3. วิชาเลือกเสรี ไม่น้อยกว่า 5 หน่วยกิต

ในกรณีที่เรียนวิชาต่าง ๆ ครบทุกหมวดแล้ว ยังไม่ได้ 140 หน่วยกิต ให้เลือกเรียนเพิ่มเติมให้ได้หน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่า 140 หน่วยกิต

รายวิชาชีพครู

หลักสูตรการศึกษาบัณฑิต มีรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพครูโดยตรง ที่นิสิตฝึกสอนต้องเรียน มีดังนี้

401471	ปรัชญาการศึกษา (หรือ)
401472	จริยศาสตร์ศึกษา
402171	หลักการศึกษาไทย
404361	วิธีสอนทั่วไป
404363	ประสบการณ์วิชาชีพครู
404461	หลักสูตรและการสอนวิชาเอก 1
404462	หลักสูตรและการสอนวิชาเอก 2
404463	การฝึกสอน / ฝึกงาน
406311	การประถมศึกษา (หรือ)
407311	การมัธยมศึกษา

414301 การแนะแนวเบื้องต้น

415301 จิตวิทยาการศึกษา

423301 สื่อการสอน

433401 การวัดผลการศึกษา

นอกจากนี้ นิสิตอาจเลือกเรียนวิชาชีพครูเลือกได้อีก 2-3 รายวิชา

จากรายวิชาดังกล่าวนี้ ทำให้นิสิตมี กสอนมีพื้นฐานเกี่ยวกับวิชาครูครบถ้วน นิสิตได้มี โอกาสฝึกปฏิบัติการสอนด้านต่าง ๆ ได้ครบทั้ง 9 ด้าน ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้

การจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

หลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต พุทธศักราช 2538 ได้ปรับปรุงการจัดประสบการณ์วิชาชีพครู แตกต่างจากหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต พุทธศักราช 2535 กล่าวคือ หลักสูตรเดิมจัดให้มีรายวิชา ประสบการณ์วิชาชีพครู เป็น 4 ขั้นตอน โดยแยกเป็น 4 รายวิชา คือ การศึกษาสังเกตการณ์การเรียนการสอน 1 วิชา การฝึกงานผู้ช่วยครู 1 วิชา การทดลองสอน 1 วิชา และการฝึกสอนเต็มรูปอีก 1 วิชา แต่หลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต พุทธศักราช 2538 จัดประสบการณ์วิชาชีพครูเป็น 2 รายวิชา ๆ แรก คือ รายวิชา 404363 โดยจัดประสบการณ์วิชาชีพครู 3 ขั้นตอนแรกไว้ด้วยกัน และให้นิสิตเรียน ในชั้นปีที่ 3 กำหนดให้มีการฝึกปฏิบัติประสบการณ์วิชาชีพครูอย่างจริงจัง ทุกวันพฤหัสบดี รายวิชาที่สอง คือ รายวิชา 404463 เป็นงานฝึกสอนเต็มรูป ซึ่งนิสิตต้องผ่านการเรียนภาคทฤษฎี ในรายวิชาบังคับที่กำหนดให้ต้องเรียนก่อนออกฝึกสอน และต้องผ่านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูขั้นต้นมาก่อน

ในการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูทั้ง 2 วิชา นี้ ได้จัดทำประมวลรายวิชา และเอกสาร ต่าง ๆ สำหรับเป็นคู่มือให้แก่ นิสิตได้ฝึก ประสบการณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งมีอาจารย์ ประจำวิชา และอาจารย์นิเทศก์ เป็นผู้ให้คำปรึกษา ดูแลอย่างใกล้ชิด

ก่อนส่งนิตออกไปปฏิบัติงานในโรงเรียน คณะศึกษาศาสตร์ได้ติดต่อประสานงานกับ โรงเรียน เพื่อขออนุญาตให้นิสิตไปศึกษาสังเกตการณ์ดำเนินงานของโรงเรียน และสังเกตพฤติกรรมการเรียนการสอน แล้วต้องกลับมาเขียนรายงาน ตามหัวข้อที่กำหนด เช่น การจัดชั้นเรียน การจัด สภาพแวดล้อมในโรงเรียน การปฏิบัติงานในหน้าที่ต่าง ๆ ของครู พฤติกรรมการสอนของครู พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน การใช้หลักสูตรและการจัดกิจกรรมสำหรับนักเรียน การบริหาร โรงเรียน การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

เมื่อผ่านขั้นตอนการสังเกตแล้ว นิสิตต้องกลับมาสัมภาษณ์ผลการสังเกต แล้วมีการเตรียม การสอน ฝึกเขียนแผนการสอนที่จะใช้จริงกับนักเรียนที่ไปสังเกต มีการเตรียมการต่าง ๆ เพื่อ พร้อมจะไปทำหน้าที่ช่วยครู และทดลองสอน

สำหรับรายวิชาฝึกสอนเต็มรูป นิสิตจะต้องไปปฏิบัติเต็มเวลาในโรงเรียนหน่วยฝึกสอน
 ดังเช่นครูประจำการ ก่อนออกไปฝึกสอน นิสิตก็ได้รับการปฐมนิเทศ และต้องผ่านขั้นตอนต่าง ๆ
 ของการเตรียมการฝึกสอน

การดำเนินงานฝึกสอนของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

เนื่องจากหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ทุกฉบับ
 ที่เคยใช้มา ได้กำหนดวิชาการศึกษาฝึกสอน เป็นรายวิชาบังคับที่นิสิตระดับปริญญาตรีทุกคนต้องลง
 ทะเบียนเรียน โดยนิสิตต้องออกไปฝึกงานและปฏิบัติงานประจำในโรงเรียนหน่วยฝึกสอน ดังนั้น
 การดำเนินงานฝึกสอนของคณะศึกษาศาสตร์จึงต้องมีการปฏิบัติเป็นประจำทุกปีการศึกษา และได้
 มีการพัฒนาวิธีการปฏิบัติมาอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ในที่นี้จะขอรายงานผลการ
 ศึกษาเอกสารการปฏิบัติงานฝึกสอน เฉพาะที่เป็นเอกสารแสดงการดำเนินงาน เพียงแต่เฉพาะช่วง
 การใช้หลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต ฉบับ พ.ศ. 2535 และหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต ฉบับ พ.ศ. 2538
 เท่านั้น

จำนวนนิสิตฝึกสอน

มีข้อมูลตัวเลขแสดงจำนวนนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาการฝึกสอน
 ตามหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต ฉบับ พ.ศ. 2535 ซึ่งต้องออกฝึกสอนในปีการศึกษา 2538, 2539,
 2540 และตัวเลขแสดงจำนวนนิสิตที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาการฝึกสอน ตามหลักสูตรการศึกษาระดับ
 บัณฑิต ฉบับ พ.ศ. 2538 ที่ต้องการฝึกสอนในปีการศึกษา 2541 เป็นดังนี้

ตาราง 1 จำนวนนิสิตฝึกสอนของคณะศึกษาศาสตร์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2538-2541 จำแนกตาม
 รายวิชาเอก และจำนวนโรงเรียนหน่วยฝึกสอน

ปีการศึกษา	การประถม	ภาษาไทย	สังคม	วิชาเอก						รวม จำนวน นิสิต	จำนวน โรงเรียน ฝึกสอน
				ภาษาอังกฤษ	ฟิสิกส์	ชีว	เคมี	คณิต			
2538	43	60	21	16	6	14	15	13	188	24	
2539	18	45	9	19	4	4	10	9	118	26	
2540	31	47	13	23	8	16	13	23	174	26	
2541	18	20	5	16	11	21	15	49	155	28	

โรงเรียนหน่วยฝึกสอน

โรงเรียนที่เป็นหน่วยฝึกสอนของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ตั้งแต่ปีการศึกษา 2538-2541 มีจำนวนทั้งหมด 34 โรงเรียน แต่เนื่องจากจำนวนนิสิตของแต่ละวิชาเอก และจำนวนความต้องการนิสิตฝึกสอนในแต่ละวิชาเอกที่โรงเรียนหน่วยฝึกสอนประสงค์จะรับในแต่ละปีการศึกษา มีจำนวนเปลี่ยนแปลงทุกปี จึงทำให้จำนวนโรงเรียนหน่วยฝึกสอนในแต่ละปีการศึกษาเปลี่ยนแปลงไปด้วย

โรงเรียนที่เป็นหน่วยฝึกสอน ในปีการศึกษา 2541 ทั้งโรงเรียนระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา มีจำนวน 28 โรงเรียน ตั้งอยู่ในจังหวัดชลบุรี และจังหวัดระยอง รายชื่อโรงเรียนหน่วยฝึกสอน มีดังนี้

ตาราง 2 รายชื่อโรงเรียนหน่วยฝึกสอน ปีการศึกษา 2541 จำแนกตามจังหวัด

จังหวัดชลบุรี	จังหวัดระยอง
สาริต "พินูตบ้านเพ็ญ"	บ้านค่าย
ชลกันยานุกูล	บ้านฉางกาญจนกุลวิทยา
ชลราษฎร์อำรุง	เพ็รภิษมาตาวิทยา
บางละมุง	ระยองวิทยาคม นิตมอศตสาหกรรม
บ้านพลอด	วัดป่าประดู่
บ้านสวน "จันอนุสรณ์"	
บ้านห้วยกะปิ	
บ้านแหลมแท่น	
บ่อทองวงษ์จันทร์วิทยา	
ประภัสสรวิทยา	
ผู้รู้ ญ.ส.ส. 80	
พุดตาลวงวิทยา	
พนัสพิทยาคาร	
พนัสศึกษาลัย	
พานทอง	
โพธิ์สัมพันธ์พิทยาคาร	

ตาราง 2 (ต่อ)

จังหวัดชลบุรี	จังหวัดระยอง
วัดกลางคอน	
วัดราษฎร์ศรัทธา	
ศรีราชา	
สัทธิพิทยาคม	
แสนสุข	
อนุบาลชลบุรี	
อ่างศิลาพิทยาคม	

ระบบการเลือกโรงเรียนหน่วยฝึกสอน

จากการศึกษารายงานการประชุมคณะกรรมการดำเนินการฝึกสอน ครั้งที่ 1 ปีการศึกษา 2541 เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2541 มีสาระเกี่ยวกับระบบการคัดเลือกโรงเรียนหน่วยฝึกสอนของ คณะศึกษาศาสตร์ ดังนี้

การคัดเลือก มี 4 ขั้นตอนที่สำคัญ คือ

ขั้นตอนที่ 1 คณะกรรมการดำเนินงานฝึกสอนเป็นผู้คัดเลือกโรงเรียน โดยมีรายละเอียดของวิธีการ ดังนี้ คือ มีการประชุมพิจารณาโรงเรียน 2 ครั้ง

การประชุมครั้งแรก คณะกรรมการฯ พิจารณาข้อมูลของโรงเรียนต่าง ๆ ที่เคยเป็นโรงเรียนหน่วยฝึกสอนเดิม หรือเคยเป็นในปีที่ผ่านมา และข้อมูลของโรงเรียนที่สมัครเข้าเป็นหน่วยฝึกสอนใหม่ ในแต่ละปีเมื่อมีโรงเรียนสมัครเข้าเป็นหน่วยฝึกสอนใหม่ คณะกรรมการฯ จะพิจารณาจากหัวข้อด้านต่าง ๆ ที่โรงเรียนส่งไปให้ โดยใช้เกณฑ์การคัดเลือก 3 เรื่อง คือ

(1) ความพร้อมของโรงเรียนที่จะให้ประสบการณ์ที่ดีในการสอนแก่นิสิต รวมทั้งสามารถดูแลนิสิตฝึกสอนให้ได้รับความรู้ และประสบการณ์ในการเป็นครูที่ดีต่อไป

(2) ที่ตั้งของโรงเรียนอยู่ในย่านที่มีความสะดวกในการเดินทาง และมีความปลอดภัยต่อนิสิตฝึกสอน

(3) ความสะดวกในการไปนิเทศนิสิตฝึกสอน

เมื่อคณะกรรมการฯ พิจารณาคัดเลือกโรงเรียนที่มีลักษณะเหมาะสมตามเกณฑ์ 3 เรื่องนี้ไว้แล้ว คณะกรรมการฯ จะมอบหมายให้กรรมการคณะหนึ่งออกไปสำรวจ ดูสภาพต่าง ๆ ของโรงเรียน แล้วนำข้อมูลมารายงานต่อที่ประชุมในครั้งต่อไป ที่มีการกำหนดระเบียบวาระการประชุมเรื่องนี้ไว้

การประชุมครั้งที่ 2 คณะกรรมการฯ จะพิจารณาข้อมูลของโรงเรียนทั้งหมดที่ผ่านการคัดเลือกรอบแรก และมีรายงานผลการสำรวจประกอบ รวมทั้งพิจารณาข้อมูลของโรงเรียนที่เคยเป็นหน่วยฝึกสอนเดิม เพื่อตัดสินใจว่า โรงเรียนใดสมควรจะได้เป็นหน่วยฝึกสอน สำหรับปีการศึกษาต่อไป ถ้ามีข้อมูลว่าโรงเรียนหน่วยฝึกสอนโรงเรียนใดเคยสร้างปัญหาให้แก่บัณฑิต โรงเรียนนั้นจะถูกตัดออกไป

สรุปได้ว่า เกณฑ์ที่ใช้ในการคัดเลือกโรงเรียนหน่วยฝึกสอนของแต่ละปี การศึกษา มี 4 เรื่อง คือ ความพร้อมของโรงเรียน ที่ตั้งของโรงเรียน ความสะดวกในการไปนิเทศ และการไม่เคยสร้างปัญหาให้แก่บัณฑิตฝึกสอน

ขั้นตอนที่ 2 การสอบถามความประสงค์ของโรงเรียนที่จะให้ความอนุเคราะห์รับนิสิตฝึกสอน คณะศึกษาศาสตร์จะขอข้อมูลจากโรงเรียนหน่วยฝึกสอนเดิมว่า จะยังคงให้ความอนุเคราะห์รับนิสิตฝึกสอนในปีการศึกษาต่อไปหรือไม่ ถ้าประสงค์จะให้ความอนุเคราะห์จะรับกี่คนในแต่ละวิชาเอก

เมื่อได้ข้อมูลจากโรงเรียนแล้ว จะมีกรรมการพิจารณาคัดส่วนความต้องการนิสิตฝึกสอนของโรงเรียน กับจำนวนนิสิตในแต่ละวิชาเอกที่มีอยู่จริง แล้วจัดทำรายชื่อ โรงเรียนที่คัดเลือกไว้ทั้งหมด และประสงค์จะรับนิสิตฝึกสอน ให้แก่นิสิตแต่ละกลุ่มวิชาเอก

ขั้นตอนที่ 3 การให้นิสิตแต่ละวิชาเอกเลือกโรงเรียนฝึกสอนเมื่อนิสิตแต่ละวิชาเอกได้รับรายชื่อโรงเรียนที่จะประสงค์จะรับนิสิตฝึกสอนวิชาเอกนั้น ๆ แล้ว นิสิตจะเลือกโรงเรียนกันเองโดยเขียนชื่อของตนเองใส่ในช่องโรงเรียนที่ประสงค์จะไปฝึกสอน หัวหน้ากลุ่มวิชาเอกจะนำผลการเลือกโรงเรียนนี้ส่งกลับคืนมาที่กรรมการดำเนินงาน

ขั้นตอนที่ 4 การจัดทำรายชื่อโรงเรียนหน่วยฝึกสอน เมื่อกรรมการดำเนินงานฝึกสอนได้รับข้อมูลการเลือกโรงเรียนจากนิสิตแล้ว จะนำข้อมูลทั้งหมดมาจัดทำรายชื่อนิสิตฝึกสอน แยกตามชื่อของโรงเรียน ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนสุดท้ายที่จะทราบว่า โรงเรียนหน่วยฝึกสอนประจำปีการศึกษานั้น ๆ มีกี่โรงเรียน และชื่อโรงเรียนใดบ้าง หลังจากนั้นจะประกาศให้นิสิตฝึกสอนทราบ ทำให้นิสิตทุกวิชาเอกได้ทราบว่าเพื่อนต่างวิชาเอกที่จะไปฝึกสอนโรงเรียนเดียวกับตนมีใครบ้าง

สรุปได้ว่าระบบการเลือกโรงเรียนหน่วยฝึกสอน มีกระบวนการดำเนินงานหลายขั้นตอน ยึดหลักสนองความต้องการของทุกฝ่ายบนพื้นฐานของความเหมาะสม ทั้งนี้เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักนิสิตฝึกสอนที่จะต้องไปดำเนินชีวิตตามลักษณะครุฑีของสังคมต่อไป

การเตรียมนิสิตก่อนออกฝึกสอน

คณะศึกษาศาสตร์ได้มีการปฏิบัติงานหลายลักษณะเพื่อเตรียมนิสิตให้มีความพร้อมก่อนออกฝึกสอน ดังมีวิธีการ ดังนี้

1. การแจ้งให้โรงเรียนหน่วยฝึกสอนทราบล่วงหน้าว่าจะมีนิสิตฝึกสอนวิชาเอกใดบ้าง จำนวนกี่คน เพื่อให้โรงเรียนกำหนดอาจารย์พี่เลี้ยงประจำตัวนิสิต แล้วประกาศให้นิสิตฝึกสอนได้ทราบก่อน

2. การจัดทำคู่มือฝึกสอน เนื้อหาของคู่มือฝึกสอนประกอบด้วยประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

- (1) ข้อกำหนดเกี่ยวกับการฝึกสอน
- (2) ปฏิทินการปฏิบัติงานของนิสิตฝึกสอน
- (3) หน้าที่และการปฏิบัติตนของนิสิตฝึกสอน
- (4) หน้าที่ของนิสิตหัวหน้าสายฝึกสอน
- (5) การสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลต่าง ๆ ในระหว่างการฝึกสอน
- (6) หลักการและวิธีการประเมินผลนิสิตฝึกสอน
- (7) การเตรียมการสอน
- (8) แบบประเมินผลการสอน (สำหรับอาจารย์นิเทศก์)
- (9) แบบประเมินผลการสอนและการสอบสอน
- (10) แบบประเมินผลการปฏิบัติงานพิเศษ
- (11) แบบประเมินผลบุคลิกภาพ ความประพฤติ จรรยาบรรณ ฯลฯ
- (12) แบบรายงานการประเมินผลสำหรับโรงเรียน
- (13) แนวการเขียนโครงการ
- (14) ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการพานักเรียนไปศึกษานอกสถานที่

3. การประชุมนิเทศก่อนฝึกสอน คณะกรรมการดำเนินงานฝึกสอนจัดการประชุมนิเทศก่อนฝึกสอนให้แก่ นิสิต เพื่อซักซ้อมความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติตน และการปฏิบัติงานในโรงเรียนฝึกสอน รวมทั้งชี้แจงการวัดผล ประเมินผล การฝึกสอน และปัญหาต่าง ๆ ที่สงสัยจากการอ่านคู่มือฝึกสอน

4. การประชุมสัมมนาผู้บริหาร อาจารย์พี่เลี้ยง และอาจารย์นิเทศก์ คณะกรรมการดำเนินงานฝึกสอน จัดประชุมสัมมนาผู้บริหาร โรงเรียน อาจารย์พี่เลี้ยง และอาจารย์นิเทศก์ เพื่อชี้แจงแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการฝึกสอนของนิสิต ก่อนที่จะส่งนิสิตออกไปฝึกสอนในโรงเรียน

5. การจัดให้นิสิตฝึกสอนได้พบปะผู้บริหาร โรงเรียน และอาจารย์พี่เลี้ยงล่วงหน้า ก่อนที่จะส่งนิสิตฝึกสอนไปโรงเรียน ทำให้นิสิตได้มีโอกาสหาข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับชั้นที่จะสอน วิชาที่จะสอน การนัดหมายต่าง ๆ ระหว่างนิสิตกับโรงเรียน สร้างความอบอุ่นคุ้นเคยกันก่อน และเพื่อการเตรียมตัวก่อนไปฝึกสอนล่วงหน้าประมาณ 2 เดือน

6. การให้คำแนะนำต่าง ๆ เพื่อแก้ปัญหาและข้อสงสัยเกี่ยวกับการฝึกสอนให้แก่ นิสิต

การนิเทศนิสิตฝึกสอน

คณะศึกษาศาสตร์กำหนดงานการนิเทศนิสิตฝึกสอน เป็น 2 ส่วน คือ ส่วนของ คณะศึกษาศาสตร์ ที่มีการแต่งตั้งอาจารย์นิเทศก์ประจำตัวนิสิตฝึกสอน และส่วนของ โรงเรียน หน่วยฝึกสอน โดยแต่งตั้งอาจารย์ประจำการในโรงเรียน เป็นอาจารย์พี่เลี้ยงประจำตัวนิสิตฝึกสอน เพื่อให้คำแนะนำ ชี้แนะแนวทางแก้ไขข้อบกพร่องเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับงานฝึกสอน และประเมินผลการฝึกสอนของนิสิต

ในส่วนของคณะศึกษาศาสตร์ ได้มีการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการนิเทศนิสิตฝึกสอน ด้วยวิธีการต่อไปนี้

1. การแบ่งสายนิเทศการฝึกสอน สำหรับปีการศึกษา 2541 ได้แบ่งการนิเทศ ออกเป็น 8 สาย คือ

ชลบุรีสาย 1 ประกอบด้วย โรงเรียนประภัสสรวิทยา ชลกันยานุกูล
ชลราษฎร์รัง และบ้านสวน (จันอนุสรณ์)

ชลบุรีสาย 2 ประกอบด้วย โรงเรียนแสนสุข อ่างศิลาพิทยาคม และบ้านแหลมแทน

ชลบุรีสาย 3 ประกอบด้วย โรงเรียนอนุบาลชลบุรี บ้านห้วยกะปิ วัดกลางดอน
วัดราษฎร์ศรัทธา และศรีราชา

สายพนัสนิคม ประกอบด้วย โรงเรียนพานทอง พนัสศึกษาลัย และพนัสพิทยาคาร

สายบ่อทอง คือ โรงเรียนบ่อทองวงษ์จันทร์วิทยา

สายสัตหีบ ประกอบด้วย โรงเรียนบางละมุง โพรธัมพันธ์พิทยาคาร ผู้รู้ ญ.ศ.ศ. 80
พลุดาหลวง บ้านชลดอด และสัตหีบวิทยาคม

สายระยอง ประกอบด้วย โรงเรียนระยองวิทยาคม นิคมอุตสาหกรรม บ้านฉาง-
กาญจนกุลวิทยา บ้านค่าย วัดป่าประดู่ และเพ็ชรเกษมาคาวิทยา

สายสาริต คือ โรงเรียนสาริต “พิบูลบำเพ็ญ”

2. การกำหนดอาจารย์หัวหน้าสายนิเทศทุกสาย ซึ่งได้แก่ คณาจารย์ในภาควิชาหลักสูตร
และการสอน

3. การแต่งตั้งอาจารย์นิเทศก์ของคณะศึกษาศาสตร์ ประกอบด้วย คณาจารย์จากภาควิชา
ต่าง ๆ คือ ภาควิชาการศึกษานอกระบบ การแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา บริหารการศึกษา
พื้นฐานการศึกษา วิจัยและวัดผลการศึกษา หลักสูตรและการสอน และอาจารย์ในโรงเรียน
สาริต “พิบูลบำเพ็ญ” โดยคณะศึกษาศาสตร์มีคำสั่งแต่งตั้งให้เป็นอาจารย์นิเทศก์

อาจารย์นิเทศก์แต่ละท่าน รับผิดชอบดูแลนิสิตฝึกสอน 4 คน

4. การกำหนดภารกิจของอาจารย์นิเทศก์ หน้าที่ของอาจารย์นิเทศก์ มีดังนี้

- 1) นิเทศนิสิตฝึกสอนอย่างน้อย 3 ครั้ง ในช่วงเวลาที่กำหนด
- 2) ให้คำแนะนำและเป็นที่ปรึกษาแก่นิสิตฝึกสอนระหว่างการฝึกสอน
- 3) สังเกตการสอนและให้คำแนะนำเพื่อให้นิสิตฝึกสอนปรับปรุงแก้ไข
- 4) ประเมินผลการสอนของนิสิตแต่ละคน ตามแบบประเมินของคณะศึกษาศาสตร์

และบันทึกคะแนนการสังเกตการสอนแต่ละครั้ง แล้วสรุปผลในแบบรายงานผล

- 5) ส่งแบบประเมินผล และแบบรายงานผลให้หัวหน้าสายนิเทศ
- 6) ประสานงานระหว่างมหาวิทยาลัยกับหน่วยงานฝึกสอน
- 7) สร้างความสัมพันธ์กับผู้บริหาร โรงเรียน อาจารย์พี่เลี้ยง และบุคคลอื่น ๆ

ใน โรงเรียนที่นิเทศนิสิตฝึกสอน

- 8) สร้างความเข้าใจอันดีระหว่างมหาวิทยาลัยกับหน่วยฝึกสอน

5. การกำหนดภารกิจของอาจารย์หัวหน้าสายนิเทศ หน้าที่ของอาจารย์หัวหน้าสายนิเทศ มีดังนี้

- 1) นิเทศเยี่ยมนิสิตฝึกสอน ในสัปดาห์ที่ 2 ของการฝึกสอน
- 2) ประสานงานรับตารางสอนของนิสิตฝึกสอนแล้วมอบให้อาจารย์นิเทศก์ในสายฝึกสอน
- 3) ให้คำปรึกษาและคำแนะนำแก่นิสิตฝึกสอน
- 4) ประสานรับแบบประเมินผลนิสิตฝึกสอน และแบบรายงานผลจากอาจารย์นิเทศก์

ในสาย ส่งให้ฝ่ายประเมินผลการฝึกสอน

- 5) สร้างความเข้าใจอันดีระหว่างมหาวิทยาลัยกับหน่วยฝึกสอน

6. การแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับการฝึกสอนให้อาจารย์นิเทศก์ทราบ เป็นระยะ ๆ เช่น

- 1) ระยะเวลาฝึกสอนของนิสิต
- 2) จำนวนนิสิต และรายชื่อนิสิตที่รับผิดชอบ
- 3) ภารกิจของอาจารย์นิเทศก์
- 4) ช่วงเวลาของการนิเทศ
- 5) การประเมินผลนิสิตฝึกสอน

7. การเฝ้าอำนวยความสะดวกในการนิเทศนิสิตฝึกสอน ตามที่มีการร้องขอ เช่น การจัดรถสำหรับออกนิเทศ ถ้าอาจารย์นิเทศก์ต้องการรับความช่วยเหลือ เป็นต้น

การประเมินผลการฝึกสอน

จากการศึกษาคู่มือการฝึกสอน มีการระบุว่า คณะศึกษาศาสตร์ได้กำหนดวิธีการ การประเมินผลการฝึกสอน แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน โดยกำหนดให้นิสิตทุกคนที่จะออกฝึกสอนต้องผ่าน ขั้นตอน ทั้ง 3 ตามลำดับ ถ้าไม่ผ่านขั้นตอนใดตอนหนึ่ง จะไม่มีสิทธิ์ในขั้นตอนต่อไป

1. ขั้นเตรียมก่อนออกฝึกสอน

นิสิตทุกคนต้องเข้ารับการปฐมนิเทศที่คณะศึกษาศาสตร์จัดขึ้น เพื่อเตรียมความพร้อม ก่อนออกฝึกสอนของนิสิต ผู้ที่ไม่เข้ารับการปฐมนิเทศถือว่าไม่ผ่านขั้นตอนนี้

2. ขั้นฝึกสอน แบ่งให้คะแนนเป็น 2 ส่วนใหญ่

1) คะแนนจากอาจารย์นิเทศก์ มหาวิทยาลัยบูรพา มีน้ำหนักคะแนน 1 หน่วยกิต อาจารย์นิเทศก์จากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จะตรวจดูแผนการสอน เพื่อดูการเตรียม การสอน สังเกตลักษณะการสอนทั่วไป ได้แก่ พฤติกรรมการสอน และคุณลักษณะของครูที่ติ อาจารย์นิเทศก์จะนิเทศนิสิตคนหนึ่งอย่างน้อย 3 ครั้ง โดยใช้แบบประเมินผลการสอนที่คณะ ศึกษา ศาสตร์จัดทำขึ้น คะแนนจากการนิเทศทั้งสามครั้งจะนำมาเฉลี่ยเทียบเป็นเกรดเสนอแนะ ของอาจารย์นิเทศก์

2) คะแนนจากอาจารย์พี่เลี้ยงและคณะกรรมการของโรงเรียน มีน้ำหนักคะแนน 5 หน่วยกิต คิดเป็นคะแนนเต็ม 100 คะแนน แบ่งการให้คะแนนเป็น 3 ด้าน คือ การสอน (60) การปฏิบัติงานพิเศษ (20) และบุคลิกภาพ ความประพฤติ จรรยาบรรณ วินัย (20) โดยยึดแนว ต่อไปนี้

การสอน 60 คะแนน แบ่งเป็น 2 ส่วน

ก) การสอนตามปกติ 50 คะแนน อาจารย์พี่เลี้ยงจาก โรงเรียนจะตรวจดูแผนการสอน และสังเกตการสอนของนิสิตตลอดภาคเรียนอย่างน้อย 8-10 ครั้ง การสังเกต แต่ละครั้งจะให้คะแนนตามแบบประเมินผลการสอนและการสอบสอน แล้วนำผลการให้คะแนนมาเฉลี่ย

ข) การสอบสอน 10 คะแนน กรรมการสอบสอนของโรงเรียนที่นิสิตฝึกสอน และฝึกงานอย่างน้อย 3 คน จะร่วมกันสังเกตการสอบสอนของนิสิตแล้วให้ คะแนน ตามแบบประเมินผลการสอนและการสอบสอน แล้วนำคะแนน ของกรรมการมาเฉลี่ย

การปฏิบัติงานพิเศษ 20 คะแนน

คณะกรรมการที่ได้รับมอบหมายจากทาง โรงเรียนจะเป็นผู้ประเมินผลการ ปฏิบัติงานพิเศษที่นอกเหนือจากการสอนปกติของนิสิต แล้วให้คะแนนตามแบบประเมินผล การปฏิบัติงานพิเศษ

บุคลิกภาพ ความประพฤติ จรรยาบรรณ และวินัย 20 คะแนน

คณะกรรมการที่ได้รับมอบหมายจากทางโรงเรียนจะเป็นผู้สังเกตบุคลิกภาพ ความประพฤติ โดยสังเกตว่ามีจรรยาบรรณและวินัยตามระเบียบประเพณีครูเพียงใดตลอดภาคเรียน แล้วให้คะแนนตามแบบประเมินผล บุคลิกภาพ ความประพฤติ จรรยาบรรณ และวินัยตามระเบียบประเพณีครู

โรงเรียนจะนำคะแนนทั้งสามส่วนมารวมกัน (คะแนนเต็ม 100 คะแนน) แล้วเทียบออกมาเป็นเกรดเสนอแนะ

3. ขึ้นกลับจากฝีกสอนนิสิตทุกคนต้องเข้าร่วมสัมมนาหลังฝีกสอนที่คณะศึกษาศาสตร์ และปฏิบัติดังนี้ครบทุกข้อ

- 3.1 ประเมินผลการฝีกสอนของตนเองโดยเขียนไว้ตอนท้ายของสมุดแผนการสอน
- 3.2 จัดนิทรรศการแสดงผลงานการฝีกสอน
- 3.3 ส่งแผนการสอนและตัวอย่างแผนการสอนที่ดีที่สุด
- 3.4 รายงานตัวในวันสัมมนาและเข้าร่วมสัมมนา
- 3.5 สรุปผลการสัมมนา

การประเมินผลขั้นสุดท้าย มีการปฏิบัติดังนี้

1. ตรวจสอบว่านิสิตแต่ละคนผ่านขั้นตอนการฝีกสอนครบ 3 ขั้นตอนตามลำดับหรือไม่
2. นำเกรดเสนอแนะที่ได้จากอาจารย์นิเทศ และ โรงเรียนมารวมกัน โดยเทียบน้ำหนักเฉลี่ยเป็นเกรดขั้นสุดท้าย

คณะศึกษาศาสตร์ได้แต่งตั้งคณะกรรมการการประเมินผลการฝีกสอน เพื่อทำหน้าที่รวบรวมผลการประเมินผลทั้ง 3 ขั้นตอน แล้วตัดสินออกเป็นเกรดตามเกณฑ์คะแนนเทียบเป็นเกรด

คณะกรรมการการประเมินผลการฝีกสอนเป็นผู้เสนอผลการตัดเกรดต่อคณะกรรมการประจำคณะศึกษาศาสตร์ เพื่อพิจารณาอนุมัติผล

เกณฑ์ในการประเมินผล

เกรดเสนอแนะของอาจารย์นิเทศก์ และเกรดเสนอแนะที่ได้จากโรงเรียน ใช้เกณฑ์คะแนน ดังนี้

93-100 %	เทียบเท่า	A
86-92 %	เทียบเท่า	B ⁺
79-85 %	เทียบเท่า	B

72-78 %	เทียบเท่า	C ⁺
65-71 %	เทียบเท่า	C
58-64 %	เทียบเท่า	D
50-57 %	เทียบเท่า	D ⁺
ต่ำกว่า 50 %	เทียบเท่า	F

การคิดเทียบน้ำหนักของเกรดเสนอแนะ

ถ้าได้	A	เทียบน้ำหนัก	4.0
	B ⁺	เทียบน้ำหนัก	3.5
	B	เทียบน้ำหนัก	3.0
	C ⁺	เทียบน้ำหนัก	2.5
	C	เทียบน้ำหนัก	2.0
	D ⁺	เทียบน้ำหนัก	1.5
	D	เทียบน้ำหนัก	1.0
	F	เทียบน้ำหนัก	0

การคิดเกรดขั้นสุดท้าย

นำน้ำหนักของเกรดเสนอแนะ ไปคูณกับน้ำหนักประจำเกรด ของส่วนจากอาจารย์นิเทศก์ และส่วนจากโรงเรียน นำผลคูณมารวมกันแล้วเฉลี่ยเป็นน้ำหนักเกรดสุดท้ายได้ดังนี้ ตัวอย่างเช่น

เกรดเสนอแนะจากอาจารย์นิเทศก์ A เทียบเท่า 4 คูณด้วย 1 เท่ากับ 4
 เกรดเสนอแนะจากโรงเรียน C⁺ เทียบเท่า 2.50 คูณด้วย 5 เท่ากับ 12.5
 นำผลคูณมารวมกันได้ 16.5 แล้วหารด้วย 6 ได้น้ำหนักเฉลี่ยของเกรด 2.75
 นำน้ำหนักเฉลี่ยของเกรด ไปเทียบเป็นเกรดสุดท้ายจากตารางเทียบเกรด ดังนี้

ตารางเทียบเกรดสุดท้าย

3.76-4.00	เทียบเท่าเกรดสุดท้าย	A
3.26-3.75	เทียบเท่าเกรดสุดท้าย	B ⁺
2.76-3.25	เทียบเท่าเกรดสุดท้าย	B
2.26-2.75	เทียบเท่าเกรดสุดท้าย	C ⁺
1.76-2.25	เทียบเท่าเกรดสุดท้าย	C
1.26-1.75	เทียบเท่าเกรดสุดท้าย	D ⁺
0.76-1.25	เทียบเท่าเกรดสุดท้าย	D
0-0.75	เทียบเท่าเกรดสุดท้าย	F

การศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอน

ด้วยเหตุที่พฤติกรรมการสอนของครูที่แสดงออกในขณะที่สอนมีผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียน จึงมีการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของครูในชั้นเรียนอย่างต่อเนื่อง เริ่มจากการพัฒนาเครื่องมือเพื่อใช้สังเกตพฤติกรรมการสอนของครูมาตั้งแต่ ค.ศ. 1966 โดยศูนย์วิจัยและพัฒนาการสอนแห่งมหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด ของสหรัฐอเมริกา (Stanford Center for Research and Development in Teaching) สถาบันนี้ได้วิเคราะห์พฤติกรรมการสอน และจัดแบ่งพฤติกรรมในเชิงเป็นลักษณะของกิจกรรมการสอนไว้ 19 ประการ ได้แก่ ทักษะการสอน ทักษะในอาชีพ การพูดและแบบของภาษา การเตรียมการสอน การประเมินผล การจูงใจ การสร้างวินัยในชั้นเรียน การใช้สื่อการสอน การบรรยาย การถามตอบ การให้งาน การทบทวน การเสริมแรง การแก้ปัญหา การอภิปราย การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียน การสรุป การถ่ายโยงความรู้ และการแจ้งผลการสอน (ปีนวดิ จิวนรานูร์กี, 2519: 24-25)

ต่อมาได้มีการพัฒนาเครื่องมือสำหรับบันทึกพฤติกรรมของผู้สอนและผู้เรียน โดยการสังเกตปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน โดยแฟลนเดอร์ (Flanders, 1970) นักการศึกษาชาวอเมริกัน ได้พัฒนาเครื่องมือซึ่งมีลักษณะคล้ายเป็นบันทึกพฤติกรรมที่เกี่ยวกับการพูดของครู แนวคิดของแฟลนเดอร์นี้ได้มีผู้นำมาใช้สังเกตพฤติกรรมการสอน ด้านการพูด เสียง ท่าทาง และแบบของภาษา ของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน (เสาวลักษณ์ สิงห์วงษา, 2519)

ส่วนการวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนว่ามีด้านใดบ้างที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการสอนนั้น โรโมนี (Romine, 1974) ได้สำรวจความคิดเห็นของผู้สอนในมหาวิทยาลัย จำนวน 1,237 คน แล้วสรุปว่ามีประเด็นที่ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ดีขึ้น มี 6 ด้าน คือ ด้านบุคลิกภาพของผู้สอน ด้านการเตรียมการสอน ด้านผลที่ผู้เรียนได้รับ ด้านการเสนอเนื้อหา ด้านการประเมินผล และด้านการยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้เรียน

มีการนำแนวคิดของโรโมนีมาพัฒนาเป็นเครื่องมือวัดพฤติกรรมการสอนของอาจารย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อดูพฤติกรรมการสอนโดยทั่วไป โดยปีนวดิ จิวนรานูร์กี (2519) เป็นผู้วิจัย รวมทั้ง ประสงค์ แสงแก้ว (2520) ก็ได้พัฒนาเครื่องมือในลักษณะแนวคิดของโรโมนี เพื่อศึกษาพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ในวิทยาลัยครูลำปาง ตามทัศนคติและความคาดหวังของนักศึกษา ต่อมา สมบัติ วัจนะสาริกกุล (2525) ได้นำแบบสอบถามวัดพฤติกรรมการสอนของประสงค์ แสงแก้ว มาพัฒนาเพื่อศึกษาพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ในวิทยาลัยครูเลย ตามทัศนคติของนักศึกษา โดยกำหนดพฤติกรรมการสอนเป็น 9 ด้าน คือ

1. ด้านการจัดเตรียมการสอน
2. ด้านการเสนอเนื้อหาในการดำเนินการสอน
3. ด้านการใช้อุปกรณ์การสอน
4. ด้านการมอบหมายงาน
5. ด้านการเสริมแรงทางการเรียน
6. ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน และนำข้อมูลย้อนกลับ
7. ด้านการช่วยเหลือผู้เรียนเพิ่มเติม
8. ด้านการควบคุมวินัยในชั้นเรียน
9. ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน

จากการศึกษา ค้นคว้างานวิจัยที่เป็นวิทยานิพนธ์ระดับบัณฑิตศึกษา ของมหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ พบว่า ในช่วง พ.ศ. 2524 มีงานวิจัยหลายฉบับที่มีการใช้เครื่องมือ เพื่อวัดพฤติกรรมการสอนลักษณะเดียวกัน โดยศึกษากลุ่มตัวอย่างต่างสถานที่กัน เช่น งานวิจัยของจุมพล วัฒนบุญญ์ (2524) ศึกษาพฤติกรรมการสอนภาษาไทยของ อาจารย์ในกลุ่มวิทยาลัยครูภาคใต้ วิไล อัครตะวานิช (2524) ศึกษาพฤติกรรมการสอนวิชาภาษาไทยของครูในโรงเรียนมัธยมตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ และอยู่สุข ทำไร (2524) ได้ศึกษาพฤติกรรมการสอนภาษาไทยของ อาจารย์ในกลุ่มวิทยาลัยครูภาคกลาง งานวิจัยดังกล่าวนี้ ได้พัฒนาเครื่องมือเพื่อวัดพฤติกรรมการสอน โดยทำเป็นแบบสอบถามเพื่อวัดพฤติกรรมการสอนทั่วไป 8 ด้าน คือ

1. ด้านคุณลักษณะส่วนตัว
2. ด้านการเตรียมการสอน
3. ด้านการเสนอเนื้อหาในการดำเนินการสอน
4. ด้านการจูงใจและการเสริมแรงทางการเรียน
5. ด้านการมอบหมายงานให้ปฏิบัติ
6. ด้านการใช้สื่อการสอน
7. ด้านวินัยในการเรียนการสอน
8. ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน

129553

นอกจากนั้นยังพบว่าเครื่องมือการวิจัยดังกล่าวนี้ ได้พัฒนามาจากแนวคิดเรื่องพฤติกรรมการสอนของนักการศึกษาที่กล่าวมาแล้ว และจากงานวิจัยเรื่องเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนที่ผ่านมา แสดงให้เห็นว่าเครื่องมือการวัดพฤติกรรมการสอนของ จุมพล วัฒนบุญญ์ วิไล อัครตะวานิช และอยู่สุข ทำไร มีคุณภาพที่จะวัดพฤติกรรมการสอนโดยทั่วไปได้เป็นอย่างดี

ในงานวิจัยเรื่องการศึกษากิจกรรมการสอนภาษาไทยของครูวิทยาลัยเทคนิค กลุ่ม อาชีวศึกษา ภาคตะวันออก ของ กรรณิการ์ เนื่องจำนงค์ (2541) ก็ได้้นำแนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนทั้ง 8 ด้านนี้ มาสร้างเป็นเครื่องมือวัดพฤติกรรมการสอนของกลุ่มตัวอย่าง และได้เพิ่ม

การวัดพฤติกรรมการสอนด้านการเสริมสร้างจริยธรรม ขึ้นอีกด้านหนึ่ง รวมเป็น 9 ด้าน เนื่องจากผู้วิจัยในฐานะที่เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ของกรรมการ เนื่องจากงานนี้ เห็นความสำคัญของการเสริมสร้างจริยธรรมให้แก่ผู้เรียน จึงเสนอให้มีการเพิ่มเติมเรื่องนี้ เข้าเป็นพฤติกรรมการสอนด้านที่ 9 ทั้งนี้เพราะพฤติกรรมด้านนี้มีความสำคัญอย่างมากต่อการ ดำเนินชีวิต และการทำงาน ซึ่งสังคมไทยมักจะคาดหวังว่าผู้เป็นครูต้องเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม และมีหน้าที่รับผิดชอบในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมให้แก่ผู้เรียนด้วย (ไพฑูริย์ สีนถรณ์, 2538 : 10) นอกจากนี้จะเห็นได้ว่าการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เมื่อวันที่ 19 สิงหาคม 2542 ก็มีการระบุเรื่องการปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดี ไว้ใน มาตรา 24 ด้วย

กรรมการ เนื่องจากงานนี้ ได้สร้างเครื่องมือเพื่อวัดพฤติกรรมการสอนอย่างเป็นระบบ แบบสอบถามที่สร้างขึ้นประกอบด้วย ข้อคำถามที่สามารถวัดพฤติกรรมการสอนได้จริงทั้ง 9 ด้าน จำนวน 80 ข้อ จัดเป็นเครื่องมือที่มีคุณภาพ นั่นคือ ได้มีการหาความเที่ยงตรง การทดสอบหาค่า อำนาจจำแนก และความเชื่อมั่น ข้อคำถามทุกข้อมีค่าอำนาจจำแนกเกิน 0.20 ขึ้นไปทุกข้อ และมีค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเป็น .97

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงนำแบบสอบถามที่ใช้ในงานวิจัยของกรรมการ เนื่องจากงานนี้ มาปรับปรุงการใช้ถ้อยคำ โดยคงประเด็นเนื้อหาของแบบสอบถามไว้ครบทั้ง 9 ด้าน และมี ข้อคำถาม 80 ข้อ เท่าเดิม มีการปรับปรุงถ้อยคำแต่เฉพาะข้อที่บ่งชี้ว่าเป็นเรื่องการสอนวิชา ภาษาไทยโดยเฉพาะ เพื่อให้เหมาะสมกับการวัดพฤติกรรมการสอน โดยทั่วไปของทุกวิชาได้ ไม่เฉพาะเจาะจงว่าเป็นพฤติกรรมการสอนวิชาภาษาไทยเท่านั้น เนื่องจากการศึกษาพฤติกรรมการ สอนของนิสิตฝึกสอน ของมหาวิทยาลัยบูรพา ในครั้งนี้ ผู้ถูกประเมินเป็นนิสิตวิชาเอกต่าง ๆ จำนวน 8 วิชาเอก คือ การประถมศึกษา ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ สังคมศึกษา ฟิสิกส์ ชีววิทยา เคมี และคณิตศาสตร์ นอกจากนั้นแบบสอบถามฉบับดังกล่าวมีเนื้อหาสาระของข้อกระทง คำถาม ตามประเด็นพฤติกรรมด้านต่าง ๆ ทั้ง 9 ด้าน สอดคล้องกับความมุ่งหมายของหลักสูตร การศึกษาระดับบัณฑิต พุทธศักราช 2538 ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

การสังเกตพฤติกรรมของครู

การสังเกตพฤติกรรมของครู สามารถทำได้ 3 ทาง คือ การให้ครูประเมินตนเอง การให้ ผู้เกี่ยวข้องเชิงบริหารเป็นผู้ประเมิน และการให้นักเรียนเป็นผู้ประเมิน ผลการประเมินทั้ง 3 ทาง นั้นย่อมมีจุดดีและจุดด้อยต่างกัน แต่ถ้าหากทำได้ครบทั้ง 3 ทาง ย่อมมีความเชื่อถือได้มากกว่า

การประเมินเพียงทางเดียว เช่น ถ้าครูประเมินตนเอง อาจมีการประเมินเข้าข้างตนเอง ถ้าให้นักเรียนเป็นผู้ประเมิน ให้ผู้บริหารเป็นผู้ประเมิน ให้เพื่อนครูด้วยกันเป็นผู้ประเมิน ก็จะช่วยให้ครูได้ข้อมูลซึ่งเป็นภาพสะท้อนของคนว่ามีการแสดงออกเช่นใด

การสังเกตพฤติกรรมการสอนของครู โดยปกติแล้วต้องมีเครื่องมือในการสังเกต ส่วนมากมักเป็นแบบประเมิน ที่มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (checklist) และแบบมาตราส่วนประเมินค่า (rating scale)

ส่วนการจะสังเกตพฤติกรรมด้านใดของครู ขึ้นอยู่กับกรอบในการศึกษาว่าผู้ศึกษาต้องการสังเกตพฤติกรรมด้านใด ดังเช่นกรุงเทพมหานครต้องการสังเกตพฤติกรรมของครูในกรอบของความเป็น “คนดี คนเก่ง และคนมีความสุข” โดยใช้เครื่องมือนิเทศ การสังเกตพฤติกรรมของครู ที่คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ม.ป.ป.) พัฒนาขึ้น โดยกำหนดพฤติกรรมซึ่ง คุณลักษณะของคนดี คนเก่ง คนมีความสุข ดังนี้

คนดี มีพฤติกรรมซึ่ง ดังนี้

1. ความรับผิดชอบ

เตรียมการสอนล่วงหน้า ตรวจสอบบ้านสม่ำเสมอ สอนซ่อมเสริมในเวลา

2. ความซื่อสัตย์

เข้าสอนตรงตามเวลา เตรียมการสอนด้วยตนเอง สอนครบทุกวิชา สอนตรงตามแผนการสอน ไม่เบียดบังเวลาในการสอน

3. ความมีระเบียบวินัยในตนเอง

แต่งกายเรียบร้อยและถูกกาลเทศะ เคารพระเบียบของโรงเรียน

4. การควบคุมตนเอง

ไม่ใช้อารมณ์ ใช้วาจาสุภาพ

5. ความมีเหตุผล

รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ใช้ปัญญาในการแก้ไขปัญหา

6. ความเสียสละ

สอนซ่อมเสริมนอกเวลา อุทิศเวลากับราชการ เสียสละทรัพย์สินส่วนตัว

7. ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

สอนแทนเพื่อน เยี่ยมเยียนนักเรียน

8. ความเห็นอกเห็นใจ

ให้ความเห็นใจคนอื่น ในยามทุกข์ยาก จริงใจกับเพื่อนทุกคน

9. ขยันหมั่นเพียร

ผลิตสื่อการสอน ทำการสอนสม่ำเสมอ ใส่ใจในการอบรมสัมมนา

คนเก่ง มีพฤติกรรมซึ่งบ่ง ดังนี้

1. มีความรู้

มีความถูกต้องด้านเนื้อหาวิชา มีเทคนิคการสอนที่ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้

2. มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

มีความมุ่งมั่นในการทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย

3. รับฟังและเคารพความคิดเห็นของผู้อื่น

เอาใจใส่และให้ความสำคัญต่อคำถามและคำตอบของนักเรียน

4. มีความสามารถในการคิดและมีเหตุผล

จัดกิจกรรมการตั้งและการตอบคำถามเชิงสร้างสรรค์

5. มีความกระตือรือร้น

มีการเตรียมการสอน เตรียมสื่อ และเอาใจใส่ในการสอน

6. แก้ปัญหาเป็น

สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี

7. มีความเป็นผู้นำ

มีการควบคุมและจัดการชั้นเรียนได้ดี

คนมีความสุข แสดงออกโดยมีพฤติกรรม 4 ด้าน คือ รักตนเอง รักเพื่อน รักครู และรักโรงเรียน

1. รักตนเอง

มาโรงเรียนสม่ำเสมอ ทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มใจ ขยันทำงาน รักการทำงานของตน มีแรงจูงใจในการทำงาน รักษาสุขภาพของกาย-ใจ เห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่น มองโลกในแง่ดี

2. รักเพื่อน

ให้ความร่วมมือกับเพื่อนในการทำงาน (รวมทั้งผู้บริหาร) ช่วยเหลือเอื้อเฟื้อเพื่อน มีน้ำใจต่อเพื่อน ไม่เอาเปรียบเพื่อน อยากมาโรงเรียนเพื่อมาหาเพื่อน

3. รักครู

ครูใจดี สนใจปัญหานักเรียน มีความเป็นกันเองกับนักเรียน เห็นอกเห็นใจนักเรียน คึงใจและเอาใจใส่ต่อการสอน และต่อนักเรียน

4. รักโรงเรียน

อยากมาโรงเรียน รับผิดชอบ ช่วยเหลือกิจกรรมของโรงเรียน และให้ความร่วมมือด้วยความเต็มใจ พுகถึงโรงเรียนด้วยความชื่นชม รักษาชื่อเสียงของโรงเรียน ปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน สร้างชื่อเสียงให้โรงเรียน

(คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ม.ป.ป.)

ในการศึกษาและวิเคราะห์สมรรถภาพของครูที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา และการประเมินสมรรถภาพของครูประถมศึกษา และมัธยมศึกษา ทั่วประเทศในปี พ.ศ. 2529 ตามโครงการวิจัยร่วมระหว่างจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และกระทรวงศึกษา (2530) การประเมินสมรรถภาพของครูประถมศึกษา มีการดำเนินงานเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. การสำรวจสภาพปัจจุบันของสมรรถภาพของครู โดยใช้แบบประเมินสมรรถภาพตนเองของครู แบ่งเป็น 3 ด้าน

1) สมรรถภาพด้านความสามารถทั่วไป 17 รายการ เช่น ทักษะในการวางแผนกิจกรรม ทักษะในการสอนแบบต่าง ๆ ทักษะในการจัดกลุ่มนักเรียน ทักษะในการสร้างและใช้สื่อการเรียนการสอน ฯลฯ

2) สมรรถภาพด้านความสามารถเฉพาะกลุ่มประสบการณ์ 10 รายการ เช่น การสอนให้เด็กมีทักษะในการฟัง พูด อ่าน เขียน การสอนให้เด็กเข้าใจเกี่ยวกับสภาพของท้องถิ่นและประเทศ การสอนทักษะในการคิดคำนวณ การเสริมสร้างทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ฯลฯ

3) สมรรถภาพด้านคุณลักษณะด้านต่าง ๆ 8 รายการ เช่น ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ความคล่องแคล่ว กระฉับกระเฉงในกิจกรรมต่าง ๆ การควบคุมอารมณ์ได้ ฯลฯ

2. การสังเกตพฤติกรรมการสอนของครู โดยผู้สังเกตตามแบบสังเกตพฤติกรรมของครู โดยแบ่งเป็น 5 ตอน คือ

1) การประเมินพฤติกรรมของครู โดยมีสังเกตความถี่ในการเกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ในด้านการใช้คำถาม การเสริมแรง การควบคุมอารมณ์ การใช้อำนาจของครู และการเอาใจใส่ดูแลเด็ก

2) การประเมินพฤติกรรมของนักเรียน โดยสังเกตความถี่ในการเกิดพฤติกรรมต่าง ๆ ในด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรม ความกระตือรือร้นในการเรียน และความร่าเริงสนุกสนาน

3) การประเมินพฤติกรรมการเรียนการสอนทั่วไป โดยสังเกตพฤติกรรมการเรียนการสอนโดยสรุป ในด้านความสามารถในการใช้เทคนิคและวิธีสอน ลำดับขั้นของการสอน การดำเนินกิจกรรมการสอนของครู การใช้อุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน

การจัดกลุ่มนักเรียน การใช้ภาษาและคำพูดของครู การประเมินผล การเรียนการสอน
การใช้เวลาเพื่อการเรียนการสอน กระบวนการเรียนการสอน และการแสดงออกของเด็ก

4) การประเมินพฤติกรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสอน โดยสังเกตเกี่ยวกับการเตรียมการสอน การผลิตอุปกรณ์การสอน การจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียน การปลูกฝังความเป็นระเบียบเรียบร้อยในการทำงาน และการตรวจผลงานของเด็ก นอกจากนี้สังเกตแล้วยังมีการสัมภาษณ์ และการดูสมุดงานของเด็กด้วย

5) การบันทึก สังเกตเพิ่มเติม ที่ผู้สังเกตบันทึกเพิ่มเติม (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และคณะ : 2530, 101-109)

การประเมินสมรรถภาพที่พึงประสงค์ของครูมัธยมศึกษา มีการดำเนินงานเป็น 2 ลักษณะ เช่นกัน คือ

1. การสำรวจสภาพปัจจุบันของสมรรถภาพครูมัธยมศึกษาโดยใช้แบบประเมินสมรรถภาพตนเองของครู 122 รายการ แยกเป็นสมรรถภาพทั่วไป 73 รายการ และสมรรถภาพเฉพาะกลุ่มวิชา 49 รายการ

1.1 สมรรถภาพทั่วไป แยกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ ด้านคุณลักษณะและทัศนคติ ด้านทักษะการปฏิบัติ

1.2 สมรรถภาพเฉพาะกลุ่มวิชา แยกเป็น 5 กลุ่มวิชา คือ

- 1) กลุ่มภาษา แยกย่อยเป็น กลุ่มภาษาไทย และกลุ่มภาษาต่างประเทศ
- 2) กลุ่มวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ แยกย่อยเป็น กลุ่มวิทยาศาสตร์ และกลุ่มคณิตศาสตร์
- 3) กลุ่มสังคมศึกษา
- 4) กลุ่มพัฒนาบุคลิกภาพ แยกย่อยเป็น พลานามัย (พลศึกษา-สุขศึกษา) และ ศิลปศึกษา

5) กลุ่มการทำงานและอาชีพ แยกย่อยเป็น การงานและอาชีพ

2. การประเมินสมรรถภาพในการสอนของครูมัธยมศึกษา ใช้วิธีการสังเกตพฤติกรรม การสอนของครูมัธยมศึกษาทั่วประเทศ โดยมีผู้สังเกต 22 คน ที่ได้รับการฝึกอบรมการสังเกตเป็นเวลา 2 วัน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสังเกตชั้นเรียน แบ่งเป็น 4 ตอน คือ

1) การสังเกตพฤติกรรมของครู 8 ด้าน คือ การนำเข้าสู่บทเรียน กิจกรรมการเรียน การสอน การสื่อสารและการเสริมแรง การใช้สื่อการสอน ความรอบรู้และความแม่นยำในเนื้อหาวิชาที่สอน การควบคุมชั้นเรียนและการจัดการ การวัดและประเมินผล และการปฏิบัติตนในขณะที่สอน รวมทั้งสิ้น 72 รายการ

2) การสังเกตรูปแบบการสอนของครู 7 ด้าน คือ วิธีสอนที่ครูใช้เป็นแบบใด ลักษณะการสอนยึดครูหรือนักเรียนเป็นศูนย์กลาง การใช้กิจกรรมกลุ่ม การใช้อำนาจของครู การดำเนินกิจกรรมของครู การมีความรู้ลึกซึ้งในเนื้อหาที่สอน ความสามารถในการสอน โดยทั่วไป

3) การสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน 9 รายการ คือ การมีสมาธิตั้งใจ ความร่าเริง แจ่มใส ความสนใจใคร่รู้ การมีปฏิริยาโต้ตอบ การมีวินัย ความกระตือรือร้นทำกิจกรรม ความกล้าแสดงออก การมีส่วนร่วมในกิจกรรม การมีความรู้ในเรื่องที่เรียน

4) การสังเกตสภาพแวดล้อมของห้องเรียน ในด้านความเหมาะสม และความเพียงพอของพื้นที่ แสงสว่าง ความสะอาด การห่างไกลจากเสียงรบกวน ปริมาณโต๊ะและเก้าอี้ วัสดุ อุปกรณ์ และการจัดกิจกรรม

(จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และคณะ : 2530, 171-220)

จากข้อมูลที่น่าเสนอนี้ แสดงให้เห็นว่า การสังเกตพฤติกรรมการสอนของครู อาจดำเนินการได้หลายวิธี ทั้งการประเมินตนเอง และให้ผู้อื่นเป็นผู้ประเมิน ส่วนเนื้อหาที่จะประเมินขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายของผู้ประเมินหรือผู้วิจัยสนใจจะศึกษาประเด็นใด

คุณภาพของครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู

นับเนื่องมาแต่อดีตถึงปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันว่าครูเป็นบุคคลที่มีความสำคัญที่สุดต่อการพัฒนาศิษย์ บุคคลผู้เป็นครูต้องมีคุณลักษณะสำคัญ 3 ประการ คือ

1) ครูต้องมีความเมตตา รักห่วงใย และหวังดีต่อศิษย์อย่างแท้จริง มุ่งมั่นช่วยเหลือศิษย์ให้ประสบผลสำเร็จในการเรียน

2) ครูต้องมีความรู้จริง รอบรู้ในเรื่องที่สอน สามารถให้คำชี้แนะ และมีอุบายที่จะทำให้ศิษย์มีความรู้ สามารถแก้ปัญหา แก้ข้อสงสัยของศิษย์ได้อย่างแยบคาย

3) ครูต้องประพฤติ ปฏิบัติตน เป็นแบบอย่างที่ดีต่อศิษย์ เป็นผู้ฝึกตนเองให้ได้ ตามลักษณะที่ตนจะสอนเสียก่อน แล้วจึงจะสอนผู้อื่น นั่นคือ สอนด้วยการกระทำให้ดู หรือสอนอย่างไร ทำอย่างนั้น

คุณลักษณะของครูดังกล่าวนี้เป็นไปตามแนวการสอนขององค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้ทรงเป็นพระบรมครูของพุทธศาสนิกชน ลักษณะของครูไทยในอดีตไม่ว่าจะเป็นครูช่าง ครูคนตรี ครูศิลป์ ครูดาบ ครูหมอ ฯลฯ มักใช้ที่พำนักของตนเป็นสำนักสอนศิษย์ ท่านให้ความรัก ความหวังดีต่อศิษย์ดังเป็นลูกหลาน ครูไทยก็ยังคงคุณลักษณะดังกล่าวเรื่อยมาจนถึงสมัยสงคราม

โลกครั้งที่ 2 ด้วยเหตุนี้คนไทยจึงให้ความสำคัญยกย่อง เทิดทูนครูว่าเป็นปูชนียบุคคล เป็นบุคคลที่มีความสำคัญรองจากพ่อแม่ของคน ผู้เป็นศิษย์ย่อมทราบซึ่งในพระคุณของครูด้วยการแสดงออกในลักษณะพิธีไหว้ครู ผู้เป็นครุ้มักทุ่มเทการสั่งสอน อบรม บ่มนิสัย ให้ศิษย์เป็นคนเก่ง เป็นคนดีให้ได้ ครูมิได้มองว่าศิษย์เป็น “ลูกค้า” หากแต่รัก และเกื้อหนุนดังลูกหลาน

ต่อมาเมื่อสภาพต่าง ๆ ของสังคมเปลี่ยนแปลงไป ครูมีจำนวนมากขึ้น ครูทุกคนมิได้มีลักษณะดังกล่าวข้างต้น มีครูจำนวนมากไม่น้อยละเลยคุณธรรม ทำให้มีผลทางลบกันของความเป็นครู มีการประพฤติปฏิบัติตนไม่อยู่ในทำนองคลองธรรม ทำให้มีผลกระทบต่อวงการครู จนทำให้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติครู พ.ศ. 2488 ขึ้น จาก พ.ร.บ. ดังกล่าวนี้นำให้มีองค์กรวิชาชีพครูแห่งชาติซึ่งเรียกว่า ครูสภาขึ้น

ครูสภามีหน้าที่พัฒนาครูและควบคุมดูแลจรรยาบรรณครู ได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานและจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพครู โดยมีการออกระเบียบว่าด้วยจรรยาบรรณ และวินัยตามระเบียบประเพณีของครูขึ้นเป็นครั้งแรก เมื่อ พ.ศ. 2506 และได้มีการปรับปรุงแก้ไขเรื่อยมา ใน พ.ศ. 2539 จึงมีการออกระเบียบครูสภา ว่าด้วยจรรยาบรรณครู พ.ศ. 2539 เพื่อเป็นหลักปฏิบัติในการประกอบวิชาชีพครู

ระเบียบครูสภา ว่าด้วยจรรยาบรรณครู พ.ศ. 2539 ได้ปรับปรุงมาจากระเบียบครูสภา ว่าด้วยจรรยาบรรณ และวินัยตามระเบียบประเพณีครู พ.ศ. 2526 และมีการประกาศใช้เมื่อวันที่ 7 พฤษภาคม 2539

สาระของระเบียบครูสภา ว่าด้วยจรรยาบรรณครู พ.ศ. 2539 มี 9 ข้อ ดังนี้

1. ครูต้องรักและเมตตาศิษย์ โดยให้ความเอาใจใส่ ช่วยเหลือ ส่งเสริมให้กำลังใจในการศึกษาเล่าเรียนแก่ศิษย์โดยเสมอหน้า
2. ครูต้องอบรม สั่งสอน ฝึกฝน สร้างเสริมความรู้ ทักษะ และนิสัยที่ถูกต้องดีงาม ให้เกิดแก่ศิษย์อย่างเต็มความสามารถ ด้วยความบริสุทธิ์ใจ
3. ครูต้องประพฤติ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ทั้งทางกาย วาจา และจิตใจ
4. ครูต้องไม่กระทำตนเป็นปฏิปักษ์ต่อความเจริญทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคมของศิษย์
5. ครูต้องไม่แสวงหาประโยชน์อันเป็นอามิสสินจ้างจากศิษย์ในการปฏิบัติหน้าที่ตามปกติ และไม่ใช้ให้ศิษย์กระทำการใด ๆ อันเป็นการหาประโยชน์ให้แก่ตนโดยมิชอบ
6. ครูย่อมพัฒนาตนเองทั้งในด้านวิชาชีพ ด้านบุคลิกภาพ และวิสัยทัศน์ให้ทันต่อการพัฒนาทางวิทยาการ เศรษฐกิจ สังคมและการเมืองอยู่เสมอ
7. ครูย่อมรักและศรัทธาในวิชาชีพครูและเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพครู
8. ครูพึงช่วยเหลือเกื้อกูลครูและชุมชนในทางสร้างสรรค์

9. ครูพึงประพฤติ ปฏิบัติตน เป็นผู้นำในการอนุรักษ์ และพัฒนาภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทย

การออกระเบียบคุรุสภาว่าด้วยจรรยาบรรณครู พ.ศ. 2539 นี้ คุรุสภาได้ดำเนินการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับจรรยาบรรณของวิชาชีพต่าง ๆ ผนวกกับจรรยาบรรณของครูนานาชาติ เพื่อให้อำนาจจรรยาบรรณฉบับล่าสุดนี้เหมาะสมกับครูไทยในยุคปัจจุบัน นอกจากนี้คุรุสภายังจัดทำหนังสือแบบแผนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณครู พ.ศ. 2539 เพื่ออธิบายข้อความตามจรรยาบรรณทั้ง 9 ข้อนั้น ให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น เพื่อชี้ให้เห็นเจตนารมณ์ และความมุ่งหมายของจรรยาบรรณแต่ละข้อ มีการยกตัวอย่างพฤติกรรมที่ควรแสดงออกของการปฏิบัติตามจรรยาบรรณ สำหรับให้ครูได้ใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานและปฏิบัติตน เพื่อผดุงและสร้างเสริมคุณค่าของวิชาชีพครู มุ่งหวังให้ครูได้มีการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณอย่างครบถ้วน และเป็นปกตินิสัย ซึ่งถือเป็นการพัฒนาคนเพื่อนำไปสู่ความมีคุณภาพที่ได้มาตรฐานเป็นที่พึงพอใจของสังคม (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา : 2540)

คุณภาพที่ได้มาตรฐานของวิชาชีพครู ตามเกณฑ์ของคุรุสภา ประกอบด้วย การประพฤติปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพครู 9 ข้อ ดังกล่าวข้างต้น และคุณภาพของการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู

การกำหนดเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา ได้มีขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2533 ประกอบด้วยเกณฑ์ 4 ด้าน คือ รอบรู้ สอนดี มีคุณธรรมและจรรยาบรรณ มุ่งมั่นพัฒนา แล้วได้มีการปรับปรุงพัฒนาเกณฑ์ขึ้นใหม่ใน พ.ศ. 2537 เพื่อให้สามารถปฏิบัติและประเมินพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความมีคุณภาพของครูได้ ทำให้เกิดมีเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา พ.ศ. 2537 ขึ้น ต่อมากระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา พ.ศ. 2537 เป็นเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของกระทรวงศึกษาธิการ บังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 19 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2539

เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของกระทรวงศึกษาธิการ มี 11 ข้อ ดังนี้

- มาตรฐานที่ 1 ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูอย่างเสมอ
- มาตรฐานที่ 2 ตัดสินใจปฏิบัติการกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียน
- มาตรฐานที่ 3 มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ
- มาตรฐานที่ 4 พัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติให้เกิดผลจริง
- มาตรฐานที่ 5 พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ
- มาตรฐานที่ 6 จัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผลถาวรที่เกิดแก่ผู้เรียน
- มาตรฐานที่ 7 รายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ได้อย่างมีระบบ
- มาตรฐานที่ 8 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน
- มาตรฐานที่ 9 ร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์

มาตรฐานที่ 10 ร่วมมือกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ในชุมชน
มาตรฐานที่ 11 แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา

เนื่องจากเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูทั้ง 11 ข้อนี้ เป็นเกณฑ์ของการปฏิบัติตนและปฏิบัติงานในหน้าที่ครู เพื่อนำไปสู่การประกันคุณภาพของการปฏิบัติงานในหน้าที่ครู ครูสภาได้ทำคำอธิบาย และกำหนดระดับคุณภาพของเกณฑ์แต่ละข้อ ไว้เป็น 3 ระดับ เรียงลำดับตามความสามารถจากน้อยไปหามาก คือ คุณภาพระดับ 1 คุณภาพระดับ 2 และคุณภาพระดับ 3 เช่น

มาตรฐานที่ 3 มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ

คำอธิบาย การมุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียน หมายถึง การใช้ความพยายามอย่างเต็มความสามารถของครู ที่จะให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ให้มากที่สุดตามความถนัด ความสนใจ ความต้องการ โดยการวิเคราะห์ วินิจฉัยปัญหา ความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียน ปรับเปลี่ยนวิธีสอนที่จะให้ได้ผลดีกว่าเดิม รวมทั้งการส่งเสริมพัฒนาการด้านต่าง ๆ ตามศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคนอย่างเป็นระบบ

ระดับคุณภาพ

ระดับที่ 1 มีการแก้ไขข้อบกพร่องของผู้เรียน โดยพิจารณาจาก

- การตรวจสอบข้อบกพร่องของผู้เรียน โดยใช้เนื้อหาวิชาเป็นหลัก
- การสอนซ่อมเสริมตามข้อบกพร่องของผู้เรียน

ระดับที่ 2 มีการแก้ไขข้อบกพร่องของผู้เรียน และพัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้สูงขึ้นกว่าเดิม โดยพิจารณาจาก

- การตรวจสอบข้อบกพร่องของผู้เรียน โดยใช้พัฒนาการของผู้เรียนด้านต่าง ๆ เป็นหลัก
- การจัดกิจกรรมเสริมความสามารถของผู้เรียน โดยการปรับเปลี่ยนวิธีสอนตามด้านที่บกพร่อง อย่างเหมาะสม

ระดับที่ 3 พัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้สูงขึ้นเต็มขีดความสามารถของแต่ละคน อย่างเป็นระบบ โดยพิจารณาจาก

- การวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยของผู้เรียนเป็นรายคน เป็นรายสมรรถภาพ
- การจัดกิจกรรมส่งเสริมความสามารถของผู้เรียนเหมาะสม และเต็มตามศักยภาพ ตามลำดับขั้นการพัฒนา
- การตอบสนองความถนัด ความสนใจของผู้เรียนรายบุคคล โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้หลายรูปแบบ อย่างเป็นระบบ

(สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2539 : 5-6)

นอกจากนี้ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภาได้จัดพิมพ์ชุดฝึกอบรมการพัฒนาวิชาชีพครู ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา พ.ศ. 2537 จำนวน 14 เล่ม เพื่อให้ครูได้พัฒนาตนเอง โดยมุ่งหวังให้ครูได้พัฒนาการเรียนการสอนให้ดีขึ้น หวังผลให้นักเรียนได้รับการพัฒนาอย่างรอบด้าน และเต็มตามศักยภาพของผู้เรียน ชุดฝึกอบรมทั้ง 14 เล่มนั้น กำหนดสาระหลักของเนื้อหาเป็นดังนี้

- เล่มที่ 1 คู่มือการใช้ชุดฝึกอบรม
- เล่มที่ 2 ความเชื่อถือเกี่ยวกับวิชาชีพครู
- เล่มที่ 3 – เล่มที่ 13 มีสาระเกี่ยวกับมาตรฐานที่ 1-11
- เล่มที่ 14 การรายงานผลการปฏิบัติงาน

นอกเหนือจากนี้ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา ยังจัดทำเกณฑ์มาตรฐานศึกษานิเทศก์ของคุรุสภา พ.ศ. 2540 และเกณฑ์มาตรฐานผู้บริหารการศึกษาของคุรุสภา พ.ศ. 2540 อีกด้วย เกณฑ์มาตรฐานศึกษานิเทศก์ มี 12 ข้อ เกณฑ์มาตรฐานผู้บริหารการศึกษา ก็มี 12 ข้อ เช่นกัน โดยมีเนื้อหาสาระต่างกันตามลักษณะบทบาทหน้าที่ที่แตกต่างกัน หากแต่มีคำอธิบาย และกำหนดระดับคุณภาพของมาตรฐานแต่ละข้อ ได้เป็น 3 ระดับ คือ ระดับ 1 ระดับ 2 และระดับ 3 เหมือนกัน

ระดับคุณภาพทางการสอนของครู

ความพยายามที่จะทำให้คุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูประจำการสูงขึ้น จึงได้มีการกำหนดคุณภาพของครู (National Teacher Qualification) ขึ้นใช้โดยสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู (ก.ค.) มีมติให้นำไปใช้ประเมินผลการปฏิบัติงานและการพัฒนาข้าราชการครู ตั้งแต่ พ.ศ. 2541 ระดับคุณภาพของครูดังกล่าวนี้ พิจารณาจากลักษณะการปฏิบัติงาน ลักษณะการสอน และเป้าหมายของการปฏิบัติงาน อันแสดงถึงระดับความสามารถในการปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน ระดับคุณภาพของครู มี 5 ระดับ ดังนี้

- ระดับที่ 1 ครูปฏิบัติการ
- ระดับที่ 2 ครูชำนาญการ
- ระดับที่ 3 ครูเชี่ยวชาญ
- ระดับที่ 4 ครูเชี่ยวชาญพิเศษ
- ระดับที่ 5 ครูผู้ทรงคุณวุฒิ

(สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2541)

จากที่กล่าวมานี้จะเห็นได้ว่าองค์กรวิชาชีพครู หรือคุรุสภามีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพของครู โดยมีกำหนดเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ซึ่งเป็นเกณฑ์มาตรฐานของคุณภาพ การปฏิบัติงานของครู และได้กำหนดจรรยาบรรณครู ซึ่งเป็นเกณฑ์ของการประพฤติปฏิบัติของครู พร้อมทั้งได้จัดทำแนวทางพัฒนาครูเพื่อให้มีคุณภาพตามเกณฑ์นั้น อีกทั้งได้คำนึงถึงปัจจัยที่มีผล ต่อคุณภาพและประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานของครู ด้วยการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานผู้บริหาร การศึกษาและเกณฑ์มาตรฐานศึกษานิเทศก์ เพื่อให้สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ซึ่ง กระทรวงศึกษาธิการรับไปใช้เป็นเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของกระทรวงศึกษาธิการ ผลจาก การนี้ทำให้มีการนำเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูไปเป็นแนวทางส่วนหนึ่งในการประเมินผลการ ปฏิบัติงาน และการพัฒนาข้าราชการครูด้วย

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

จากการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เมื่อวันที่ 19 สิงหาคม 2542 นับเป็นเรื่องสำคัญที่ผู้เป็นครู รวมทั้งบุคลากรทางการศึกษาทุกคนต้องรับทราบ และถือเป็น แนวปฏิบัติที่ต้องกระทำกัน เพราะเป็นกฎหมายที่มีผลบังคับใช้

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มีเนื้อหาสาระที่สำคัญหลายเรื่อง มีทั้งหมด 9 หมวด 78 มาตรา เนื้อหาสาระในแต่ละหมวด มีดังนี้

- หมวด 1 บททั่วไป ความมุ่งหมาย และหลักการ
- หมวด 2 สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา
- หมวด 3 ระบบการศึกษา
- หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา
- หมวด 5 การบริหารและการจัดการศึกษา
- หมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา
- หมวด 7 ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา

หมวด 8 ทรัพยากร และการลงทุนเพื่อการศึกษา

หมวด 9 เทคโนโลยีทางการศึกษา

ในการจัดการเรียนการสอนต่อไป นี้ ครูจะต้องปฏิบัติตามหมวด 4 โดยเฉพาะมาตรา 22 และ 24 ที่ระบุว่า

มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

มาตรา 23 การจัดการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษาในเรื่องต่อไปนี้

(1) ความรู้เรื่องเกี่ยวกับตนเอง และความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน ชาติ และสังคมโลก รวมถึงความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความเป็นมาของสังคมไทยและระบบการเมืองการปกครองในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

(2) ความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์เรื่องการจัดการ การบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลยั่งยืน

(3) ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลป วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทย และการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา

(4) ความรู้และทักษะด้านคณิตศาสตร์ และด้านภาษา เน้นการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง

(5) ความรู้ และทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

มาตรา 24 การจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการดังต่อไปนี้

(1) จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

(2) ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

(3) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติ ให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

(4) จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

(5) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกัน จากสื่อการเรียน การสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ

(6) จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

ในเรื่องเกี่ยวกับการผลิตครู และการพัฒนาครู มีระบุไว้ในมาตรา 52 ว่า

“ให้กระทรวงส่งเสริมให้มีระบบ กระบวนการผลิต การพัฒนาครู คณาจารย์ และ บุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง โดยการ กำกับและประสานให้สถาบันที่ทำหน้าที่ผลิตและพัฒนาครู คณาจารย์ รวมทั้งบุคลากรทางการ ศึกษาให้มีความพร้อมและมีความเข้มแข็งในการเตรียมบุคลากรใหม่และการพัฒนาบุคลากร ประจำการอย่างค่อเนื่อง”

เรื่องที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการสอนของครู คือ จะมีกำหนดมาตรฐานวิชาชีพครู ดังปรากฏในมาตรา 53 ดังนี้

“ให้มีองค์กรวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษา มีฐานะเป็น องค์กรอิสระภายใต้การบริหารของสภาวิชาชีพ ในกำกับของกระทรวง มีอำนาจหน้าที่กำหนด มาตรฐานวิชาชีพ ออกและเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ กำกับดูแลการปฏิบัติตาม มาตรฐานและจรรยาบรรณของวิชาชีพ รวมทั้งการพัฒนาวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษา

ให้ครู ผู้บริหารการศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาอื่นของรัฐและเอกชนต้อง มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพตามที่กฎหมายกำหนด”

จากการศึกษาพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ทำให้เห็นความจำเป็นที่จะต้องมีการศึกษาพฤติกรรมการสอนของนิสิตฝึกสอน เพื่อให้เกิดความเข้าใจว่านิสิตคณะศึกษาศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยบูรพานั้น มีคุณสมบัติที่จะได้รับการประเมินคุณภาพ และควรได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูต่อไป

สรุปได้ว่า ความจำเป็นที่จะต้องผลิตครูให้มีคุณภาพเป็นเรื่องสำคัญที่องค์กรต่างๆ ต้องร่วมมือกัน ครูที่มีคุณภาพนั้นต้องสามารถจัดการเรียนการสอนให้เป็นที่ไปตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาของชาติ และเป็นไปตามพระบรมราโชวาทในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ทรงต้องการให้ครูได้พัฒนาความสามารถของตน ดังพระบรมราโชวาทที่พระราชทานแก่ครูใหญ่โรงเรียน และนักเรียนที่ได้รับพระราชทานรางวัลตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ เมื่อวันที่ 3 สิงหาคม 2521 ได้ัญญะมาว่า

“ครูทุกคนจะต้องสามารถนำวิชาการในหลักสูตรมาสอนให้สัมพันธ์กันให้ได้ และในการให้นักเรียนเรียนรู้วิชาใดที่เรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติได้ ก็จะต้องให้นักเรียนปฏิบัติเพราะการเรียนรู้ด้วยประสบการณ์จากการปฏิบัติจะทำให้รู้จริงและแม่นยำ อาจหยิบยกขึ้นมาใช้ได้เสมอด้วยความเคยชิน ชำนาญ ผิดกันโดยตรงกันข้ามกับการสอนให้รู้ โดยมิได้ลงมือปฏิบัติให้เห็นจริงซึ่งมักจะกลายเป็น “การเรียนรู้เพียงให้สอบได้” หรือ “เรียนรู้เพื่อนำไปลืมทิ้ง” เสียโดยมาก.....”
(ตำนักราชเลขาธิการ (ผู้รวบรวม), 2522 : 191)

การผลิตครูให้มีคุณภาพได้นั้นต้องมีกระบวนการดำเนินการหลายด้าน นับตั้งแต่การจัดทำหลักสูตรการดำเนินงานให้มีการฝึกปฏิบัติงานฝึกสอน การศึกษาพฤติกรรมการสอน การสังเกตพฤติกรรมการสอนของครู และการพัฒนาคุณภาพการสอนของครู ตามเนื้อหาสาระที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ รวมทั้งต้องปฏิบัติงาน หรือจัดการเรียนการสอนให้เป็นที่ ไป ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ด้วย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาพฤติกรรมการสอนของนิสิตฝึกสอนครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีรายละเอียดการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มี 3 กลุ่ม คือ

1. อาจารย์นิเทศก์นิสิตฝึกสอนของคณะศึกษาศาสตร์ ปีการศึกษา 2541 จาก 6 ภาควิชา คือ ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา การศึกษานอกระบบ บริหารการศึกษา พื้นฐานการศึกษา วิจัยและวัดผลการศึกษา หลักสูตรและการสอน จำนวน 50 คน
2. อาจารย์ที่เลี้ยงในโรงเรียนหน่วยฝึกสอน 28 โรงเรียน ทั้งโรงเรียนระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษาในจังหวัดชลบุรี 23 โรงเรียน จังหวัดระยอง 5 โรงเรียน จำนวน 153 คน
3. นิสิตฝึกสอน ปีการศึกษา 2541 มี 8 วิชาเอก จำนวน 155 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง มี 3 กลุ่ม คือ

1. อาจารย์นิเทศก์นิสิตฝึกสอนของคณะศึกษาศาสตร์ ปีการศึกษา 2541 จาก 6 ภาควิชา ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา การศึกษานอกระบบ บริหารการศึกษา พื้นฐานการศึกษา วิจัยและวัดผลการศึกษา หลักสูตรและการสอน จำนวน 33 คน ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม
2. อาจารย์ที่เลี้ยงในโรงเรียนหน่วยฝึกสอน 28 โรงเรียน ทั้งโรงเรียนระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษาในจังหวัดชลบุรี 23 โรงเรียน จังหวัดระยอง 5 โรงเรียน จำนวน 142 คน ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

3. นิสิตฝึกสอน ปีการศึกษา 2541 มี 8 วิชาเอก จำนวน 150 คน ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่มีข้อคำถามแบบตรวจสอบรายการ (checklist) และแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) แบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. กลุ่มอาจารย์นิเทศก์ ประกอบด้วย เพศ วิชาเอกของนิสิตฝึกสอนที่รับผิดชอบ
2. กลุ่มอาจารย์พี่เลี้ยง ประกอบด้วย เพศ วิชาเอกของนิสิตฝึกสอนที่รับผิดชอบ
3. กลุ่มนิสิตฝึกสอน ประกอบด้วย เพศ วิชาเอก และวิชาที่ฝึกสอน

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของนิสิตฝึกสอน ผู้วิจัยได้พัฒนาจากแบบประเมิน เรื่อง การศึกษาพฤติกรรมการสอนภาษาไทยของครูวิทยาลัยเทคนิค กลุ่มอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก ของ วรรณิการ์ เนื่องจางงค์ (2541 : 156-163) มีจำนวน 80 ข้อ เพื่อใช้วัดพฤติกรรมการสอนของนิสิตฝึกสอนในด้านต่าง ๆ 9 ด้าน คือ

1. ด้านคุณลักษณะส่วนตัว	จำนวน	10	ข้อ
2. ด้านการเตรียมการสอน	จำนวน	6	ข้อ
3. ด้านการเสนอเนื้อหาในการดำเนินการสอน	จำนวน	9	ข้อ
4. ด้านการจูงใจและการเสริมแรง	จำนวน	10	ข้อ
5. ด้านการมอบหมายงานให้ปฏิบัติ	จำนวน	8	ข้อ
6. ด้านการใช้สื่อการสอน	จำนวน	9	ข้อ
7. ด้านการควบคุมวินัยในชั้นเรียน	จำนวน	8	ข้อ
8. ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน	จำนวน	10	ข้อ
9. ด้านการส่งเสริมจริยธรรม	จำนวน	10	ข้อ

ข้อกระทงคำถามแต่ละข้อทั้ง 9 ด้าน มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่าระดับความพอใจ 5 ระดับ ให้ผู้ตอบแบบสอบถาม เลือกตอบระดับใดระดับหนึ่ง โดยกำหนดน้ำหนักคะแนนดังนี้

5	หมายถึง	พอใจมากที่สุด
4	หมายถึง	พอใจมาก
3	หมายถึง	พอใจปานกลาง
2	หมายถึง	พอใจน้อย
1	หมายถึง	พอใจน้อยที่สุด

ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

1. ศึกษากรอบความคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนที่สอดคล้องกับหลักการปฏิรูปการเรียนการสอนที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้
2. ศึกษาแนวคิด หลักการ และแนวปฏิบัติในการสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการวิจัย
3. เขียนข้อกระทงคำถามของพฤติกรรมการสอนแต่ละด้านให้ครอบคลุมกับบทบาทหน้าที่ของครูที่ต้องมีการแสดงออกในขณะดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน โดยยึดพฤติกรรมการสอน 9 ด้าน ตามแนวของ กรรณิการ์ เนื่องจันงค์ (2541)
4. ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญด้านวิชาชีพครู และด้านหลักสูตร และการสอน จำนวน 3 ท่าน แล้วปรับปรุงแก้ไข
5. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับครูประจำการ ในจังหวัดชลบุรี จำนวน 40 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยวิธีหาสัมประสิทธิ์อัลฟา (Coefficient alpha) ปรากฏว่า ได้ค่าความเชื่อมั่น .9164
6. จัดทำเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ 3 ฉบับ สำหรับผู้ประเมิน 3 กลุ่ม คือ อาจารย์ นิเทศก์ อาจารย์พี่เลี้ยง และนิสิตฝึกสอน เพื่อใช้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยต่อไป

เกณฑ์ในการให้ค่าความหมายของคะแนน

ในการแปลความหมายของคะแนน ได้กำหนดเกณฑ์โดยใช้แนวของบุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว (2535) ดังนี้

4.51-5.00	หมายถึง	พอใจมากที่สุด
3.51-4.50	หมายถึง	พอใจมาก
2.51-3.50	หมายถึง	พอใจปานกลาง
1.51-2.50	หมายถึง	พอใจน้อย
1.00-1.50	หมายถึง	พอใจน้อยที่สุด

วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้เดินทางไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ในโรงเรียนหน่วยฝึกกสอนทั้ง 28 แห่ง ในจังหวัดชลบุรี และระยอง โดยขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการของโรงเรียนแต่ละแห่ง เพื่อขออนุญาตให้อาจารย์พี่เลี้ยงตอบแบบสอบถามของการวิจัยในช่วงสัปดาห์สุดท้ายของการฝึกกสอน ในการเก็บข้อมูลจากอาจารย์พี่เลี้ยง สามารถรวบรวมแบบสอบถามได้คืน 142 ฉบับ จากทั้งหมด 153 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 92.81 ของประชากรกลุ่มอาจารย์พี่เลี้ยง

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากอาจารย์นิเทศก์ ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้เก็บข้อมูลด้วยตนเอง หลังจากอาจารย์นิเทศก์ได้นิเทศนิสิตฝึกกสอนครั้งสุดท้ายแล้ว สามารถรวบรวมแบบสอบถามได้คืน 33 ฉบับ จากทั้งหมด 50 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 66 ของประชากร กลุ่มอาจารย์นิเทศก์

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากนิสิตฝึกกสอน ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง ในวันสัมมนาหลังฝึกกสอน สามารถรวมแบบสอบถามได้คืน 150 ฉบับ จากทั้งหมด 155 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 96.77 ของประชากรกลุ่มนิสิตฝึกกสอน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows เพื่อวิเคราะห์สถิติพื้นฐาน ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ANOVA และเปรียบเทียบรายคู่ โดยใช้วิธีของ Scheffe เพื่อให้ได้คำตอบตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ครั้งนี้เสนอตามลำดับของวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล
2. ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนของนิสิตฝึกสอน
3. การเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนตามสถานภาพของผู้ประเมิน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของอาจารย์นิเทศก์ แสดงรายละเอียดในตาราง 3 ถึง ตาราง 6

ตาราง 3 ค่าร้อยละของเพศของอาจารย์นิเทศก์

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	15	45.5
หญิง	18	54.5
รวม	33	100

จากตารางแสดงว่า อาจารย์นิเทศก์ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง โดยคิดเป็นร้อยละ 54.5 ของอาจารย์นิเทศก์ทั้งหมดที่ตอบแบบสอบถาม

ตาราง 4 ค่าร้อยละของจำนวนนิสิตฝึกสอนที่อาจารย์นิเทศก์รับผิดชอบ

จำนวนนิสิตที่นิเทศ	จำนวน	ร้อยละ
1	3	9.09
2	1	3.03
3	5	15.15
4	23	69.69
5	1	3.03
รวม	33	100

จากตารางแสดงว่า อาจารย์นิเทศก์ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่รับผิดชอบนิเทศนิสิตฝึกสอน 4 คน โดยคิดเป็นร้อยละ 69.69

ตาราง 5 ค่าร้อยละของจำนวนนิสิตฝึกสอนตามวิชาเอกที่ได้รับการนิเทศจากอาจารย์นิเทศก์ที่ตอบแบบสอบถาม

วิชาเอกของนิสิตฝึกสอน	จำนวน	ร้อยละ
ประถมศึกษา	4	8
ภาษาไทย	6	12
สังคมศึกษา	2	4
ภาษาอังกฤษ	7	14
ฟิสิกส์	4	8
ชีววิทยา	5	10
เคมี	7	14
คณิตศาสตร์	15	30
รวม	50	100

จากตารางแสดงว่าอาจารย์นิเทศก์ผู้ตอบแบบสอบถามได้นิเทศนิสิตฝึกสอนวิชาเอกคณิตศาสตร์เป็นส่วนใหญ่ โดยคิดเป็นร้อยละ 30 ของจำนวนนิสิตฝึกสอนที่ได้รับการนิเทศทั้งหมด

ตาราง 6 ค่าร้อยละของวิชาที่นิสิตฝึกสอนสอนซึ่งได้รับการนิเทศจากอาจารย์นิเทศก์ที่ตอบแบบสอบถาม

วิชาที่นิสิตสอน	จำนวน	ร้อยละ
ภาษาไทย	8	15.38
สังคมศึกษา	4	7.69
ภาษาอังกฤษ	8	15.38
วิทยาศาสตร์	16	30.76
คณิตศาสตร์	15	28.84
การงานและพื้นฐานอาชีพ	1	1.92
รวม	52	100

จากตารางแสดงว่า อาจารย์นิเทศก์ผู้ตอบแบบสอบถาม ได้นิเทศการสอนวิชาวิทยาศาสตร์เป็นส่วนใหญ่ โดยคิดเป็นร้อยละ 30.76 และนิเทศการสอนวิชาคณิตศาสตร์คิดเป็นร้อยละ 28.84

2. ข้อมูลส่วนบุคคลของอาจารย์พี่เลี้ยง แสดงรายละเอียดในตาราง 7 ถึง ตาราง 10

ตาราง 7 ค่าร้อยละของเพศของอาจารย์พี่เลี้ยง

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	35	24.65
หญิง	107	75.35
รวม	142	100

จากตารางแสดงว่า อาจารย์พี่เลี้ยงผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง โดยคิดเป็นร้อยละ 75.35 ของอาจารย์พี่เลี้ยงทั้งหมดที่ตอบแบบสอบถาม

ตาราง 8 ค่าร้อยละจำนวนอาจารย์พี่เลี้ยงจำแนกตามหน้าที่ที่ปฏิบัติ

หน้าที่ที่ปฏิบัติ	จำนวน	ร้อยละ
ผู้บริหาร	1	.70
อาจารย์พี่เลี้ยง	141	99.30
รวม	142	100

จากตารางแสดงว่า อาจารย์พี่เลี้ยงผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ปฏิบัติหน้าที่เป็นอาจารย์พี่เลี้ยงโดยตรง โดยคิดเป็นร้อยละ 99.30 ของอาจารย์พี่เลี้ยงทั้งหมดที่ตอบแบบสอบถาม

ตาราง 9 ค่าร้อยละของจำนวนนิสิตฝึกสอนตามวิชาเอกที่ได้รับการนิเทศจากอาจารย์พี่เลี้ยงที่ตอบแบบสอบถาม

วิชาเอกของนิสิตฝึกสอน	จำนวน	ร้อยละ
ประถมศึกษา	17	11.97
ภาษาไทย	17	11.97
สังคมศึกษา	5	3.52
ภาษาอังกฤษ	14	9.86
ฟิสิกส์	10	7.04
ชีววิทยา	17	11.97
เคมี	13	9.15
คณิตศาสตร์	49	34.51
รวม	142	100

จากตารางแสดงว่า อาจารย์พี่เลี้ยงผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ได้นิเทศนิสิตฝึกสอนวิชาเอกคณิตศาสตร์ โดยคิดเป็นร้อยละ 34.51 ของจำนวนอาจารย์พี่เลี้ยงทั้งหมดที่ตอบแบบสอบถาม

ตาราง 10 ค่าร้อยละของวิชาที่นิสิตฝึกสอนสอนซึ่งได้รับการนิเทศจากอาจารย์พี่เลี้ยงที่ตอบแบบสอบถาม

วิชาที่นิสิตสอน	จำนวน	ร้อยละ
ภาษาไทย	24	16.90
สังคมศึกษา	5	3.52
ภาษาอังกฤษ	16	11.27
วิทยาศาสตร์	30	21.12
คณิตศาสตร์	51	35.92
การงานและพื้นฐานอาชีพ	16	11.27
รวม	142	100

จากตารางแสดงว่า อาจารย์พี่เลี้ยงผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ได้นิเทศการสอนวิชาคณิตศาสตร์ โดยคิดเป็นร้อยละ 35.92 ของอาจารย์พี่เลี้ยงทั้งหมดที่ตอบแบบสอบถาม

3. ข้อมูลส่วนบุคคลของนิสิตฝึกสอน แสดงรายละเอียดในตาราง 11 ถึง ตาราง 13

ตาราง 11 ค่าร้อยละของจำนวนนิสิตฝึกสอน จำแนกตามวิชาเอก

วิชาเอก	จำนวน	ร้อยละ
ประถมศึกษา	18	12.00
ภาษาไทย	19	12.67
สังคมศึกษา	5	3.33
ภาษาอังกฤษ	16	10.67
ฟิสิกส์	11	7.33
ชีววิทยา	20	13.33
เคมี	15	10.00
คณิตศาสตร์	46	30.67
รวม	150	100

จากตารางแสดงว่า นิสิตผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นนิสิตศึกษานิเทศศาสตร์ โดยคิดเป็นร้อยละ 30.66 ของนิสิตศึกษานิเทศศาสตร์ทั้งหมดที่ตอบแบบสอบถาม

ตาราง 12 ค่าร้อยละของเพศของนิสิตศึกษานิเทศศาสตร์

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	29	19.33
หญิง	121	80.67
รวม	150	100

จากตารางแสดงว่า นิสิตผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นนิสิตศึกษานิเทศศาสตร์เพศหญิง โดยคิดเป็นร้อยละ 80.67 ของนิสิตศึกษานิเทศศาสตร์ทั้งหมดที่ตอบแบบสอบถาม

ตาราง 13 ค่าร้อยละของวิชาที่นิสิตศึกษานิเทศศาสตร์ได้สอน

วิชาที่นิสิตสอน	จำนวน	ร้อยละ
ภาษาไทย	27	18.00
สังคมศึกษา	5	3.33
ภาษาอังกฤษ	17	11.33
วิทยาศาสตร์	20	13.33
คณิตศาสตร์	49	32.67
การงานและพื้นฐานอาชีพ	32	21.33
รวม	150	100

จากตารางแสดงว่า วิชาที่นิสิตศึกษานิเทศศาสตร์ส่วนใหญ่ได้สอน เป็นวิชาคณิตศาสตร์ โดยคิดเป็นร้อยละ 32.67 ของวิชาทั้งหมดที่นิสิตผู้ตอบแบบสอบถามได้สอน

ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนของนิสิตฝึกสอน

ในการพิจารณาผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของนิสิตฝึกสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา นั้น ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นค่าเฉลี่ยมีความหมาย ดังนี้

4.51 – 5.00	หมายถึง	พอใจมากที่สุด และมีการปฏิบัติมากที่สุด
3.51 – 4.50	หมายถึง	พอใจมาก และมีการปฏิบัติมาก
2.51 – 3.50	หมายถึง	พอใจปานกลาง และมีการปฏิบัติในระดับปานกลาง
1.51 – 2.50	หมายถึง	พอใจน้อย และมีการปฏิบัติน้อย
1.00 – 1.50	หมายถึง	พอใจน้อยที่สุด และมีการปฏิบัติน้อยที่สุด

ตาราง 14 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และระดับความพอใจในพฤติกรรมของนิสิตฝึกสอน ตามการประเมินของอาจารย์นิเทศก์ อาจารย์พี่เลี้ยง และนิสิตฝึกสอน

พฤติกรรมการสอน	จำนวน ข้อ	อาจารย์นิเทศก์			อาจารย์พี่เลี้ยง			นิสิตฝึกสอน			รวม		
		N = 33			N = 142			N = 150			N = 325		
		\bar{X}	S.D	ระดับ	\bar{X}	S.D	ระดับ	\bar{X}	S.D	ระดับ	\bar{X}	S.D	ระดับ
1. ด้านคุณลักษณะส่วนตัว	10	4.10	.42	มาก	4.42	.53	มาก	4.30	.45	มาก	4.33	.49	มาก
2. ด้านการเตรียมการสอน	6	3.43	.67	ปานกลาง	4.24	.68	มาก	4.04	.63	มาก	4.07	.70	มาก
3. ด้านการเสนอเนื้อหาในการดำเนินการสอน	9	3.63	.55	มาก	4.24	.65	มาก	4.16	.57	มาก	4.14	.63	มาก
4. ด้านการจูงใจและการเสริมแรงในการเรียน	10	3.78	.47	มาก	4.37	.57	มาก	4.42	.48	มาก	4.33	.55	มาก
5. ด้านการมอบหมายงานให้ปฏิบัติ	8	3.81	.57	มาก	4.31	.59	มาก	4.30	.55	มาก	4.25	.59	มาก
6. ด้านการใช้สื่อการสอน	9	3.48	.58	ปานกลาง	4.15	.71	มาก	4.13	.66	มาก	4.07	.70	มาก
7. ด้านการควบคุมวินัยในชั้นเรียน	8	3.51	.70	มาก	4.19	.71	มาก	4.27	.58	มาก	4.31	.53	มาก
8. ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน	10	3.87	.46	มาก	4.34	.58	มาก	4.38	.45	มาก	4.16	.68	มาก
9. ด้านการเสริมสร้างจริยธรรม	10	4.21	.46	มาก	4.64	.54	มากที่สุด	4.62	.42	มากที่สุด	4.58	.50	มากที่สุด
รวม	80	3.76	.54	มาก	4.32	.61	มาก	4.29	.53	มาก	4.28	.59	มาก

จากตารางแสดงว่า อาจารย์นิเทศก์ อาจารย์พี่เลี้ยง และนิสิตฝึกสอน มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า พฤติกรรมการสอนของนิสิตฝึกสอนโดยรวมทั้ง 9 ด้าน อยู่ในระดับพอใจมาก บ่งชี้ว่า พฤติกรรมการสอนทั้ง 9 ด้าน ในภาพรวมมีการปฏิบัติในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.28

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า พฤติกรรมด้านการเสริมสร้างจริยธรรม เป็นด้านที่อยู่ในระดับพอใจมากที่สุด แสดงว่านิสิตฝึกสอนมีการปฏิบัติพฤติกรรมด้านการเสริมสร้างจริยธรรมมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.58 ส่วนพฤติกรรมการสอนด้านอื่นอีก 8 ด้าน มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.07 ถึง 4.33 อยู่ในระดับพอใจมาก และแสดงว่ามีการปฏิบัติมาก

เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการสอนทุกด้าน พบว่า พฤติกรรมด้านการเตรียมการสอน และด้านการใช้สื่อการสอน มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าด้านอื่น ๆ คือ มีค่าเฉลี่ย 4.07 และ 4.07

เมื่อพิจารณาตามกลุ่มของผู้ประเมิน กลุ่มอาจารย์นิเทศก์ มีความเห็นว่า พฤติกรรมด้านการเตรียมการสอน และพฤติกรรมการใช้สื่อการสอนอยู่ในระดับพอใจปานกลาง แสดงว่ามีการปฏิบัติในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.43 และ 3.48 ตามลำดับ ซึ่งน้อยกว่าพฤติกรรมด้านอื่น กลุ่มนิสิตฝึกสอนให้ข้อมูลว่าพฤติกรรมการเตรียมการสอนและพฤติกรรมการใช้สื่อการสอน มีค่าเฉลี่ย 4.04 และ 4.13 ตามลำดับ ซึ่งน้อยกว่าพฤติกรรมด้านอื่น สำหรับกลุ่มอาจารย์พี่เลี้ยงให้ข้อมูลว่า พฤติกรรมด้านการใช้สื่อการสอน มีค่าเฉลี่ย 4.15 ซึ่งน้อยกว่าพฤติกรรมด้านอื่นเช่นเดียวกัน

ตาราง 15 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และระดับความพอใจในพฤติกรรมการสอนของนิสิตฝึกสอนตามการประเมินของอาจารย์พี่เลี้ยง จำแนกตามเพศของอาจารย์พี่เลี้ยง

พฤติกรรมการสอน	อาจารย์พี่เลี้ยงชาย			อาจารย์พี่เลี้ยงหญิง		
	\bar{X}	S.D	ระดับ	\bar{X}	S.D	ระดับ
1. ด้านคุณลักษณะส่วนตัว	4.24	.67	มาก	4.47	.45	มาก
2. ด้านการเตรียมการสอน	4.12	.74	มาก	4.28	.65	มาก
3. ด้านการเสนอเนื้อหาในการดำเนินการสอน	4.11	.75	มาก	4.27	.60	มาก
4. ด้านการจูงใจและการเสริมแรงในการเรียน	4.27	.71	มาก	4.40	.51	มาก
5. ด้านการมอบหมายงานให้ปฏิบัติ	4.22	.67	มาก	4.33	.56	มาก
6. ด้านการใช้สื่อการสอน	4.00	.78	มาก	4.19	.67	มาก
7. ด้านการควบคุมวินัยในชั้นเรียน	4.01	.77	มาก	4.24	.67	มาก
8. ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน	4.22	.70	มาก	4.37	.53	มาก
9. ด้านการเสริมสร้างจริยธรรม	4.51	.72	มากที่สุด	4.67	.46	มากที่สุด
รวม	4.18	.72	มาก	4.36	.56	มาก

จากตารางแสดงว่า อาจารย์พี่เลี้ยงเพศชาย และอาจารย์พี่เลี้ยงเพศหญิง มีความคิดเห็นสอดคล้องว่า พฤติกรรมการสอนของนิสิตฝึกสอนโดยรวมทั้ง 9 ด้าน อยู่ในระดับพอใจมาก แสดงถึงพฤติกรรมการสอนทั้ง 9 ด้านในภาพรวม มีการปฏิบัติในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.18 และ 4.36

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า พฤติกรรมด้านเสริมสร้างจริยธรรม เป็นด้านที่อยู่ในระดับพอใจมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.51 และ 4.67 ส่วนพฤติกรรมด้านการใช้สื่อการสอน มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.00 และ 4.19 ตามความคิดเห็นของอาจารย์พี่เลี้ยงเพศชาย และอาจารย์พี่เลี้ยงเพศหญิง

ตาราง 16 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และระดับความพอใจในพฤติกรรมการสอนของนิสิตฝึกสอน ตามการประเมินของอาจารย์ที่เลี้ยง
 จำแนกตามวิชาเอกของนิสิตฝึกสอน

พฤติกรรมการสอน	วิชาเอก								
	การประถมศึกษา \bar{X} S.D ระดับ	ภาษาไทย \bar{X} S.D ระดับ	สังคมศึกษา \bar{X} S.D ระดับ	ภาษาอังกฤษ \bar{X} S.D ระดับ	ฟิสิกส์ \bar{X} S.D ระดับ	ชีววิทยา \bar{X} S.D ระดับ	เคมี \bar{X} S.D ระดับ	คณิตศาสตร์ \bar{X} S.D ระดับ	
1. ด้านคุณลักษณะส่วนตัว	4.66 .46 มากที่สุด	4.50 .44 มาก	4.68 .16 มากที่สุด	4.39 .48 มาก	4.58 .28 มากที่สุด	4.27 .41 มาก	4.15 .84 มาก	4.37 .54 มาก	
2. ด้านการเตรียมการสอน	4.51 .56 มากที่สุด	4.32 .59 มาก	4.44 .31 มาก	4.25 .56 มาก	4.50 .37 มาก	4.19 .49 มาก	3.85 1.13 มาก	4.17 .70 มาก	
3. ด้านการเสนอเนื้อหาใน การดำเนินการสอน	4.59 .42 มากที่สุด	4.30 .52 มาก	4.48 .21 มาก	4.27 .46 มาก	4.46 .42 มาก	4.23 .53 มาก	4.13 1.02 มาก	4.03 .72 มาก	
4. ด้านการตั้งใจและการ เสริมแรงในการเรียน	4.64 .40 มากที่สุด	4.38 .52 มาก	4.45 .37 มาก	4.45 .44 มาก	4.62 .35 มากที่สุด	4.30 .43 มาก	4.09 .96 มาก	4.27 .60 มาก	
5. ด้านการมอบหมายงาน ให้ปฏิบัติ	4.50 .49 มาก	4.38 .55 มาก	4.68 .23 มากที่สุด	4.41 .46 มาก	4.55 .41 มากที่สุด	4.17 .51 มาก	4.17 .79 มาก	4.17 .65 มาก	
6. ด้านการใช้สื่อการสอน	4.54 .44 มากที่สุด	4.22 .63 มาก	4.27 .56 มาก	4.34 .52 มาก	4.53 .27 มากที่สุด	4.04 .60 มาก	3.92 .98 มาก	3.93 .79 มาก	
7. ด้านการควบคุมวินัย ในชั้นเรียน	4.39 .53 มาก	4.34 .61 มาก	4.27 .39 มาก	4.33 .55 มาก	4.45 .42 มาก	4.09 .50 มาก	3.80 1.14 มาก	4.09 .77 มาก	
8. ด้านการประเมินผล การเรียนการสอน	4.46 .50 มาก	4.32 .58 มาก	4.53 .37 มากที่สุด	4.37 .42 มาก	4.64 .31 มากที่สุด	4.24 .51 มาก	4.08 .94 มาก	4.30 .59 มาก	
9. ด้านการเสริมสร้าง จริยธรรม	4.78 .33 มากที่สุด	4.70 .41 มากที่สุด	4.86 .28 มากที่สุด	4.65 .44 มากที่สุด	4.91 .19 มากที่สุด	4.57 .53 มากที่สุด	4.25 1.03 มาก	4.59 .51 มากที่ สุด	
รวม	4.56 .45 มากที่สุด	4.38 .53 มาก	4.51 .32 มากที่สุด	4.38 .48 มาก	4.58 .33 มากที่สุด	4.23 .50 มาก	4.04 .98 มาก	4.21 .65 มาก	

จากตารางแสดงว่า อาจารย์ที่เลี้ยงที่นิเทศนิสิตฝึกสอนวิชาเอกต่างกัน มีความคิดเห็นว่า พฤติกรรมการสอนทั้ง 9 ด้านโดยรวม อยู่ในระดับพอใจมากที่สุด มี 3 วิชาเอก คือ วิชาเอก สังคมศึกษา การประถมศึกษา และฟิสิกส์ โดยมีค่าเฉลี่ยจาก 4.51 4.56 และ 4.58 ตามลำดับ และได้ประเมินว่ามี 5 วิชาเอก มีพฤติกรรมการสอนทั้ง 9 ด้านโดยรวม อยู่ในระดับพอใจมาก คือ วิชาเอกเคมี คณิตศาสตร์ ชีววิทยา ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ โดยมีค่าเฉลี่ยจาก 4.04 4.21 4.23 4.28 และ 4.38 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายวิชาเอก พบว่า อาจารย์ที่เลี้ยงนิสิตวิชาเอกการประถมศึกษา และ ฟิสิกส์ ประเมินพฤติกรรมการสอนรายด้านอยู่ในระดับพอใจมากที่สุด ถึง 6 ด้าน ดังนี้

นิสิตวิชาเอกการประถมศึกษาได้รับการประเมินว่ามีพฤติกรรมการสอนอยู่ในระดับพอใจมากที่สุด 6 ด้าน คือ พฤติกรรมด้านการเสริมสร้างจริยธรรม ด้านคุณลักษณะส่วนตัว ด้านการจูงใจและเสริมแรงในการเรียน ด้านการเสนอเนื้อหาในการดำเนินการสอน ด้านการใช้สื่อการสอน และด้านการเตรียมการสอน โดยมีค่าเฉลี่ย 4.78 4.66 4.64 4.59 4.54 และ 4.51 ตามลำดับ

นิสิตวิชาเอกฟิสิกส์ได้รับการประเมินว่ามีพฤติกรรมการสอนอยู่ในระดับพอใจมากที่สุด 6 ด้าน คือ พฤติกรรมด้านการเสริมสร้างจริยธรรม ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน ด้านการจูงใจและการเสริมแรงในการเรียน ด้านคุณลักษณะส่วนตัว ด้านการมอบหมายงานให้ปฏิบัติ และด้านการใช้สื่อการสอน โดยมีค่าเฉลี่ย 4.91 4.64 4.62 4.58 4.55 และ 4.53 ตามลำดับ

นิสิตวิชาเอกสังคมศึกษาได้รับการประเมินว่ามีพฤติกรรมการสอนอยู่ในระดับพอใจมากที่สุด 4 ด้าน คือ ด้านการเสริมสร้างจริยธรรม ด้านคุณลักษณะส่วนตัว ด้านการมอบหมายงานให้ปฏิบัติ และด้านการประเมินผลการเรียนการสอน โดยมีค่าเฉลี่ย 4.86 4.68 4.68 และ 4.53 ตามลำดับ

นิสิตวิชาเอกภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ชีววิทยา และคณิตศาสตร์ ได้รับการประเมินว่ามีพฤติกรรมการสอนอยู่ในระดับพอใจมากที่สุด 1 ด้าน คือ ด้านการเสริมสร้างจริยธรรม โดยมีค่าเฉลี่ย 4.70 4.65 4.57 และ 4.59 ตามลำดับ

นิสิตวิชาเอกเคมี เป็นวิชาเอกเดียวที่ได้รับการประเมินว่ามีพฤติกรรมการสอนทุกด้านทั้ง 9 ด้าน อยู่ในระดับพอใจมาก ไม่มีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการสอนด้านใดอยู่ในระดับพอใจมากที่สุด

ตาราง 17 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และระดับความพอใจในพฤติกรรมการสอนของนิสิตฝึกสอน ตามการประเมินของอาจารย์พี่เลี้ยง
 จำแนกตามวิชาที่นิสิตสอน

พฤติกรรมการสอน	วิชาที่สอน										ค่าเฉลี่ย	ระดับ								
	ภาษาไทย N=24			สังคมศึกษา N=5			คณิตศาสตร์ N=51			ภาษาอังกฤษ N=16			การงานอาชีพ N=16			วิทยาศาสตร์ N=30				
	\bar{X}	S.D	ระดับ	\bar{X}	S.D	ระดับ	\bar{X}	S.D	ระดับ	\bar{X}			S.D	ระดับ	\bar{X}	S.D	ระดับ	\bar{X}	S.D	ระดับ
1. ด้านคุณลักษณะส่วนตัว	4.50	.46	มาก	4.68	.17	มากที่สุด	4.37	.55	มาก	4.36	.45	มาก	4.61	.43	มากที่สุด	4.30	.62	มาก	4.42	มาก
2. ด้านการเตรียมการสอน	4.37	.55	มาก	4.43	.34	มาก	4.17	.71	มาก	4.25	.53	มาก	4.50	.50	มาก	4.13	.83	มาก	4.24	มาก
3. ด้านการเสนอเนื้อหาใน การดำเนินการสอน	4.36	.53	มาก	4.51	.23	มากที่สุด	4.05	.72	มาก	4.20	.52	มาก	4.52	.45	มากที่สุด	4.27	.73	มาก	4.24	มาก
4. ด้านการรูงใจและการ เสริมแรงในการเรียน	4.44	.49	มาก	4.50	.39	มาก	4.29	.60	มาก	4.44	.41	มาก	4.53	.46	มากที่สุด	4.29	.71	มาก	4.37	มาก
5. ด้านการมอบหมายงาน ให้ปฏิบัติ	4.38	.52	มาก	4.67	.25	มากที่สุด	4.17	.65	มาก	4.38	.43	มาก	4.57	.49	มากที่สุด	4.24	.64	มาก	4.31	มาก
6. ด้านการใช้สื่อการสอน	4.30	.59	มาก	4.33	.60	มาก	3.93	.77	มาก	4.26	.56	มาก	4.52	.50	มากที่สุด	4.08	.75	มาก	4.15	มาก
7. ด้านการควบคุมวินัย ในชั้นเรียน	4.33	.59	มาก	4.32	.41	มาก	4.10	.77	มาก	4.35	.54	มาก	4.33	.45	มาก	4.03	.85	มาก	4.19	มาก
8. ด้านการประเมินผล การเรียนการสอน	4.33	.57	มาก	4.56	.40	มากที่สุด	4.31	.59	มาก	4.39	.39	มาก	4.45	.53	มาก	4.26	.70	มาก	4.34	มาก
9. ด้านการเสริมสร้าง จริยธรรม	4.69	.40	มากที่สุด	4.98	.04	มากที่สุด	4.60	.50	มากที่สุด	4.68	.42	มากที่สุด	4.76	.42	มากที่สุด	4.50	.77	มาก	4.64	มากที่สุด
รวม	4.41	.52	มาก	4.53	.31	มากที่สุด	4.21	.65	มาก	4.37	.47	มากที่สุด	4.53	.47	มากที่สุด	4.23	.73	มาก	4.32	มาก

จากตารางแสดงว่า อาจารย์ที่เลี้ยงที่นิเทศการสอนตามรายวิชาที่นิเทศสอนต่างมีความเห็น สอดคล้องกันว่า พฤติกรรมการสอนทั้ง 9 ด้านในภาพรวม อยู่ในระดับพอใจมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.32

เมื่อพิจารณาเป็นรายวิชาที่นิเทศสอน พบว่า นิเทศที่สอนวิชาสังคมศึกษาและวิชาการงาน และพื้นฐานอาชีพ มีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการสอนโดยรวมอยู่ในระดับพอใจมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.53 และ 4.53 ส่วนวิชาอื่น ๆ อยู่ในระดับพอใจมาก โดยมีค่าเฉลี่ย ตั้งแต่ 4.21 ถึง 4.41

เมื่อพิจารณาพฤติกรรมการสอนเป็นรายด้าน พบว่า นิเทศที่สอนวิชาการงานและพื้นฐาน อาชีพ ได้รับการประเมินว่ามีพฤติกรรมการสอนอยู่ในระดับพอใจมากที่สุด 6 ด้าน คือ ด้านการ เสริมสร้างจริยธรรม ด้านคุณลักษณะส่วนตัว ด้านการมอบหมายงานให้ปฏิบัติ ด้านการจูงใจและ การเสริมแรงในการเรียน ด้านการเสนอเนื้อหาในการดำเนินการสอน และด้านการใช้สื่อการสอน โดยมีค่าเฉลี่ย 4.76 4.61 4.57 4.53 4.52 และ 4.52 ตามลำดับ

นิเทศที่สอนวิชาสังคมศึกษาได้รับการประเมินว่ามีพฤติกรรมการสอนอยู่ในระดับพอใจ มากที่สุด 5 ด้าน คือ ด้านการเสริมสร้างจริยธรรม ด้านคุณลักษณะส่วนตัว ด้านการมอบหมายงาน ให้ปฏิบัติ ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน และด้านการเสนอเนื้อหาในการดำเนินการสอน โดยมีค่าเฉลี่ย 4.98 4.68 4.67 4.56 และ 4.51 ตามลำดับ

นิเทศที่สอนวิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ ได้รับการประเมินว่ามีพฤติกรร มการสอนด้านการเสริมสร้างจริยธรรมอยู่ในระดับพอใจมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.69 4.60 และ 4.68 ตามลำดับ

นิเทศที่สอนวิชาวิทยาศาสตร์ได้รับการประเมินว่ามีพฤติกรรมการสอนทั้ง 9 ด้านอยู่ใน ระดับพอใจมาก ไม่มีด้านใดอยู่ในระดับพอใจมากที่สุด

ตาราง 18 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และระดับความพอใจในพฤติกรรม การสอนของนิสิตฝึกสอน ตามการประเมินของนิสิตฝึกสอน จำแนกตามเพศของนิสิต

พฤติกรรมการสอน	นิสิตชาย			นิสิตหญิง		
	\bar{X}	S.D	ระดับ	\bar{X}	S.D	ระดับ
1. ด้านคุณลักษณะส่วนตัว	4.31	.36	มาก	4.30	.47	มาก
2. ด้านการเตรียมการสอน	3.97	.60	มาก	4.06	.64	มาก
3. ด้านการเสนอเนื้อหาในการดำเนินการสอน	4.11	.56	มาก	4.17	.57	มาก
4. ด้านการจูงใจและการเสริมแรงในการเรียน	4.47	.41	มาก	4.41	.49	มาก
5. ด้านการมอบหมายงานให้ปฏิบัติ	4.33	.46	มาก	4.29	.57	มาก
6. ด้านการใช้สื่อการสอน	4.12	.51	มาก	4.12	.69	มาก
7. ด้านการควบคุมวินัยในชั้นเรียน	4.38	.52	มาก	4.24	.59	มาก
8. ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน	4.45	.42	มาก	4.36	.45	มาก
9. ด้านการเสริมสร้างจริยธรรม	4.66	.38	มากที่สุด	4.60	.43	มากที่สุด
รวม	4.31	.46	มาก	4.28	.54	มาก

จากตารางแสดงว่า นิสิตฝึกสอนเพศชาย และนิสิตฝึกสอนเพศหญิง มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า พฤติกรรมการสอนโดยรวมทั้ง 9 ด้าน อยู่ในระดับพอใจมาก แสดงถึงพฤติกรรมการสอนทั้ง 9 ด้าน ของนิสิตฝึกสอนมีการปฏิบัติในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.31 และ 4.28 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า พฤติกรรมด้านเสริมสร้างจริยธรรม เป็นด้านที่นิสิตฝึกสอนชาย และนิสิตฝึกสอนหญิง มีระดับพอใจมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.66 และ 4.60 ตามลำดับ ส่วนพฤติกรรมด้านการเตรียมการสอนมีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าพฤติกรรมด้านอื่น ๆ โดยนิสิตฝึกสอนชายมีค่าเฉลี่ย 3.97 นิสิตฝึกสอนหญิงมีค่าเฉลี่ย 4.06

ตาราง 19 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และระดับความพอใจในพฤติกรรมการสอนของนิสิตฝึกสอน ตามการประเมินของนิสิตฝึกสอน
จำแนกตามวิชาเอกของนิสิตฝึกสอน

พฤติกรรมการสอน	วิชาเอก								
	การประถมศึกษา \bar{X} S.D ระดับ	ภาษาไทย \bar{X} S.D ระดับ	สังคมศึกษา \bar{X} S.D ระดับ	ภาษาอังกฤษ \bar{X} S.D ระดับ	ฟิสิกส์ \bar{X} S.D ระดับ	ชีววิทยา \bar{X} S.D ระดับ	เคมี \bar{X} S.D ระดับ	คณิตศาสตร์ \bar{X} S.D ระดับ	
1. ด้านคุณลักษณะส่วนตัว	4.60 .29 มากที่สุด	4.42 .51 มาก	4.42 .22 มาก	4.50 .36 มาก	4.20 .42 มาก	4.14 .44 มาก	4.41 .43 มาก	4.11 .43 มาก	
2. ด้านการเตรียมการสอน	4.41 .43 มาก	4.21 .69 มาก	4.23 .45 มาก	4.01 .71 มาก	3.96 .73 มาก	4.10 .61 มาก	4.35 .65 มาก	3.81 .59 มาก	
3. ด้านการเสนอเนื้อหาใน การดำเนินการสอน	4.54 .34 มากที่สุด	4.29 .62 มาก	4.46 .18 มาก	4.31 .44 มาก	4.04 .68 มาก	4.06 .46 มาก	4.35 .60 มาก	3.87 .55 มาก	
4. ด้านการจูงใจและการ เสริมแรงในการเรียน	4.71 .30 มากที่สุด	4.46 .57 มาก	4.34 .27 มาก	4.51 .42 มากที่สุด	4.36 .52 มาก	4.45 .41 มาก	4.58 .43 มากที่สุด	4.21 .47 มาก	
5. ด้านการมอบหมายงาน ให้ปฏิบัติ	4.62 .33 มากที่สุด	4.32 .75 มาก	4.32 .31 มาก	4.48 .41 มาก	4.26 .46 มาก	4.34 .58 มาก	4.50 .53 มาก	4.02 .48 มาก	
6. ด้านการใช้สื่อการสอน	4.49 .42 มาก	4.26 .68 มาก	4.28 .18 มาก	4.45 .50 มาก	3.77 .90 มาก	3.93 .66 มาก	4.43 .62 มาก	3.85 .60 มาก	
7. ด้านการควบคุมวินัย ในชั้นเรียน	4.56 .43 มากที่สุด	4.38 .61 มาก	4.17 .45 มาก	4.25 .78 มาก	4.22 .64 มาก	4.30 .51 มาก	4.46 .49 มาก	4.04 .51 มาก	
8. ด้านการประเมินผล การเรียนการสอน	4.55 .43 มากที่สุด	4.36 .48 มาก	4.16 .21 มาก	4.40 .30 มาก	4.24 .47 มาก	4.42 .46 มาก	4.55 .52 มากที่สุด	4.28 .45 มาก	
9. ด้านการเสริมสร้าง จริยธรรม	4.91 .10 มากที่สุด	4.72 .36 มากที่สุด	4.56 .37 มากที่สุด	4.71 .35 มากที่สุด	4.51 .43 มากที่สุด	4.54 .39 มากที่สุด	4.74 .37 มากที่สุด	4.43 .48 มาก	
รวม	4.56 .34 มากที่สุด	4.38 .58 มาก	4.32 .29 มาก	4.40 .47 มาก	4.17 .58 มาก	4.25 .50 มาก	4.48 .51 มาก	4.06 .50 มาก	

จากตารางแสดงว่า นิสิตฝึกสอนวิชาเอกต่างกัน มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า พฤติกรรมการสอนทั้ง 9 ด้านโดยรวม อยู่ในระดับพอใจมาก คือ มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.06 ถึง 4.48 จำนวน 7 วิชาเอก นิสิตฝึกสอนวิชาเอกการประถมศึกษาเท่านั้นที่มีความคิดเห็นว่า พฤติกรรมการสอนทั้ง 9 ด้านโดยรวม อยู่ในระดับพอใจมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.56

เมื่อพิจารณาเป็นรายวิชาเอก นิสิตฝึกสอนวิชาเอกการประถมศึกษาประเมินตนเองว่ามี พฤติกรรมการสอนอยู่ในระดับพอใจมากที่สุด 7 ด้าน คือ ด้านการเสริมสร้างจริยธรรม ด้านการ จูงใจและการเสริมแรงในการเรียน ด้านการมอบหมายงานให้ปฏิบัติ ด้านคุณลักษณะส่วนตัว ด้านการควบคุมวินัยในชั้นเรียน ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน และด้านการเสนอเนื้อหา ในการดำเนินการสอน โดยมีค่าเฉลี่ย 4.91 4.71 4.62 4.60 4.56 4.55 และ 4.54 ตามลำดับ

นิสิตฝึกสอนวิชาเอกเคมี ประเมินตนเองว่ามีพฤติกรรมการสอนอยู่ในระดับพอใจมากที่สุด 3 ด้าน คือ ด้านการเสริมสร้างจริยธรรม ด้านการจูงใจและการเสริมแรงในการเรียน และด้านการ ประเมินผลการเรียนการสอน โดยมีค่าเฉลี่ย 4.74 4.58 และ 4.55 ตามลำดับ

นิสิตฝึกสอนวิชาเอกภาษาอังกฤษ ประเมินตนเองว่ามีพฤติกรรมการสอนอยู่ในระดับ พอดีมากที่สุด 2 ด้าน คือ ด้านการเสริมสร้างจริยธรรม และด้านการจูงใจและการเสริมแรงใน การเรียน โดยมีค่าเฉลี่ย 4.71 และ 4.51 ตามลำดับ

นิสิตฝึกสอนวิชาเอกภาษาไทย สังคมศึกษา ฟิสิกส์ และชีววิทยา ประเมินตนเองว่ามี พฤติกรรมการสอนอยู่ในระดับพอใจมากที่สุด 1 ด้าน คือ ด้านการเสริมสร้างจริยธรรม โดยมี ค่าเฉลี่ย 4.72 4.56 4.51 และ 4.54 ตามลำดับ

นิสิตฝึกสอนวิชาเอกคณิตศาสตร์ ประเมินตนเองว่ามีพฤติกรรมการสอนทั้ง 9 ด้าน อยู่ในระดับพอใจมากทุกด้าน ไม่มีด้านใดถึงระดับพอใจมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.81 ถึง 4.43

เมื่อพิจารณาพฤติกรรมการสอนเป็นรายด้านที่นิสิตฝึกสอนประเมินตนเองแล้วมีค่า เฉลี่ยน้อยสุดเมื่อเทียบกับพฤติกรรมการสอนด้านอื่น ๆ นิสิตฝึกสอน 5 วิชาเอก มีความเห็นว่า พฤติกรรมด้านการเตรียมการสอนมีค่าเฉลี่ยน้อยสุด คือ นิสิตฝึกสอนวิชาเอกการประถมศึกษา ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ เคมี และคณิตศาสตร์ โดยมีค่าเฉลี่ย 4.14 4.21 4.01 4.35 และ 3.81 ตามลำดับ นิสิตฝึกสอน 3 วิชาเอก มีความเห็นแตกต่างไป วิชาเอกสังคมศึกษา ประเมินว่า พฤติกรรมด้านการประเมินผลการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ 4.16 วิชาเอกฟิสิกส์ และวิชาเอกชีววิทยา ประเมินว่าพฤติกรรมการใช้สื่อการสอนมีค่าเฉลี่ยน้อยสุด คือ 3.77 และ 3.93 ตามลำดับ

ตาราง 20 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และระดับความพอใจในพฤติกรรมการสอนของนิสิตฝึกสอน ตามการประเมินของนิสิตฝึกสอน
จำแนกตามวิชาที่สอน

พฤติกรรมการสอน	วิชาที่สอน						ค่าเฉลี่ย
	ภาษาไทย	สังคมศึกษา	คณิตศาสตร์	ภาษาอังกฤษ	การงานอาชีพ	วิทยาศาสตร์	
	N=27 \bar{X} S.D ระดับ	N=5 \bar{X} S.D ระดับ	N=49 \bar{X} S.D ระดับ	N=17 \bar{X} S.D ระดับ	N=32 \bar{X} S.D ระดับ	N=20 \bar{X} S.D ระดับ	
1. ด้านคุณลักษณะส่วนตัว	4.44 .46 มาก	4.42 .22 มาก	4.15 .44 มาก	4.51 .35 มากที่สุด	4.36 .43 มาก	4.17 .44 มาก	4.30
2. ด้านการเตรียมการสอน	4.16 .62 มาก	4.23 .45 มาก	3.84 .60 มาก	4.00 .68 มาก	4.18 .64 มาก	4.14 .64 มาก	4.04
3. ด้านการเสนอเนื้อหาใน การดำเนินการสอน	4.39 .55 มาก	4.46 .18 มาก	3.91 .57 มาก	4.32 .43 มาก	4.28 .55 มาก	4.03 .56 มาก	4.16
4. ด้านการจูงใจและการ เสริมแรงในการเรียน	4.55 .52 มากที่สุด	4.34 .27 มาก	4.25 .49 มาก	4.49 .41 มาก	4.52 .41 มากที่สุด	4.43 .47 มาก	4.42
5. ด้านการมอบหมายงาน ให้ปฏิบัติ	4.42 .66 มาก	4.32 .31 มาก	4.07 .50 มาก	4.45 .41 มาก	4.41 .50 มาก	4.36 .56 มาก	4.30
6. ด้านการใช้สื่อการสอน	4.36 .61 มาก	4.28 .18 มาก	3.90 .62 มาก	4.43 .50 มาก	4.21 .59 มาก	3.92 .88 มาก	4.13
7. ด้านการควบคุมวินัย ในชั้นเรียน	4.46 .56 มาก	4.17 .45 มาก	4.09 .54 มาก	4.26 .76 มาก	4.32 .54 มาก	4.37 .52 มาก	4.26
8. ด้านการประเมินผล การเรียนการสอน	4.46 .44 มาก	4.16 .21 มาก	4.32 .46 มาก	4.36 .34 มาก	4.37 .50 มาก	4.46 .45 มาก	4.38
9. ด้านการเสริมสร้าง จริยธรรม	4.78 .32 มากที่สุด	4.56 .37 มากที่สุด	4.46 .49 มาก	4.71 .34 มากที่สุด	4.65 .38 มากที่สุด	4.62 .41 มากที่สุด	4.62
รวม	4.45 .52 มาก	4.32 .29 มาก	4.11 .52 มาก	4.39 .46 มาก	4.36 .50 มาก	4.27 .54 มาก	4.29

จากตารางแสดงว่า นิสิตฝึกสอนที่สอนวิชาต่างกันมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า พฤติกรรมการสอนโดยรวมทั้ง 9 ด้านในภาพรวม อยู่ในระดับพอใจมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.29 และเมื่อพิจารณาตามวิชาที่สอน ก็พบว่า ทุกวิชาที่นิสิตสอนก็มีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการสอนโดยรวม ทั้ง 9 ด้าน อยู่ในระดับพอใจมาก โดยมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.11 ถึง 4.45

เมื่อพิจารณาพฤติกรรมการสอนรายด้านตามวิชาที่นิสิตสอน พบว่า พฤติกรรมด้านการเสริมสร้างจริยธรรม อยู่ในระดับพอใจมากที่สุด ในกลุ่มของนิสิตที่สอนวิชาภาษาไทย สังคมศึกษา ภาษาอังกฤษ การงานและพื้นฐานอาชีพ และวิทยาศาสตร์ โดยมีค่าเฉลี่ย 4.78 4.56 4.71 4.65 และ 4.62 ตามลำดับ

พฤติกรรมการจูงใจและการเสริมแรงในการสอน นิสิตกลุ่มที่สอนวิชาภาษาไทย และวิชาการงานและพื้นฐานอาชีพ ประเมินตนเองว่ามีการปฏิบัติมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.55 และ 4.52 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาพฤติกรรมการสอนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุดตามวิชาที่นิสิตสอน พบว่า พฤติกรรมด้านการเตรียมการสอนมีค่าเฉลี่ยน้อยสุด ใน 4 วิชา คือ นิสิตกลุ่มที่สอนวิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ และการงานและพื้นฐานอาชีพ โดยมีค่าเฉลี่ย 4.16 3.84 4.00 และ 4.18 ตามลำดับ นิสิตกลุ่มที่สอนวิชาสังคมศึกษาประเมินตนเองว่าพฤติกรรมการประเมินผล การเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ยน้อยสุด คือ 4.6 ส่วนนิสิตกลุ่มที่สอนวิชาวิทยาศาสตร์ ประเมินตนเองว่า พฤติกรรมด้านการใช้สื่อการสอน มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด คือ 3.92

การเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนตามสถานภาพของผู้ประเมิน

การเสนอผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนของนิสิตฝึกสอนตามสถานภาพของผู้ประเมิน แบ่งเป็น 3 ส่วนย่อย คือ

1. การเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนของนิสิตฝึกสอนตามการประเมินของอาจารย์นิเทศก์ อาจารย์พี่เลี้ยง และนิสิตฝึกสอน มีรายละเอียดตามตาราง 21 ถึง ตาราง 30
2. การเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนของนิสิตฝึกสอนตามการประเมินของอาจารย์พี่เลี้ยง มีรายละเอียดตามตาราง 31 ถึง ตาราง 32
3. การเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนของนิสิตฝึกสอน ตามการประเมินของนิสิตฝึกสอน มีรายละเอียดตามตาราง 33 ถึง ตาราง 39

ตาราง 21 เปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนของนิสิตฝึกสอนตามการประเมินของอาจารย์นิเทศก์
อาจารย์พี่เลี้ยง และนิสิตฝึกสอน ด้วยสถิติค่า F (F-test)

พฤติกรรมการสอน	แหล่งแปรปรวน	DF	SS	MS	F	P
1. ด้านคุณลักษณะส่วนตัว	ระหว่างกลุ่ม	2	2.921	1.460	6.248*	.002
	ภายในกลุ่ม	322	75.286	.233		
	รวม	324	78.207			
2. ด้านการเตรียมการสอน	ระหว่างกลุ่ม	2	17.950	8.975	20.821*	.00
	ภายในกลุ่ม	322	138.797	.431		
	รวม	324	156.747			
3. ด้านการเสนอเนื้อหา ในการดำเนินการสอน	ระหว่างกลุ่ม	2	10.169	5.085	13.895*	.00
	ภายในกลุ่ม	322	117.837	.366		
	รวม	324	128.007			
4. ด้านการจูงใจและการเสริมแรง ในการเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	11.419	5.709	21.081*	.00
	ภายในกลุ่ม	322	87.208	.270		
	รวม	324	98.627			
5. ด้านการมอบหมายงาน ให้ปฏิบัติ	ระหว่างกลุ่ม	2	7.237	3.618	11.154*	.00
	ภายในกลุ่ม	321	104.147	.324		
	รวม	323	111.384			
6. ด้านการใช้สื่อการสอน	ระหว่างกลุ่ม	2	12.654	6.327	13.877*	.00
	ภายในกลุ่ม	322	146.813	.455		
	รวม	324	159.467			
7. ด้านการควบคุมวินัย ในชั้นเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	15.952	7.976	18.931*	.00
	ภายในกลุ่ม	322	135.667	.421		
	รวม	324	151.621			
8. ด้านการประเมินผลการเรียน การสอน	ระหว่างกลุ่ม	2	7.162	3.581	13.586*	.00
	ภายในกลุ่ม	321	84.617	.263		
	รวม	323	91.780			
9. ด้านการเสริมสร้างจริยธรรม	ระหว่างกลุ่ม	2	5.104	2.552	10.998*	.00
	ภายในกลุ่ม	322	74.719	.232		
	รวม	324	79.823			

*P < .01

จากตารางแสดงว่า อาจารย์นิเทศก์ อาจารย์พีธีเลีย และนิสิตฝึกสอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนทุกด้าน ทั้ง 9 ด้าน ของนิสิตฝึกสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพบความแตกต่างของความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนทุกระดับทั้ง 9 ด้าน ตามการประเมินของอาจารย์นิเทศก์ อาจารย์พีธีเลีย และนิสิตฝึกสอน จึงทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่โดยวิธีการของ Scheffe มีรายละเอียดตามตาราง 22 ถึง ตาราง 30

ตาราง 22 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศก์ อาจารย์พีธีเลีย และนิสิตฝึกสอนเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนด้านคุณลักษณะส่วนตัว เป็นรายคู่

ค่าเฉลี่ย	กลุ่ม	อาจารย์นิเทศก์	นิสิตฝึกสอน	อาจารย์พีธีเลีย
4.103	อาจารย์นิเทศก์	-	4.304	4.419
4.304	นิสิตฝึกสอน			
4.419	อาจารย์พีธีเลีย	.316*		

*P < .01

จากตารางแสดงว่า ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ระหว่างกลุ่มอาจารย์พีธีเลีย กับ อาจารย์นิเทศก์ กล่าวคือ อาจารย์พีธีเลีย มีความคิดเห็นว่านิสิตฝึกสอนมีพฤติกรรมการสอนด้านคุณลักษณะส่วนตัวอยู่ในระดับพอใจมากกว่าความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศก์

ตาราง 23 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของ อาจารย์นิเทศก์ อาจารย์พีธีเลีย และนิสิตฝึกสอนเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนด้านการเตรียมการสอนเป็นรายคู่

ค่าเฉลี่ย	กลุ่ม	อาจารย์นิเทศก์	นิสิตฝึกสอน	อาจารย์พีธีเลีย
3.429	อาจารย์นิเทศก์	-	4.044	4.244
4.044	นิสิตฝึกสอน	.615*	-	
4.244	อาจารย์พีธีเลีย	.815*	.200*	-

*P < .01

จากตารางแสดงว่า ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3 คู่ คู่แรกระหว่างอาจารย์พี่เลี้ยงกับอาจารย์นิเทศก์ คู่ที่สองระหว่างอาจารย์พี่เลี้ยงกับนิสิตฝึกสอน คู่หลังระหว่างนิสิตฝึกสอนกับอาจารย์นิเทศก์ กล่าวคือ อาจารย์พี่เลี้ยงมีความคิดเห็นว่านิสิตฝึกสอนมีพฤติกรรมการสอนด้านการเตรียมการสอนอยู่ในระดับพอใจมาสูงกว่าความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศก์ และสูงกว่าความคิดเห็นของนิสิตฝึกสอน ส่วนคู่หลังนิสิตฝึกสอนมีความคิดเห็นว่าคุณมีพฤติกรรมการสอนด้านการเตรียมการสอนอยู่ในระดับพอใจมาสูงกว่าความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศก์

ตาราง 24 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของ อาจารย์นิเทศก์ อาจารย์พี่เลี้ยง และนิสิตฝึกสอน เกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนด้านการเสนอเนื้อหาในการดำเนินการสอน เป็นรายคู่

	กลุ่ม	อาจารย์นิเทศก์	นิสิตฝึกสอน	อาจารย์พี่เลี้ยง
ค่าเฉลี่ย		3.626	4.163	4.238
3.626	อาจารย์นิเทศก์	-		
4.163	นิสิตฝึกสอน	.537*	-	
4.238	อาจารย์พี่เลี้ยง	.612*		-

*P < .01

จากตารางแสดงว่า ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2 คู่ คู่แรกระหว่างอาจารย์พี่เลี้ยงกับอาจารย์นิเทศก์ คู่ที่สองระหว่างนิสิตฝึกสอนกับอาจารย์นิเทศก์ กล่าวคือ อาจารย์พี่เลี้ยงมีความคิดเห็นว่าคุณมีพฤติกรรมการสอนด้านการเสนอเนื้อหาในการดำเนินการสอนอยู่ในระดับพอใจมาสูงกว่าความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศก์ ส่วนคู่ที่สอง นิสิตฝึกสอนมีความคิดเห็นว่าคุณมีพฤติกรรมการสอนด้านการเสนอเนื้อหาในการดำเนินการสอนอยู่ในระดับพอใจมาสูงกว่าความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศก์

ตาราง 25 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของ อาจารย์นิเทศก์ อาจารย์พี่เลี้ยง และนิสิตฝึกสอน
เกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนด้านการจูงใจและการเสริมแรงในการเรียนเป็นรายคู่

ค่าเฉลี่ย	กลุ่ม	อาจารย์นิเทศก์	อาจารย์พี่เลี้ยง	นิสิตฝึกสอน
3.781	อาจารย์นิเทศก์	-	4.367	4.423
4.367	อาจารย์พี่เลี้ยง	.586*		
4.423	นิสิตฝึกสอน	.642*		

*P < .01

จากตารางแสดงว่า ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2 คู่ คู่แรกระหว่างนิสิตฝึกสอนกับอาจารย์นิเทศก์ คู่ที่สองระหว่างอาจารย์พี่เลี้ยงกับอาจารย์นิเทศก์ กล่าวคือ นิสิตฝึกสอนมีความคิดเห็นว่าตนมีพฤติกรรมการสอนด้านการจูงใจและเสริมแรงในการเรียนอยู่ในระดับพอใจมาก สูงกว่าความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศก์ ส่วนคู่ที่สองอาจารย์พี่เลี้ยงมีความคิดเห็นว่านิสิตฝึกสอนมีพฤติกรรมการสอนด้านการจูงใจและเสริมแรงในการเรียนอยู่ในระดับพอใจมากสูงกว่าความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศก์

ตาราง 26 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของ อาจารย์นิเทศก์ อาจารย์พี่เลี้ยง และนิสิตฝึกสอน
เกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนด้านการมอบหมายงานให้ปฏิบัติ เป็นรายคู่

ค่าเฉลี่ย	กลุ่ม	อาจารย์นิเทศก์	นิสิตฝึกสอน	อาจารย์พี่เลี้ยง
3.810	อาจารย์นิเทศก์		4.300	4.309
4.300	นิสิตฝึกสอน	.490*		
4.309	อาจารย์พี่เลี้ยง	.499*		

*P < .01

จากตารางแสดงว่า ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2 คู่ คู่แรกระหว่างอาจารย์พี่เลี้ยงกับอาจารย์นิเทศก์ คู่ที่สองระหว่างนิสิตฝึกสอนกับอาจารย์นิเทศก์ กล่าวคืออาจารย์พี่เลี้ยงมีความคิดเห็นว่านิสิตฝึกสอนมีพฤติกรรมการสอนด้านการมอบหมายงานให้ปฏิบัติอยู่ในระดับพอใจมาก สูงกว่าความคิดเห็นของอาจารย์

นิเทศก์ ส่วนคู่ที่สองนิสิตฝึกสอนมีความคิดเห็นว่าคุณมีพฤติกรรมการสอนด้านการมอบหมายงานให้ปฏิบัติอยู่ในระดับพอใจมากกว่าความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศก์

ตาราง 27 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของ อาจารย์นิเทศก์ อาจารย์พี่เลี้ยง และนิสิตฝึกสอน เกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนด้านการใช้สื่อการสอน เป็นรายคู่

ค่าเฉลี่ย	กลุ่ม	อาจารย์นิเทศก์	นิสิตฝึกสอน	อาจารย์พี่เลี้ยง
3.484	อาจารย์นิเทศก์	3.484	4.127	4.147
4.127	นิสิตฝึกสอน	.643*		
4.147	อาจารย์พี่เลี้ยง	.663*		

*P < .01

จากตารางแสดงว่า ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2 คู่ คู่แรกระหว่างอาจารย์พี่เลี้ยงกับอาจารย์นิเทศก์ คู่ที่สองระหว่างนิสิตฝึกสอนกับอาจารย์นิเทศก์ กล่าวคือ อาจารย์พี่เลี้ยงมีความคิดเห็นว่าคุณมีพฤติกรรมการสอนด้านการใช้สื่อการสอนอยู่ในระดับพอใจมากกว่าความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศก์ ส่วนคู่ที่สองนิสิตฝึกสอนมีความคิดเห็นว่าคุณมีพฤติกรรมการสอนด้านการใช้สื่อการสอนอยู่ในระดับพอใจมากกว่าความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศก์

ตาราง 28 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของ อาจารย์นิเทศก์ อาจารย์พี่เลี้ยง และนิสิตฝึกสอน เกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนด้านการควบคุมวินัยในชั้นเรียนเป็นรายคู่

ค่าเฉลี่ย	กลุ่ม	อาจารย์นิเทศก์	อาจารย์พี่เลี้ยง	นิสิตฝึกสอน
3.507	อาจารย์นิเทศก์	3.507	4.189	4.269
4.189	อาจารย์พี่เลี้ยง	.682*		
4.269	นิสิตฝึกสอน	.762*		

*P < .01

จากตารางแสดงว่า ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2 คู่ คู่แรกระหว่างนิสิตฝึกสอนกับอาจารย์นิเทศก์ คู่ที่สองระหว่างอาจารย์พี่เลี้ยงกับอาจารย์นิเทศก์ กล่าวคือ นิสิตฝึกสอนมีความคิดเห็นว่าตนมีพฤติกรรมการสอนด้านควบคุมวินัยในชั้นเรียนอยู่ในระดับพอใจมากกว่าความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศก์ ส่วนคู่ที่สอง อาจารย์พี่เลี้ยงมีความคิดเห็นว่านิสิตฝึกสอนมีพฤติกรรมการสอนด้านควบคุมวินัยในชั้นเรียนอยู่ในระดับพอใจมากกว่าความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศก์

ตาราง 29 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของ อาจารย์นิเทศก์ อาจารย์พี่เลี้ยง และนิสิตฝึกสอนเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนด้านการประเมินผลการเรียนการสอนเป็นรายคู่

ค่าเฉลี่ย	กลุ่ม	อาจารย์นิเทศก์	อาจารย์พี่เลี้ยง	นิสิตฝึกสอน
3.865	อาจารย์นิเทศก์	-		
4.339	อาจารย์พี่เลี้ยง	.474*		
4.379	นิสิตฝึกสอน	.514*		

*P < .01

จากตารางแสดงว่า ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2 คู่ คู่แรกระหว่างนิสิตฝึกสอนกับอาจารย์นิเทศก์ คู่ที่สองระหว่างอาจารย์พี่เลี้ยงกับอาจารย์นิเทศก์ กล่าวคือ นิสิตฝึกสอนมีความคิดเห็นว่าตนมีพฤติกรรมการสอนด้านการประเมินผลการเรียนการสอนอยู่ในระดับพอใจมากกว่าความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศก์ ส่วนคู่ที่สอง อาจารย์พี่เลี้ยงมีความคิดเห็นว่านิสิตฝึกสอนมีพฤติกรรมการสอนด้านการประเมินผลการเรียนการสอนอยู่ในระดับพอใจมากกว่าความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศก์

ตาราง 30 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของ อาจารย์นิเทศก์ อาจารย์พี่เลี้ยง และนิสิตฝึกสอนเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนด้านการเสริมสร้างจริยธรรมเป็นรายคู่

ค่าเฉลี่ย	กลุ่ม	อาจารย์นิเทศก์	นิสิตฝึกสอน	อาจารย์พี่เลี้ยง
4.212	อาจารย์นิเทศก์	-		
4.615	นิสิตฝึกสอน	.403*		
4.636	อาจารย์พี่เลี้ยง	.424*		

*P < .01

จากตารางแสดงว่า ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2 คู่ คู่แรกระหว่างอาจารย์พี่เลี้ยงกับอาจารย์นิเทศก์ คู่ที่สองระหว่างนิสิตฝึกสอนกับอาจารย์นิเทศก์ กล่าวคือ อาจารย์พี่เลี้ยงมีความคิดเห็นว่านิสิตฝึกสอนมีพฤติกรรมการสอนด้านการเสริมสร้างจริยธรรมอยู่ในระดับพอใจมากที่สุดสูงกว่าความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศก์ ส่วนคู่ที่สอง นิสิตฝึกสอนมีความคิดเห็นว่ามีพฤติกรรมการสอนด้านการเสริมสร้างจริยธรรมอยู่ในระดับพอใจมากที่สุดสูงกว่าความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศก์

ตาราง 31 เปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนของนิสิตฝึกสอนตามการประเมินของอาจารย์พี่เลี้ยง เพศชายและอาจารย์พี่เลี้ยงเพศหญิง ด้วยค่า t (t-test)

พฤติกรรมการสอน	เพศ						t	P
	อาจารย์พี่เลี้ยงชาย			อาจารย์พี่เลี้ยงหญิง				
	N	\bar{X}	SD	N	\bar{X}	SD		
1. ด้านคุณลักษณะส่วนตัว	35	4.24	.67	107	4.47	.45	-1.93	.06
2. ด้านการเตรียมการสอน	35	4.12	.74	107	4.28	.65	-1.22	.22
3. ด้านการเสนอเนื้อหาในการดำเนินการสอน	35	4.11	.75	107	4.27	.60	-1.31	.19
4. ด้านการตั้งใจและการเสริมแรงในการเรียน	35	4.27	.71	107	4.39	.51	-1.14	.25
5. ด้านการมอบหมายงานให้ปฏิบัติ	35	4.22	.67	106	4.33	.56	-.97	.33
6. ด้านการใช้สื่อการสอน	35	4.00	.78	107	4.19	.67	-1.40	.16
7. ด้านการควบคุมวินัยในชั้นเรียน	35	4.01	.77	107	4.24	.67	-1.67	.09
8. ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน	35	4.22	.70	107	4.37	.53	-1.37	.17
9. ด้านการเสริมสร้างจริยธรรม	35	4.51	.72	107	4.67	.46	-1.21	.23

จากตารางแสดงว่า อาจารย์พี่เลี้ยงเพศชาย และอาจารย์พี่เลี้ยงเพศหญิง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนทั้ง 9 ด้าน ของนิสิตฝึกสอนไม่แตกต่างกัน

ตาราง 32 เปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนของนิสิตฝึกสอนตามการประเมินของอาจารย์พี่เลี้ยง
จำแนกตามวิชาเอกของนิสิตฝึกสอน ด้วยสถิติค่า F (F-test)

พฤติกรรมการสอน	แหล่งแปรปรวน	DF	SS	MS	F	P
1. ด้านคุณลักษณะส่วนตัว	ระหว่างกลุ่ม	7	3.155	.450	1.670	.121
	ภายในกลุ่ม	134	36.163	.269		
	รวม	141	39.318			
2. ด้านการเตรียมการสอน	ระหว่างกลุ่ม	7	4.374	.624	1.395	.2122
	ภายในกลุ่ม	154	59.996	.447		
	รวม	141	64.370			
3. ด้านการเสนอเนื้อหา ในการดำเนินการสอน	ระหว่างกลุ่ม	7	5.129	.732	1.807	.090
	ภายในกลุ่ม	134	54.326	.405		
	รวม	141	59.455			
4. ด้านการจูงใจและการเสริมแรง ในการเรียน	ระหว่างกลุ่ม	7	3.429	.490	1.528	.162
	ภายในกลุ่ม	134	42.941	.320		
	รวม	141	46.371			
5. ด้านการมอบหมายงาน ให้ปฏิบัติ	ระหว่างกลุ่ม	7	3.716	.530	1.558	.153
	ภายในกลุ่ม	133	45.301	.340		
	รวม	140	49.018			
6. ด้านการใช้สื่อการสอน	ระหว่างกลุ่ม	7	7.797	1.113	2.375	.025
	ภายในกลุ่ม	134	62.837	.468		
	รวม	141	70.635			
7. ด้านการควบคุมวินัย ในชั้นเรียน	ระหว่างกลุ่ม	7	4.633	.661	1.351	.231
	ภายในกลุ่ม	134	65.639	.489		
	รวม	141	70.273			
8. ด้านการประเมินผลการเรียน การสอน	ระหว่างกลุ่ม	7	2.470	.352	1.042	.404
	ภายในกลุ่ม	134	45.349	.338		
	รวม	141	47.819			
9. ด้านการเสริมสร้างจริยธรรม	ระหว่างกลุ่ม	7	3.526	.503	1.789	.094
	ภายในกลุ่ม	134	37.723	.281		
	รวม	141	41.249			

จากตารางแสดงว่า อาจารย์พี่เลี้ยงมีความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนทั้ง 9 ด้าน
ของนิสิตฝึกสอน 8 วิชาเอก ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 33 เปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนของนิสิตฝึกสอนตามการประเมินของนิสิตฝึกสอน
เพศชายและนิสิตฝึกสอนเพศหญิง ด้วยค่า t (t-test)

พฤติกรรมการสอน	เพศ						t	P
	นิสิตชาย			นิสิตหญิง				
	N	\bar{X}	SD	N	\bar{X}	SD		
1. ด้านคุณลักษณะส่วนตัว	29	4.31	.36	120	4.30	.47	.09	.92
2. ด้านการเตรียมการสอน	29	3.97	.60	120	4.06	.64	-.65	.51
3. ด้านการเสนอเนื้อหาในการดำเนินการสอน	29	4.11	.56	120	4.17	.57	-.51	.61
4. ด้านการจูงใจและการเสริมแรงในการเรียน	29	4.47	.41	120	4.41	.49	.61	.54
5. ด้านการมอบหมายงานให้ปฏิบัติ	29	4.33	.46	120	4.29	.57	.42	.67
6. ด้านการใช้สื่อการสอน	29	4.12	.51	120	4.12	.69	-.03	.97
7. ด้านการควบคุมวินัยในชั้นเรียน	29	4.38	.52	120	4.24	.59	1.12	.26
8. ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน	29	4.45	.42	120	4.36	.45	.97	.33
9. ด้านการเสริมสร้างจริยธรรม	29	4.66	.38	120	4.60	.43	.67	.50

จากตารางแสดงว่า นิสิตฝึกสอนเพศชายและนิสิตฝึกสอนเพศหญิง มีความคิดเห็น
เกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนทั้ง 9 ด้าน ของนิสิตฝึกสอนไม่แตกต่างกัน

ตาราง 34 เปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนของนิสิตฝึกสอน ตามการประเมินของนิสิตฝึกสอน
จำแนกตามวิชาเอก ด้วยสถิติค่า F (F-test)

พฤติกรรมการสอน	แหล่งแปรปรวน	DF	SS	MS	F	P
1. ด้านคุณลักษณะส่วนตัว	ระหว่างกลุ่ม	7	4.986	.712	4.012*	.00
	ภายในกลุ่ม	142	25.211	.177		
	รวม	149	30.197			
2. ด้านการเตรียมการสอน	ระหว่างกลุ่ม	7	4.926	.703	1.818	.08
	ภายในกลุ่ม	142	54.943	.386		
	รวม	149	59.870			
3. ด้านการเสนอเนื้อหา ในการดำเนินการสอน	ระหว่างกลุ่ม	7	8.413	1.201	4.248*	.00
	ภายในกลุ่ม	142	40.170	.282		
	รวม	149	48.584			
4. ด้านการตั้งใจและการเสริมแรง ในการเรียน	ระหว่างกลุ่ม	7	4.201	.600	2.892*	.00
	ภายในกลุ่ม	142	29.467	.207		
	รวม	149	33.668			
5. ด้านการมอบหมายงาน ให้ปฏิบัติ	ระหว่างกลุ่ม	7	6.674	.953	3.552*	.00
	ภายในกลุ่ม	142	38.107	.268		
	รวม	149	44.781			
6. ด้านการใช้สื่อการสอน	ระหว่างกลุ่ม	7	11.508	1.644	4.330	.00
	ภายในกลุ่ม	142	53.909	.379		
	รวม	149	65.417			
7. ด้านการควบคุมวินัย ในชั้นเรียน	ระหว่างกลุ่ม	7	4.857	.693	2.190	.03
	ภายในกลุ่ม	142	44.978	.316		
	รวม	149	49.835			
8. ด้านการประเมินผลการเรียน การสอน	ระหว่างกลุ่ม	7	1.890	.270	1.351	.23
	ภายในกลุ่ม	142	28.375	.199		
	รวม	149	30.265			
9. ด้านการเสริมสร้างจริยธรรม	ระหว่างกลุ่ม	7	3.898	.556	3.487*	.00
	ภายในกลุ่ม	142	22.676	.159		
	รวม	149	26.574			

*P < .01

จากตาราง แสดงว่านิสิตฝึกสอนแต่ละวิชาเอก มีความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอน 5 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ ด้านคุณลักษณะส่วนตัว ด้านการเสนอเนื้อหาในการดำเนินการสอน ด้านการจูงใจและการเสริมแรงในการเรียน ด้านการมอบหมายงานให้ปฏิบัติ และด้านการเสริมสร้างจริยธรรม ส่วนด้านการใช้สื่อการสอน และด้านการควบคุมวินัยในชั้นเรียน ไม่พบคู่ของกลุ่มวิชาเอกที่มีความแตกต่างกัน จึงถือว่านิสิตฝึกสอนแต่ละวิชาเอก มีความคิดเห็นแตกต่างกันเพียง 5 ด้าน

เมื่อพบความแตกต่างของความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนทั้ง 5 ด้าน ตามการประเมินของนิสิตฝึกสอนแต่ละวิชาเอก จึงทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ โดยวิธีการของ Scheffe มีรายละเอียดตามตาราง 35 ถึง ตาราง 39

ตาราง 35 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนิสิตฝึกสอนแต่ละวิชาเอก เกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนด้านคุณลักษณะส่วนตัว เป็นรายคู่

ค่าเฉลี่ย	กลุ่มวิชาเอก	คณิตศาสตร์	ชีววิทยา	ฟิสิกส์	เคมี	สังคมศึกษา	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	ประถมศึกษา
4.115	คณิตศาสตร์	4.115	4.145	4.200	4.413	4.420	4.426	4.500	4.600
4.145	ชีววิทยา		4.145	4.200	4.413	4.420	4.426	4.500	4.600
4.200	ฟิสิกส์			4.200	4.413	4.420	4.426	4.500	4.600
4.413	เคมี				4.413	4.420	4.426	4.500	4.600
4.420	สังคมศึกษา					4.420	4.426	4.500	4.600
4.426	ภาษาไทย						4.426	4.500	4.600
4.500	ภาษาอังกฤษ							4.500	4.600
4.600	ประถมศึกษา								4.600

*P < .01

จากตารางแสดงว่า ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ระหว่างนิสิตฝึกสอนวิชาเอกการประถมศึกษา กับ วิชาเอกคณิตศาสตร์ กล่าวคือ นิสิตฝึกสอนวิชาเอกการประถมศึกษา มีความคิดเห็นว่านิสิตฝึกสอนมีพฤติกรรมการสอนด้านคุณลักษณะส่วนตัวอยู่ในระดับพอใจมากกว่าความคิดเห็นของนิสิตฝึกสอนวิชาเอกคณิตศาสตร์

ตาราง 36 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนิสิตฝึกสอนแต่ละวิชาเอก เกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนด้านการเสนอเนื้อหาในการดำเนินการสอน เป็นรายคู่

ค่าเฉลี่ย	กลุ่มวิชาเอก	คณิตศาสตร์	ฟิสิกส์	ชีววิทยา	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	เคมี	สังคมศึกษา	ประถมศึกษา
3.879	คณิตศาสตร์	3.879	4.040	4.066	4.298	4.319	4.355	4.466	4.543
4.040	ฟิสิกส์								
4.066	ชีววิทยา								
4.298	ภาษาไทย								
4.319	ภาษาอังกฤษ								
4.355	เคมี								
4.466	สังคมศึกษา								
4.543	ประถมศึกษา								

*P < .01

จากตารางแสดงว่า ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ระหว่างนิสิตฝึกสอนวิชาเอกการประถมศึกษา กับ วิชาเอกคณิตศาสตร์ กล่าวคือ นิสิตฝึกสอนวิชาเอกการประถมศึกษา มีความคิดเห็นว่านิสิตฝึกสอนมีพฤติกรรมการสอนด้านการเสนอเนื้อหาในการดำเนินการสอนอยู่ในระดับพอใจมากกว่าความคิดเห็นของนิสิตฝึกสอนวิชาเอกคณิตศาสตร์

ตาราง 37 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนิสิตฝึกสอนแต่ละวิชาเอก เกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนด้านการจูงใจและการเสริมแรงในการเรียน เป็นรายคู่

ค่าเฉลี่ย	กลุ่มวิชาเอก	คณิตศาสตร์	สังคมศึกษา	ฟิสิกส์	ชีววิทยา	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	เคมี	ประถมศึกษา
4.215	คณิตศาสตร์	4.215	4.340	4.363	4.455	4.468	4.512	4.586	4.716
4.340	สังคมศึกษา								
4.363	ฟิสิกส์								
4.455	ชีววิทยา								
4.468	ภาษาไทย								
4.512	ภาษาอังกฤษ								
4.586	เคมี								
4.716	ประถมศึกษา								

*P < .01

จากตารางแสดงว่า ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ระหว่างนิสิตฝึกสอนวิชาเอกการประถมศึกษา กับ วิชาเอกคณิตศาสตร์ กล่าวคือ นิสิตฝึกสอนวิชาเอกการประถมศึกษา มีความคิดเห็นว่าการสอนด้านการจูงใจและการเสริมแรงในการเรียนอยู่ในระดับพอใจมากกว่าความคิดเห็นของนิสิตฝึกสอนวิชาเอกคณิตศาสตร์

ตาราง 38 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนิสิตฝึกสอนแต่ละวิชาเอก เกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนด้านการมอบหมายงานให้ปฏิบัติ เป็นรายคู่

ค่าเฉลี่ย	กลุ่มวิชาเอก	คณิตศาสตร์	ฟิสิกส์	ภาษาไทย	สังคมศึกษา	ชีววิทยา	ภาษาอังกฤษ	เคมี	ประถมศึกษา
4.021	คณิตศาสตร์	4.021	4.261	4.322	4.325	4.343	4.484	4.500	4.625
4.261	ฟิสิกส์								
4.322	ภาษาไทย								
4.325	สังคมศึกษา								
4.343	ชีววิทยา								
4.484	ภาษาอังกฤษ								
4.500	เคมี								
4.625	ประถมศึกษา	.604*							

*P < .01

จากตารางแสดงว่า ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ระหว่างนิสิตฝึกสอนวิชาเอกการประถมศึกษา กับ วิชาเอกคณิตศาสตร์ กล่าวคือ นิสิตฝึกสอนวิชาเอกการประถมศึกษา มีความคิดเห็นว่าการสอนด้านการมอบหมายงานให้ปฏิบัติอยู่ในระดับพอใจมากกว่าความคิดเห็นของนิสิตฝึกสอนวิชาเอกคณิตศาสตร์

ตาราง 39 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนิสิตฝึกสอนแต่ละวิชาเอก เกี่ยวกับพฤติกรรม
 การสอนด้านการเสริมสร้างจริยธรรม เป็นรายคู่

ค่าเฉลี่ย	กลุ่มวิชาเอก	คณิตศาสตร์	ฟิสิกส์	ชีววิทยา	สังคมศึกษา	ภาษาอังกฤษ	ภาษาไทย	เคมี	ประถมศึกษา
		4.437	4.518	4.545	4.560	4.718	4.721	4.746	4.911
4.437	คณิตศาสตร์								
4.518	ฟิสิกส์								
4.545	ชีววิทยา								
4.560	สังคมศึกษา								
4.718	ภาษาอังกฤษ								
4.721	ภาษาไทย								
4.746	เคมี								
4.911	ประถมศึกษา	.474*							

*P < .01

จากตารางแสดงว่า ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ พบความแตกต่างอย่างมีนัย
 สำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ระหว่างนิสิตฝึกสอนวิชาเอกการประถมศึกษากับวิชาเอกคณิตศาสตร์
 กล่าวคือ นิสิตฝึกสอนวิชาเอกการประถมศึกษามีความคิดเห็นว่านิสิตฝึกสอนมีพฤติกรรมการสอน
 ด้านการเสริมสร้างจริยธรรมสูงอยู่ในระดับพอใจมากกว่าความคิดเห็นของนิสิตฝึกสอนวิชาเอก
 คณิตศาสตร์

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง การศึกษาพฤติกรรมการสอนของนิสิตฝึกสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศก์ อาจารย์พี่เลี้ยง และนิสิตฝึกสอน และเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ประเมินเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของนิสิตฝึกสอน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

สรุปผลของการวิจัย

1. ข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม สรุปได้ดังนี้

1.1 อาจารย์นิเทศก์ จำนวน 33 คน เป็นชาย 15 คน หญิง 18 คน อาจารย์นิเทศก์ส่วนใหญ่ร้อยละ 69.69 แต่ละคนรับผิดชอบนิเทศนิสิตฝึกสอน 4 คน การนิเทศนิสิตฝึกสอน 8 วิชาเอกนั้น ได้นิเทศนิสิตฝึกสอนวิชาเอกคณิตศาสตร์เป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 30 ของจำนวนนิสิตฝึกสอนทั้งหมด ส่วนการนิเทศวิชาที่นิสิตฝึกสอนได้สอน ส่วนใหญ่เป็นวิชาวิทยาศาสตร์ ร้อยละ 30.76 รองลงมาคือ วิชาคณิตศาสตร์ ร้อยละ 28.84 ของจำนวนวิชาทั้งหมด

1.2 อาจารย์พี่เลี้ยง จำนวน 142 คน เป็นชาย 35 คน หญิง 107 คน อาจารย์พี่เลี้ยงได้นิเทศนิสิตฝึกสอน 8 วิชาเอก โดยนิเทศนิสิตฝึกสอนวิชาเอกคณิตศาสตร์เป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 34.51 ทั้งนี้สอดคล้องกับข้อมูลที่คณะกรรมการดำเนินงานฝึกสอนได้สำรวจพบทุกปีว่า โรงเรียนหน่วยฝึกสอนมีอาจารย์ผู้หญิงมากกว่าอาจารย์ผู้ชายในทุกโรงเรียน และในปีการศึกษา 2541 มีนิสิตฝึกสอนวิชาเอกคณิตศาสตร์มากกว่านิสิตฝึกสอนวิชาเอกอื่น ๆ

1.3 นิสิตฝึกสอน จำนวน 150 คน เป็นชาย 29 คน หญิง 121 คน มีทั้งหมด 8 วิชาเอก นิสิตฝึกสอนส่วนใหญ่เป็นวิชาเอกคณิตศาสตร์คิดเป็นร้อยละ 30.67 ของจำนวนนิสิตฝึกสอนทั้งหมด ทั้งนี้สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ของคณะศึกษาศาสตร์ ที่มีนิสิตฝึกสอนผู้หญิงมากกว่านิสิตฝึกสอนผู้ชาย และนิสิตฝึกสอนวิชาเอกคณิตศาสตร์มีจำนวนมากกว่านิสิตฝึกสอนวิชาเอกอื่น

ส่วนวิชาที่นิสิตฝึกสอนได้สอนส่วนใหญ่เป็นวิชาคณิตศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 32.67 วิชาที่รองลงมา คือ วิชาการงานและพื้นฐานอาชีพ ร้อยละ 21.33

2. ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนของนิสิตฝึกสอนตามความเห็นของอาจารย์ นิเทศ อาจารย์พี่เลี้ยง และนิสิตฝึกสอน สรุปได้ดังนี้

2.1 อาจารย์นิเทศก์ อาจารย์พี่เลี้ยง และนิสิตฝึกสอน มีความคิดเห็นว่าการสอนของนิสิตฝึกสอน มีพฤติกรรมการสอนโดยรวมทั้ง 9 ด้าน อยู่ในระดับพอใจมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.28

เมื่อพิจารณาพฤติกรรมการสอนเป็นรายด้าน พบว่า นิสิตฝึกสอนมีพฤติกรรมการสอน ด้านการเสริมสร้างจริยธรรมอยู่ในระดับพอใจมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.58 พฤติกรรมด้านอื่น ๆ อีก 8 ด้าน อยู่ในระดับพอใจมาก โดยมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.07 ถึง 4.33 ส่วนพฤติกรรมด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการเตรียมการสอน และด้านการใช้สื่อการสอน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ 4.07

2.2 อาจารย์นิเทศก์ มีความคิดเห็นว่าการสอนของนิสิตฝึกสอนมีพฤติกรรมการสอนอยู่ในระดับพอใจมาก 7 ด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยจาก 3.51 ถึง 4.21 ส่วนพฤติกรรมการสอนอีก 2 ด้าน คือ ด้านการเตรียมการสอน และด้านการใช้สื่อการสอน อยู่ในระดับพอใจปานกลาง

2.3 อาจารย์พี่เลี้ยงเพศชาย และอาจารย์พี่เลี้ยงเพศหญิง มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าการสอนของนิสิตฝึกสอนมีพฤติกรรมการสอนโดยรวมทั้ง 9 ด้าน อยู่ในระดับพอใจมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.18 และ 4.36

เมื่อพิจารณาพฤติกรรมการสอนเป็นรายด้าน อาจารย์พี่เลี้ยงเพศชาย และเพศหญิง มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าการสอนของนิสิตฝึกสอนมีพฤติกรรมการสอนด้านการเสริมสร้างจริยธรรม อยู่ในระดับพอใจมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.51 และ 4.67 ตามลำดับ ส่วนพฤติกรรมด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการใช้สื่อการสอน โดยมีค่าเฉลี่ย 4.00 และ 4.19 ตามลำดับ และด้านการควบคุมวินัยในชั้นเรียน มีค่าเฉลี่ย 4.01 และ 4.24 ตามลำดับ

2.4 อาจารย์พี่เลี้ยงที่นิเทศนิสิตฝึกสอนวิชาเอกสังคมศึกษา การประถมศึกษา และฟิสิกส์ มีความคิดเห็นว่าการสอนของนิสิตฝึกสอนทั้ง 3 วิชาเอก มีพฤติกรรมการสอนทั้ง 9 ด้านโดยรวม อยู่ในระดับพอใจมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.51 4.56 และ 4.58 ตามลำดับ ส่วนนิสิตฝึกสอนวิชาเอกอื่น ๆ อีก 5 วิชาเอก ได้รับการประเมินว่า มีพฤติกรรมการสอนทั้ง 9 ด้านโดยรวมอยู่ในระดับพอใจมาก โดยมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.04 ถึง 4.38

เมื่อพิจารณาพฤติกรรมการสอนเป็นรายด้านของนิสิตฝึกสอนแต่ละวิชาเอก นิสิตฝึกสอนวิชาเอกการประถมศึกษา และฟิสิกส์ มีพฤติกรรมการสอนอยู่ในระดับพอใจมากที่สุด 6 ด้าน จาก 9 ด้าน นิสิตฝึกสอนวิชาเอกสังคมศึกษามีพฤติกรรมการสอนอยู่ในระดับพอใจมากที่สุด 4 ด้าน นิสิตฝึกสอนวิชาเอกภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ชีววิทยา และคณิตศาสตร์ มีพฤติกรรมการสอนอยู่ในระดับพอใจมากที่สุด 1 ด้าน

พฤติกรรมการสอนด้านการเสริมสร้างจริยธรรมของนิสิตฝึกสอนจำนวน 7 วิชาเอก ได้รับการประเมินจากอาจารย์พี่เลี้ยงว่า อยู่ในระดับพอใจมากที่สุด ยกเว้นวิชาเอกเคมี เพียงวิชาเอกเดียว

พฤติกรรมการสอนด้านคุณลักษณะส่วนตัวของนิสิตฝึกสอนวิชาเอกการประถมศึกษา สังคมศึกษา ฟิสิกส์ รวม 3 วิชาเอก ได้รับการประเมินจากอาจารย์พี่เลี้ยงว่าอยู่ในระดับพอใจมากที่สุด

2.5 อาจารย์พี่เลี้ยงที่นิเทศประจำวิชาที่นิสิตฝึกสอนได้สอน มีความคิดเห็นว่านิสิตฝึกสอนที่สอนวิชาการงานและพื้นฐานอาชีพ ในโรงเรียนประถมศึกษา มีพฤติกรรมการสอนที่อยู่ในระดับพอใจมากที่สุด ถึง 6 ด้าน จาก 9 ด้าน นิสิตฝึกสอนที่สอนวิชาสังคมศึกษา มีพฤติกรรมการสอนที่อยู่ในระดับพอใจมากที่สุด 5 ด้าน ส่วนนิสิตฝึกสอนที่สอนวิชาภาษาไทย ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ ได้รับการประเมินว่ามีพฤติกรรมการสอนอยู่ในระดับพอใจมากที่สุด 1 ด้าน นิสิตฝึกสอนที่สอนวิชาวิทยาศาสตร์ ไม่มีพฤติกรรมการสอนด้านใดอยู่ในระดับพอใจมากที่สุด

2.6 นิสิตฝึกสอนเพศชาย และนิสิตฝึกสอนเพศหญิง มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าพฤติกรรมการสอนโดยรวมทั้ง 9 ด้าน ของตน อยู่ในระดับพอใจมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.31 และ 4.28 ตามลำดับ พฤติกรรมด้านการเสริมสร้างจริยธรรมเป็นด้านที่นิสิตฝึกสอนชาย และหญิง ประเมินว่าอยู่ในระดับพอใจมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.66 และ 4.60 ตามลำดับ ส่วนพฤติกรรมการสอนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการเตรียมการสอน โดยมีค่าเฉลี่ย 3.97 และ 4.06 นิสิตฝึกสอนชายและหญิง ประเมินว่าพฤติกรรมการสอนเนื้อหาในการดำเนินการสอน และด้านการใช้สื่อการสอน มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าพฤติกรรมการสอนด้านอื่น ๆ

2.7 นิสิตฝึกสอนทุกวิชาเอกประเมินพฤติกรรมการสอนของตนเองทั้ง 9 ด้าน โดยรวม อยู่ในระดับพอใจมาก โดยมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.06 ถึง 4.48 ยกเว้นนิสิตฝึกสอนวิชาเอกการประถมศึกษาที่ประเมินตนเองว่าอยู่ในระดับพอใจมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.56

เมื่อพิจารณาพฤติกรรมการสอนเป็นรายด้าน นิสิตฝึกสอนวิชาเอกการประถมศึกษา ประเมินตนเองว่ามีพฤติกรรมการสอนอยู่ในระดับพอใจมากที่สุด 7 ด้าน ยกเว้นด้านการเตรียมการสอน และด้านการใช้สื่อการสอน นิสิตฝึกสอนวิชาเอกเคมีประเมินตนเองว่ามีพฤติกรรมการสอนอยู่ในระดับพอใจมากที่สุด 3 ด้าน คือ ด้านการเสริมสร้างจริยธรรม ด้านการจูงใจ และเสริมแรงในการเรียน และด้านการประเมินผลการเรียนการสอน นิสิตฝึกสอนวิชาเอกภาษาอังกฤษประเมินตนเองว่ามีพฤติกรรมการสอนอยู่ในระดับพอใจมากที่สุด 2 ด้าน คือ ด้านการจูงใจและการเสริมแรงในการเรียน และด้านการเสริมสร้างจริยธรรม

นิสิตฝึกสอนทุกวิชาเอกประเมินตนเองว่ามีพฤติกรรมการสอนด้านการเสริมสร้างจริยธรรม อยู่ในระดับพอใจมากที่สุด ยกเว้นนิสิตฝึกสอนวิชาเอกคณิตศาสตร์ที่ประเมินว่าอยู่ในระดับพอใจมาก

พฤติกรรมการสอนด้านที่มีค่าน้อยที่สุด คือ ด้านการเตรียมการสอน โดยนิสิต
ฝึกสอน 5 วิชาเอก ที่มีความคิดเห็นตรงกัน คือ วิชาเอกการประถมศึกษา ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ
เคมี และคณิตศาสตร์ ส่วนนิสิตฝึกสอนวิชาเอกฟิสิกส์ และชีววิทยา ประเมินว่า พฤติกรรมการ
สอนด้านการใช้สื่อการสอนมีค่าน้อยที่สุด นิสิตฝึกสอนวิชาเอกสังคมศึกษา ประเมินว่า
พฤติกรรมการสอนด้านการประเมินผลการเรียนการสอนมีค่าน้อยที่สุด

2.8 นิสิตฝึกสอนที่สอนวิชาต่างกันมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า พฤติกรรม
การสอนทั้ง 9 ด้าน โดยรวม อยู่ในระดับพอใจมาก และมีพฤติกรรมการสอนด้านการเสริม
สร้างจริยธรรมอยู่ในระดับพอใจมากที่สุด ยกเว้นนิสิตฝึกสอนที่สอนวิชาคณิตศาสตร์ ส่วน
พฤติกรรมการสอนด้านที่มีค่าน้อยที่สุด คือ ด้านการเตรียมการสอน โดยนิสิตฝึกสอนที่สอน
ใน 4 วิชาที่มีความคิดเห็นตรงกัน คือ วิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ การงานและ
พื้นฐานอาชีพ ส่วนนิสิตที่สอนวิชาสังคมศึกษาประเมินว่า พฤติกรรมการสอนด้านการประเมินผล
การเรียนการสอนมีค่าน้อยที่สุด ส่วนนิสิตที่สอนวิชาวิทยาศาสตร์ ประเมินว่าพฤติกรรมการสอน
ด้านการใช้สื่อการสอนมีค่าน้อยที่สุด

3. ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนตามสถานภาพของผู้ประเมิน สรุปได้ดังนี้

3.1 อาจารย์นิเทศก์ อาจารย์พี่เลี้ยง และนิสิตฝึกสอน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ
พฤติกรรมการสอนทุกด้าน ทั้ง 9 ด้าน ของนิสิตฝึกสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .01 แสดงว่าสถานภาพของผู้ประเมินมีผลต่อการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรม
การสอนของนิสิตฝึกสอน

เมื่อวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ มีรายละเอียดสรุปได้ดังนี้

3.1.1 อาจารย์พี่เลี้ยง มีความคิดเห็นว่า นิสิตฝึกสอนมีพฤติกรรมการสอนทุกด้าน
อยู่ในระดับพอใจมาก สูงกว่าความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศก์ ทั้ง 9 ด้าน คือ ด้านคุณลักษณะ
ส่วนตัว ด้านการเตรียมการสอน ด้านการเสนอเนื้อหา ในการดำเนินการสอน ด้านการจูงใจ
และการเสริมแรงในการเรียน ด้านการมอบหมายงานให้ปฏิบัติ ด้านการใช้สื่อการสอน ด้าน
การควบคุมวินัยในชั้นเรียน ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน และด้านการเสริมสร้าง
จริยธรรม

3.1.2 อาจารย์พี่เลี้ยง มีความคิดเห็นว่า นิสิตฝึกสอนมีพฤติกรรมการสอนด้าน
การเตรียมการสอน อยู่ในระดับพอใจมาก สูงกว่าความคิดเห็นของนิสิตฝึกสอน

3.1.3 นิสิตฝึกสอนมีความคิดเห็นว่า ตนมีพฤติกรรมการสอน 8 ด้าน ยกเว้น
ด้านคุณลักษณะส่วนตัว อยู่ในระดับพอใจมาก สูงกว่าความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศก์

3.2 อาจารย์พี่เลี้ยงเพศชาย และอาจารย์พี่เลี้ยงเพศหญิง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ
พฤติกรรมการสอนทั้ง 9 ด้าน ของนิสิตฝึกสอน ไม่แตกต่างกัน แสดงว่าเพศของอาจารย์พี่เลี้ยง
ไม่มีผลต่อการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของนิสิตฝึกสอน

3.3 อาจารย์ที่เลี้ยงมีความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนทั้ง 9 ด้านของนิสิต
ฝึกสอนทุกวิชาเอกทั้ง 8 วิชาเอก ไม่แตกต่างกัน

3.4 นิสิตฝึกสอนเพศชาย และนิสิตฝึกสอนเพศหญิง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ
พฤติกรรมการสอนทั้ง 9 ด้าน ของนิสิตฝึกสอนไม่แตกต่างกัน แสดงว่าเพศของนิสิตฝึกสอน
ไม่มีผลต่อการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของนิสิตฝึกสอน

3.5 นิสิตฝึกสอนวิชาเอกการประถมศึกษา และวิชาเอกคณิตศาสตร์มีความคิดเห็น
เกี่ยวกับพฤติกรรมการสอน 5 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ ด้าน
คุณลักษณะส่วนตัว ด้านการเสนอเนื้อหาในการดำเนินการสอน ด้านการจูงใจและการเสริมแรง
ในการเรียน ด้านการมอบหมายงานให้ปฏิบัติและด้านการเสริมสร้างจริยธรรม โดยนิสิตฝึกสอน
วิชาเอกการประถมศึกษามีความคิดเห็นว่ นิสิตฝึกสอนมีพฤติกรรมการสอนทั้ง 5 ด้าน อยู่ใน
ระดับพอใจมากกว่าความคิดเห็นของนิสิตฝึกสอนวิชาเอกคณิตศาสตร์

การอภิปรายผล

ผลการวิจัยดังสรุปไว้ข้างต้น มีสาระที่สามารถนำมาพิจารณาได้หลายประเด็น ดังนี้

1. อาจารย์นิเทศก์ จำนวน 33 คน จากประชากรกลุ่มอาจารย์นิเทศก์ทั้งหมด 50 คน
ของคณะศึกษาศาสตร์ มีความรับผิดชอบร่วมกันในการนิเทศนิสิตฝึกสอน เพื่อให้ได้บัณฑิต
ที่มีคุณภาพ การนิเทศนิสิตฝึกสอน จำนวน 4 คน ของอาจารย์นิเทศก์แต่ละคน เป็นภาระงาน
ที่อยู่นอกเหนืองานสอนปกติ จัดเป็นภาระงานที่นับเป็นชั่วโมงทำงานที่มาก เพราะอาจารย์
นิเทศก์ต้องเดินทางออกจากมหาวิทยาลัย ไปยังโรงเรียนหน่วยฝึกสอน ที่ไกลจากที่ทำงานปกติ
แต่ถ้าหากเป็นหน่วยฝึกสอนต่างจังหวัด อาจารย์นิเทศก์ก็ต้องพักค้างคืนด้วย เพราะต้องนิเทศ
ตามชั่วโมงสอนตามปกติของนิสิตฝึกสอนแต่ละคน การจะขอเลื่อนชั่วโมงสอนของนิสิตฝึกสอน
เพื่อการนิเทศแต่ละครั้ง จะทำให้ภาพลักษณ์การนิเทศเสียหาย เพราะจะต้องขอเลื่อนอย่างน้อย
3 ครั้ง ดังนั้นชั่วโมงการทำงานเพื่อการนิเทศนิสิตฝึกสอน จึงมีมากกว่าจำนวนชั่วโมงนิเทศการ
สอนจริงหลายเท่า

อาจารย์นิเทศก์ของคณะศึกษาศาสตร์ต้องนิเทศการสอนวิชาต่าง ๆ กัน 6 วิชา คือ
วิชาภาษาไทย ภาษาอังกฤษ สังคมศึกษา คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และกลุ่มงานพื้นฐาน
อาชีพ ตามที่นิสิตฝึกสอนต้องรับผิดชอบสอน จึงดูเหมือนว่าอาจารย์นิเทศก์ต้องเป็นผู้รอบรู้
เกี่ยวกับการสอนหลายวิชา การที่อาจารย์นิเทศก์ต้องนิเทศวิชาวิทยาศาสตร์มากที่สุด รองลงไป
คือ วิชาคณิตศาสตร์ แสดงว่านิสิตฝึกสอนได้รับความไว้วางใจให้สอนวิชาวิทยาศาสตร์มาก

ทั้งที่นิสิตฝึกสอนวิชาเอกคณิตศาสตร์มีจำนวนมากที่สุดกว่าทุกวิชาเอก เป็นไปได้ว่าโรงเรียนฝึกสอนต่าง ๆ ขาดแคลนครูด้านวิทยาศาสตร์ สอดคล้องกับสภาพปัญหาการเรียนการสอนในปัจจุบันที่โรงเรียนต่าง ๆ ยังขาดแคลนครูด้านวิทยาศาสตร์

2. ผลการวิจัยที่พบว่า อาจารย์นิเทศก์ อาจารย์พี่เลี้ยง และนิสิตฝึกสอน มีความคิดเห็นว่า นิสิตฝึกสอนมีพฤติกรรมการสอนโดยรวม ทั้ง 9 ด้าน อยู่ในระดับพอใจมากแสดงให้เห็นว่าการเรียนการสอนในคณะศึกษาศาสตร์มีประสิทธิภาพ ดังผลการวิจัยของ กนกวรรณ มณเฑียร (2540 : 70) บ่งชี้ว่า ผลการสอนในภาพรวมของอาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพาอยู่ในระดับดี และเมื่อวิจิต สุรัตน์เรืองชัย (2542 : 28) ได้วิจัยใหม่ใน พ.ศ. 2542 ก็พบว่า นิสิตคณะศึกษาศาสตร์มีความคิดเห็นว่าอาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา มีประสิทธิภาพการสอนอยู่ในระดับมากทุกด้าน รวมทั้งการดำเนินงานการฝึกสอนของคณะศึกษามีความเป็นระบบ และรัดกุมทุกขั้นตอน ดังที่กล่าวไว้ในบทที่ 2

3. ผลการวิจัยที่พบว่า นิสิตฝึกสอนมีพฤติกรรมการสอนด้านการเสริมสร้างจริยธรรม อยู่ในระดับพอใจมากที่สุด สูงกว่าพฤติกรรมการสอนด้านอื่นอีก 8 ด้าน แสดงว่า นิสิตฝึกสอนมีการย้ำเน้นเรื่องการสร้างจริยธรรมได้ดี ซึ่งดูจะแตกต่างจากความเชื่อเดิมว่า ผู้ที่ย้ำเน้นด้านจริยธรรมมักเป็นผู้มีอายุ แต่จากการประเมินของอาจารย์พี่เลี้ยง และนิสิตฝึกสอนเอง ที่ระบุว่าพฤติกรรมการสอนด้านนี้อยู่ในระดับพอใจมากที่สุด แสดงว่านิสิตฝึกสอนซึ่งเป็นกลุ่มผู้สอนอายุน้อย ก็มีการเสริมสร้างจริยธรรมให้แก่นักเรียน และเป็นผู้ให้ความสำคัญเรื่องการเสริมสร้างจริยธรรมให้แก่ผู้เรียน รวมทั้งมีการประพฤติปฏิบัติตนที่แสดงออกถึงความระมัดระวังเรื่องจริยธรรมมาก อาจสืบเนื่องมาจากนิสิตฝึกสอนได้รับการสั่งสอนอบรม และได้ศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาบัณฑิตของคณะศึกษาศาสตร์ (2538) ซึ่งมีรายวิชาเกี่ยวกับจริยธรรม เป็นวิชาครูเด็กให้นิสิตฝึกสอนได้เรียน

4. ผลการวิจัยที่พบว่า อาจารย์นิเทศก์ มีความเห็นว่า นิสิตฝึกสอนมีพฤติกรรมการสอนด้านการเตรียมการสอน และด้านการใช้สื่อการสอน อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจากอาจารย์นิเทศก์ของคณะศึกษาศาสตร์เป็นผู้มีประสิทธิภาพการเตรียมการสอน ด้านการใช้สื่อการสอน ด้านการดำเนินการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ตามผลการวิจัยของวิจิต สุรัตน์เรืองชัย (2542 : 28) จึงทำให้อาจารย์นิเทศก์คาดหวังสูง และความเป็นจริงที่ปรากฏในขณะไปนิเทศการสอน อาจารย์นิเทศก์ก็มักจะดูแผนการสอนเป็นสิ่งแรก แล้วมักจะพบว่า นิสิตฝึกสอนมีข้อบกพร่องอยู่มากในด้านการเตรียมการสอน ประกอบกับอาจารย์นิเทศก์มักจะไปนิเทศ โดยที่นิสิตฝึกสอนไม่ทราบล่วงหน้า และจำนวนครั้งที่ไปนิเทศมักมีเพียงแค่ 3 ครั้ง จึงทำให้ไม่ค่อยได้เห็นนิสิตฝึกสอนใช้สื่อการสอนมากนัก

นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบว่า อาจารย์พี่เลี้ยงก็มีความคิดเห็นว่า พฤติกรรมการสอน ด้านการเตรียมการสอน และด้านการใช้สื่อการสอนของนิสิตฝึกสอน มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่น เช่นเดียวกับที่นิสิตฝึกสอน 5 วิชาเอก ก็ประเมินตนเองว่า พฤติกรรมการสอนทั้ง 2 ด้านนี้ มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าพฤติกรรมการสอนด้านอื่น สะท้อนให้เห็นว่า การเตรียมการสอนซึ่งเป็นงาน ที่เกี่ยวกับการเขียนแผนการสอน เป็นสิ่งที่ทำได้ยากที่จะให้เป็นที่พอใจเหมือนกันตามความ คิดเห็นของผู้ประเมินทุกกลุ่ม ดังเช่นอาจารย์พี่เลี้ยงมีความพอใจสูงกว่าความคิดเห็นของนิสิต ฝึกสอน แต่นิสิตฝึกสอนมีความพอใจมากกว่าอาจารย์นิเทศก์ เป็นต้น ถึงแม้ว่านิสิตฝึกสอน ได้แสดงพฤติกรรมการสอนด้านการเตรียมอยู่ในระดับพอใจมากแล้วก็ตาม แต่ถึงกระนั้น คณะศึกษาศาสตร์ก็ควรให้ความสำคัญต่อเรื่องนี้ และพัฒนานิสิตฝึกสอนให้มีประสิทธิภาพ สูงขึ้น ส่วนพฤติกรรมการสอนด้านการใช้สื่อการสอน ถึงแม้จะได้รับการประเมินว่าอยู่ใน ระดับพอใจมาก แต่ต่ำกว่าด้านอื่นนั้น เพราะบุคลากรทางการศึกษามีความคาดหวังด้านการใช้ สื่อการสอนสูง ดังเช่นนิสิตก็มีความคิดเห็นว่าอาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ มีประสิทธิภาพด้านการ ใช้สื่อการสอนในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.69 ดังปรากฏในงานวิจัยของวิจิต สุรัตน์เรืองชัย (2542 : 19)

5. ผลการวิจัย พบว่า มินิสิตฝึกสอนได้สอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ คิดเป็น ร้อยละ 21.33 โดยที่วิชาดังกล่าวมิใช่เป็นวิชาเอก แต่นิสิตฝึกสอนก็สามารถรับสอนได้ และ ได้รับการประเมินจากอาจารย์พี่เลี้ยงว่ามีพฤติกรรมการสอนอยู่ในระดับพอใจมากที่สุด ถึง 6 ด้าน จาก 9 ด้าน แสดงให้เห็นว่าการฝึกอบรมในคณะศึกษาศาสตร์ สร้างความมั่นใจให้กับนิสิตได้ดี ทำให้นิสิตกล้ารับสอนวิชาที่ทั้ง ๆ ที่อาจารย์ประจำการในโรงเรียนทั่วไปมักไม่สนใจที่จะสอน ข้อค้นพบนี้สะท้อนให้เห็นว่า การจัดการเรียนการสอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพของ คณะศึกษาศาสตร์มีประสิทธิภาพสูง สอดคล้องกับงานวิจัยของวิจิต สุรัตน์เรืองชัย (2542: 28) ที่วิจัยพบว่าประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์คณะศึกษาศาสตร์อยู่ในระดับมากทุกด้าน รวมทั้ง ด้านผลสัมฤทธิ์ในการสอน

6. ผลการวิจัยที่พบว่า อาจารย์พี่เลี้ยง มีความคิดเห็นว่านิสิตฝึกสอนวิชาเอกการประถมศึกษา สังคมศึกษา และฟิสิกส์ มีพฤติกรรมการสอนทั้ง 9 ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับพอใจมากที่สุด และพบว่านิสิตฝึกสอนวิชาเอกการประถมศึกษา และฟิสิกส์ มีพฤติกรรมการสอนด้าน ต่าง ๆ อยู่ในระดับพอใจมากที่สุด 6 ด้าน จาก 9 ด้าน นิสิตฝึกสอนวิชาเอกสังคมศึกษามี พฤติกรรมการสอนอยู่ในระดับพอใจมากที่สุด 4 ด้าน แสดงให้เห็นว่านิสิตฝึกสอนวิชาเอกการ ประถมศึกษา ฟิสิกส์ และสังคมศึกษา มีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการเป็นครูค่อนข้างสูง เป็นเรื่อง ที่คณะศึกษาศาสตร์ต้องหันมาเอาใจใส่ต่อนิสิตวิชาเอกอื่น ๆ เพื่อให้ทุกวิชาเอก มีพฤติกรรมการสอนอยู่ในระดับพอใจมากที่สุดด้วย ๆ กัน

7. ผลการวิจัยที่พบว่า เพศของอาจารย์ที่เลี้ยง และเพศของนิสิตฝึกสอน ไม่มีผลต่อการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของนิสิตฝึกสอนนั้น สอดคล้องกับผลงานวิจัยหลายเรื่อง เช่น งานวิจัยของ เอมอร์ เนียมน้อย (2524 : 78) พบว่า ครูภาษาไทยทั้งครูผู้ชาย และครูผู้หญิงในวิทยาลัยครู นครสวรรค์ กำแพงเพชร และลำปาง ประเมินพฤติกรรมการสอนของตนเองไม่แตกต่างกัน ในงานวิจัยของ กรรณิการ์ เนื่องจำนงค์ (2541 : 108) ที่พบว่า ครูเพศชาย และครูเพศหญิง ประเมินพฤติกรรมการสอนของตนเองไม่แตกต่าง รวมทั้งในงานวิจัยของ วิจิต สุรัตน์เรืองชัย (2542 : 28) ก็พบว่า เพศของนิสิตไม่มีผลต่อการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

8. ผลการวิจัยที่พบว่า อาจารย์นิเทศก์ อาจารย์ที่เลี้ยง และนิสิตฝึกสอน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของนิสิตฝึกสอนแตกต่างกัน แสดงว่าสถานภาพของผู้ประเมินมีผลต่อการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของนิสิตฝึกสอน ในการวิจัยครั้งนี้เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของกรรณิการ์ เนื่องจำนงค์ (2541 : 107) ที่พบว่า ความคิดเห็นของครูภาษาไทย กับความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อพฤติกรรมการสอนภาษาไทยของครูวิทยาลัยเทคนิคแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายคู่ พบว่า อาจารย์ที่เลี้ยง มีความคิดเห็นว่านิสิตฝึกสอนมีพฤติกรรมการสอนทุกด้านอยู่ในระดับพอใจมากกว่าความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศก์ ซึ่งสอดคล้องกับผลการประเมินผลการฝึกสอนของนิสิตฝึกสอนในทุกปี การศึกษาที่อาจารย์ที่เลี้ยง และโรงเรียนหน่วยฝึกสอนมักให้เกรด A แก่นิสิตฝึกสอนจำนวนมากกว่าอาจารย์นิเทศก์ และมีอาจารย์นิเทศก์บางคนให้เกรดอยู่ในระดับพอใจ (เกรด C) การที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะอาจารย์นิเทศก์ไม่ได้สังเกตพฤติกรรมการสอนของนิสิตฝึกสอนมากเท่าอาจารย์ที่เลี้ยง จึงไม่มีโอกาสได้เห็นพฤติกรรมการสอนของนิสิตฝึกสอนเหมือนกับอาจารย์ที่เลี้ยง จึงมีการประเมินพฤติกรรมการสอนของนิสิตฝึกสอนต่ำกว่าอาจารย์ที่เลี้ยง

ส่วนการที่นิสิตฝึกสอนมีความคิดเห็นว่าตนมีพฤติกรรมการสอน 8 ด้าน ยกเว้นด้านคุณลักษณะส่วนตัว อยู่ในระดับพอใจมากกว่าอาจารย์นิเทศก์นั้น เป็นเพราะนิสิตฝึกสอนมักทำงานหนัก เมื่อเทียบกับการเรียนในมหาวิทยาลัย การออกฝึกสอนเป็นงานที่ทำทลายความสามารถเป็นงานการปฏิบัติหน้าที่ครูเต็มตัว ก่อนที่เป็นบัณฑิตทางการศึกษา อุดมการณ์ในการปฏิบัติงานมีสูง นิสิตฝึกสอนจึงทุ่มเทกับการฝึกสอนของตน เอาใจใส่ต่อการเรียนการสอนของนักเรียนที่ต้องรับผิดชอบ ตัวนักเรียนเองก็มักให้ความร่วมมือ และมีความผูกพันกับนิสิตฝึกสอนมาก ทำให้บรรยากาศการเรียนการสอนราบรื่น ผลการประเมินตนเองของนิสิตฝึกสอนจึงอยู่ในระดับพอใจมากกว่าความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศก์ ซึ่งมีความจำกัดในเรื่องจำนวนการนิเทศเพียง 3-4 ครั้งเท่านั้น

9. ผลการวิจัยที่พบว่า อาจารย์พี่เลี้ยงมีความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนทั้ง 9 ด้านของนิสิตฝึกสอนทุกวิชาเอกทั้ง 8 วิชาเอก ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เป็นเพราะอาจารย์พี่เลี้ยงที่ดูแลรับผิดชอบ นิเทศนิสิตฝึกสอนแต่ละวิชาเอก มีความพอใจในพฤติกรรมการสอนของนิสิตฝึกสอนระดับมาก จึงยากที่จะมีผลความแตกต่างกัน นอกเสียจากการพิจารณาพฤติกรรมการสอนเป็นรายด้านว่า แต่ละวิชาเอกมีพฤติกรรมการสอนด้านใดอยู่ในระดับพอใจมากที่สุด ดังที่อภิปรายมาแล้ว

10. ผลการวิจัยที่พบว่า นิสิตฝึกสอนวิชาเอกการประถมศึกษา และนิสิตฝึกสอนวิชาเอกคณิตศาสตร์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอน 5 ด้าน แตกต่างกัน โดยนิสิตวิชาเอกการประถมศึกษา มีระดับความพอใจมากกว่านิสิตวิชาเอกคณิตศาสตร์นั้น เป็นเพราะนิสิตวิชาเอกการประถมศึกษา เป็นกลุ่มที่ได้รับการฝึกฝนด้านการสอน และการทำสื่อการสอนมากกว่านิสิตวิชาเอกอื่น ๆ ดังนั้นเมื่อปฏิบัติงานการฝึกสอนจึงมีความคิดเห็นว่าคุณมีความพร้อม จึงมีระดับความพอใจมากกว่านิสิตวิชาเอกคณิตศาสตร์ ความคิดเห็นที่แตกต่างกันในนิสิตฝึกสอน 2 กลุ่มนี้ เป็นเรื่องที่คณะศึกษาศาสตร์ควรให้ความสนใจ เพราะนิสิตวิชาเอกคณิตศาสตร์ มีลักษณะพิเศษ เพราะเป็นนิสิตในโครงการเร่งรัดพัฒนาครูคณิตศาสตร์ ซึ่งมหาวิทยาลัยคัดเลือกจากนิสิตที่มีผลการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ดี การเป็นนิสิตที่เรียนเก่งด้านคณิตศาสตร์อาจเป็นสาเหตุให้นิสิตมีความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนแตกต่างไปจากกลุ่มวิชาเอกการประถมศึกษา ซึ่งเป็นนิสิตที่ได้รับการคัดเลือกเป็นกรณีพิเศษเช่นเดียวกัน กล่าวคือ คัดเลือกจากผู้ที่มีผลการเรียนเฉลี่ยดี (เกรด 3.00) ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 แต่นิสิตวิชาเอกการประถมศึกษาไม่เน้นความเก่งและแม่นยำ ในเนื้อหาวิชาใดวิชาหนึ่งเป็นการเฉพาะวิชาเดียว หรือมีความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง ลักษณะความพิเศษของนิสิตวิชาเอกการประถมศึกษา และวิชาเอกคณิตศาสตร์ จึงน่าจะเป็นสาเหตุที่ทำให้นิสิต 2 กลุ่มนี้มีความคิดเห็นแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ควรจัดโครงการพัฒนาพฤติกรรมการสอนของนิสิตวิชาเอกต่าง ๆ เพื่อให้พฤติกรรมการสอนทุกด้าน ทั้ง 9 ด้าน ได้รับการพัฒนาให้มีศักยภาพสูงสุด อันจะเป็นผลทำให้การผลิตครูของคณะศึกษาศาสตร์ มีประสิทธิภาพสูงยิ่งขึ้น

2. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ควรมีห้องปฏิบัติการสำหรับให้นิสิตที่ต้องลงทะเบียนเรียนวิชาการฝึกสอน ได้สำหรับฝึกพฤติกรรมการเตรียมการสอน และด้านการใช้สื่อการสอน ซึ่งเป็นพฤติกรรมการสอนที่ค่าเฉลี่ยน้อยกว่าด้านอื่น ๆ

3. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ควรจัดตั้งอำนวยการควบคุมเกี่ยวกับนิสิตวิชาเอกคณิตศาสตร์ ด้านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เช่น การจัดสถานที่สำหรับฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูให้เหมาะสม และใช้ประโยชน์ได้อย่างสมบูรณ์ รวมทั้งการอำนวยความสะดวกเรื่องยานพาหนะ เมื่อมีการให้นิสิตออกไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพ และการศึกษาดูงานด้านการจัดการเรียนการสอน

4. คณาจารย์ในคณะศึกษาศาสตร์ ควรเป็นแม่แบบที่ดีเกี่ยวกับการมีพฤติกรรมการสอนทุกด้าน เพื่อให้ นิสิตคณะศึกษาศาสตร์ ได้เห็นแบบอย่างพฤติกรรมการสอนที่ดีครบทุกด้าน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในโรงเรียนฝึกสอนในช่วงที่มีนิสิตฝึกสอนช่วยสอนกับช่วงที่ไม่มีนิสิตฝึกสอน

2. ควรมีการศึกษาพฤติกรรมการสอนของนิสิตฝึกสอนจากแฟ้มสะสมงานของนิสิต และของนักเรียนที่นิสิตฝึกสอนได้สอน จะทำให้เห็นประสิทธิภาพการสอนได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

3. ควรมีการศึกษาพฤติกรรมการสอนของนิสิตฝึกสอนในลักษณะนี้เกี่ยวกับนิสิตที่ใช้หลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิตยศึกษาระบบพุทธศักราช 2541

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กนกวรรณ มณ ใจวงษ์. การประเมินการสอนของอาจารย์มหาวิทยาลัยบูรพา ตามทัศนะของนิสิต. ปรินูญยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา, 2540.
- กรรณิการ์ เนื่องจำนงค์. การศึกษาพฤติกรรมการสอนภาษาไทยของครูวิทยาลัยเทคนิค กลุ่มอาชีพศึกษา ภาคตะวันออก. ปรินูญยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา, 2541.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. สำนักนายกรัฐมนตรี. พระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ : บริษัท พริกหวานกราฟฟิต จำกัด , 2542.
- คณะศึกษาโครงการ “การศึกษาไทยในยุคโลกาภิวัตน์” ความจริงของแผ่นดิน พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาโครงการ “การศึกษาไทยในยุคโลกาภิวัตน์”, 2540.
- คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา. หลักสูตรการศึกษาบัณฑิต (ฉบับปรับปรุง) พุทธศักราช 2538. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา, 2538.
- _____ . คู่มือฝึกสอน ปีการศึกษา 2541 ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา, 2541.
- _____ . รายงานการประชุมคณะกรรมการดำเนินงานฝึกสอน ครั้งที่ 1 ปีการศึกษา 2541 เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2541 (เอกสาร โรเนียว)
- คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. เครื่องมือนิเทศการสังเกตพฤติกรรมของครู. ม.ป.ท., ม.ป.ป.
- จุมพล วัฒนบุญย์. การศึกษาพฤติกรรมการสอนภาษาไทยของอาจารย์ในกลุ่มวิทยาลัยครูภาคใต้ ปรินูญยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2524.
- บุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว. “การอ้างอิงประชากรเมื่อใช้เครื่องมือแบบมาตราส่วน ประมาณค่ากับกลุ่มตัวอย่าง” ใน วารสารการพัฒนการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม. 3(1) : 22-25 กรกฎาคม 2535.
- ประคอง บุญเจิม. การศึกษาพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ตามความคิดเห็นของนักเรียนวิทยาลัย อาชีวศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 5 วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, 2537.
- ประสงค์ แสงแก้ว. พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ในวิทยาลัยครูลำปางตามทัศนะและความ คาดหวังของนักศึกษา. ปรินูญยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2520.

ปิ่นวดี จิวะนรานุรักษ์. ศึกษาพฤติกรรมการสอนทั่วไปของอาจารย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ :

ประสานมิตร. ปรินญาณีพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2519.

พุทธทาสภิกขุ. ครูผู้สร้างโลก. สุราษฎร์ธานี : สวน โมกขพลาราม, 2527.

ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. เพื่อความเป็นผู้นำของการครุศึกษาไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2538.

เลขาธิการคุรุสภา, สำนักงาน. เกณฑ์มาตรฐานผู้บริหารการศึกษาของคุรุสภา 2540. พระนคร :
โรงพิมพ์คุรุสภา, 2540.

_____. เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา พ.ศ. 2537. พิมพ์ครั้งที่ 2. พระนคร :
โรงพิมพ์คุรุสภา, 2539.

_____. เกณฑ์มาตรฐานศึกษานิเทศก์ของคุรุสภา 2540. พระนคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2540.

_____. ชุดฝึกอบรมการพัฒนาวิชาชีพครู ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา พ.ศ.
2537 (เล่ม 1-14). พระนคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2539.

_____. แบบแผนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณครู พ.ศ. 2539. พระนคร : โรงพิมพ์คุรุสภา,
2539.

_____. ระดับคุณภาพครู. กรุงเทพฯ : กองมาตรฐานวิชาชีพครู, 2541.

วิชิต สุรัตน์เรื่องชัย. ความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา. ภาควิชาหลักสูตรและการสอน

คณะศึกษาศาสตร์. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา, 2542.

วิไล ฉัตรตะวันิช. การศึกษาพฤติกรรมการสอนวิชาภาษาไทยของครูในโรงเรียนมัธยมตอนต้น

สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเชียงใหม่. ปรินญาณีพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต.

กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2524.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. แนวทางการปฏิรูปการศึกษา พ.ศ. 2539-2550. กรุงเทพฯ :

โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2539.

สมบัติ วัจนะสาริกากุล. พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ในวิทยาลัยครูเลยตามทัศนะของนักศึกษา.

เลย : วิทยาลัยครูเลย, 2525.

สำนักงานนายกรัฐมนตรี. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540. กรุงเทพฯ :

สำนักนายกรัฐมนตรี, 2540.

สำนักราชเลขาธิการ (ผู้รวบรวม). ประมวลพระราชดำรัสและพระบรมราโชวาทที่พระราชทานใน

โอกาสต่าง ๆ ปีพุทธศักราช 2521. กรุงเทพฯ : สำนักราชเลขาธิการ, 2522. หน้า 191.

- เสาวลักษณ์ สิงห์วงษา. พฤติกรรมการสอนด้านการพูด เสียง ท่าทาง และแบบของภาษาของ
อาจารย์ในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน ปริญญาโททางการศึกษา
มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2519.
- อยู่สุข ทำไร่. การศึกษาพฤติกรรมการสอนภาษาไทยของอาจารย์ในกลุ่มวิทยาลัยครูภาคกลาง.
ปริญญาโทศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2524.
- อุษาคี จันทรสุนธิ. “การวิจัยเกี่ยวกับการสอน” ในการวิจัยหลักสูตรและกระบวนการเรียน
การสอน หน้าที่ 12. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2536.
- เอมอร เนียมน้อย. ศึกษาพฤติกรรมการสอนวิชาเอกภาษาไทยด้านการจูงใจของอาจารย์ในวิทยาลัย
ครูนครสวรรค์ วิทยาลัยครูกำแพงเพชร วิทยาลัยครูอุตรดิตถ์ และวิทยาลัยครูลำปาง
ปริญญาโทศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2524.
- Flanders, N.A. *Analyzing Teaching Behavior*. Ma : Addison Wsley Publishing Co., 1970.
- Glass, Gene V. and Hopkins, Kenneth D. *Statistical Methods in Education and Psychology*.
3 rd ed. Boston : Allyn and Bacon, 1996.
- Romine, Stephen. “Student and Faculty Perceptions of an Effective University Instructional
Climates” in *The Journal of Education Research*. 68 : December, 1974.

ภาคผนวก

แบบสอบถามความคิดเห็น
เกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของนิสิตฝึกสอน
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

คำชี้แจง การใช้แบบสอบถามฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบความคิดเห็นของท่านเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของนิสิตฝึกสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา สำหรับเป็นข้อมูลในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอน เพื่อฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ให้ได้ครูที่มีพฤติกรรมสอนที่พึงประสงค์ให้แก่สังคมไทย

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

โปรดกาเครื่องหมาย ลงใน ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. เพศ ชาย หญิง

2. จำนวนนิสิตฝึกสอนที่ท่านนิเทศ 2 คน 4 คน
 3 คน 5 คน

3. วิชาเอกของนิสิตฝึกสอนที่ท่านรับผิดชอบ (ตอบได้มากกว่า 1)

☐ การประถมศึกษา	☐ สังคมศึกษา
☐ ภาษาไทย	☐ ภาษาอังกฤษ
☐ ฟิสิกส์	☐ เคมี
☐ ชีววิทยา	☐ คณิตศาสตร์

4. วิชาที่นิสิตสอน (ตอบได้มากกว่า 1)

☐ ภาษาไทย	☐ ภาษาอังกฤษ
☐ สังคมศึกษา	☐ กลุ่ม สปช.
☐ คณิตศาสตร์	☐ กลุ่ม กพอ.
☐ วิทยาศาสตร์	☐ อื่น ๆ.....

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของนิสิตฝึกสอน

โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็น ตามความรู้สึกที่แท้จริงของท่านเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของนิสิตฝึกสอนด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้

- 5 หมายถึง พอใจมากที่สุด
- 4 หมายถึง พอใจมาก
- 3 หมายถึง พอใจปานกลาง
- 2 หมายถึง พอใจน้อย
- 1 หมายถึง พอใจน้อยที่สุด

ข้อที่	พฤติกรรมการสอน	ระดับความพอใจ				
		5	4	3	2	1
	ด้านคุณลักษณะส่วนตัว					
1	แต่งกายสุภาพเรียบร้อยและเหมาะสมเป็นแบบอย่างได้.....
2	ตรงต่อเวลา.....
3	มีวิธีสอนที่ทำให้นักเรียนสนใจ สนุกและไม่เบื่อ.....
4	กระตือรือร้น และกระฉับกระเฉงขณะสอน.....
5	มั่นใจในการสอน.....
6	มีเทคนิคในการพูดกระตุ้นให้นักเรียนสนใจ สนุกและไม่เบื่อ					
7	พูดด้วยน้ำเสียงชัดเจน เว้นวรรคตอนถูกต้อง.....
8	ใจกว้าง ยอมรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน.....
9	จำเริญ แจ่มใส และมีอารมณ์ขัน.....
10	วางตัวเป็นกันเองกับนักเรียน.....
	ด้านการเตรียมการสอน					
11	บอกจุดประสงค์ของบทเรียนให้นักเรียนทราบ.....
12	ให้นักเรียนมีส่วนร่วมวางแผนในการเรียนการสอน.....
13	เนื้อหาที่สอนค้นคว้ามาจากตำราหลายเล่ม.....
14	กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนที่น่าสนใจ.....
15	กำหนดปัญหาให้นักเรียนค้นคว้า.....
16	เตรียมการสอนมาอย่างดี.....

ข้อที่	พฤติกรรมการสอน	ระดับความพอใจ				
		5	4	3	2	1
	ด้านการเสนอเนื้อหาในการดำเนินการสอน					
17	ก่อนขึ้นบทเรียนใหม่ได้บอกความสำคัญของบทเรียนใหม่ ก่อนเริ่มสอน.....
18	อธิบายบทเรียนได้ชัดเจน.....
19	มีสื่อการเรียนการสอนประกอบคำอธิบาย.....
20	เมื่อนักเรียนมีข้อสงสัย ได้อธิบายข้อสงสัยนั้น.....
21	ใช้วิธีสอนหลายวิธี.....
22	มีกิจกรรมที่ให้นักเรียนได้ปฏิบัติเพื่อการเรียนรู้มากกว่า การเป็นผู้บอกความรู้.....
23	จัดกิจกรรมให้นักเรียน ได้ทำงานร่วมกันเพื่อการฝึก กิจกรรมกลุ่ม.....
24	กระตุ้นและแนะนำให้นักเรียนอ่านเนื้อหาเพิ่มเติมจาก หนังสือในห้องสมุด.....
25	ชี้ให้นักเรียนเห็นคุณค่าของวิชาที่เรียน.....

ข้อที่	พฤติกรรมการสอน	ระดับความพอใจ				
		5	4	3	2	1
	ด้านการจูงใจและการเสริมแรง					
26	ก่อนสอนครูมีกิจกรรมเร้าความสนใจให้นักเรียนมีความพร้อมที่จะเรียน.....
27	แสดงความสนใจต่อนักเรียน.....
28	ให้คำแนะนำและชี้แนวทางที่ถูกต้องในการปฏิบัติตนของนักเรียน.....
29	ให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนตามความเหมาะสม.....
30	ให้ความยุติธรรมกับนักเรียน.....
31	ให้นักเรียนเลือกทำกิจกรรมเกี่ยวกับบทเรียนตามความถนัดและความสนใจ.....
32	ให้กำลังใจแก่นักเรียนในขณะที่ทำกิจกรรมยาก ๆ.....
33	ช่วยแก้ปัญหาของนักเรียนขณะเรียน.....
34	ตั้งแต่อนักเรียนที่ทำความผิดให้ประพฤติตัวใหม่อย่างถูกต้อง.....
35	ให้คำชมเชยและสนับสนุนเหตุผลที่ถูกต้องของนักเรียน.....
	ด้านกรมอบหมายงานให้ปฏิบัติ					
36	ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดท้ายบทเรียน.....
37	ให้นักเรียนทำรายงานจากการศึกษาค้นคว้า.....
38	จัดให้มีการอภิปรายผลงานที่ทำในชั้นเรียน.....
39	ให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติงานเป็นรายบุคคล.....
40	ให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติงานเป็นกลุ่ม.....
41	มอบหมายงานให้นักเรียนทำเหมาะสมกับความสามารถของนักเรียน.....
42	ชี้แจงงานที่มอบหมายได้ชัดเจน.....
43	ให้ความช่วยเหลือนักเรียนในงานที่มอบหมายให้ปฏิบัติ.....

ข้อที่	พฤติกรรมการสอน	ระดับความพอใจ				
		5	4	3	2	1
	ด้านการใช้สื่อการสอน					
44	นำสื่อการสอนที่ทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบันมาใช้.....
45	สื่อที่ครูใช้ประกอบการสอนมีความเหมาะสมกับวัยและ ชั้นเรียน.....
46	เมื่อมีสื่อประกอบการสอนหลายอย่าง ครูเรียงลำดับการใช้ ได้อย่างเหมาะสม.....
47	ใช้สื่อการสอนที่มีอยู่ในห้องเรียนให้เกิดประโยชน์.....
48	มีสื่อประกอบการสอนทุกครั้งที่สอน.....
49	จัดทำเอกสาร/บอร์ดเสริมความรู้ให้แก่นักเรียน.....
50	ใช้วัสดุอุปกรณ์ที่เป็นของจริงหรือของจำลองได้อย่าง เหมาะสม.....
51	ใช้สื่อการสอน เพื่อช่วยสรุปบทเรียน.....
52	ใช้สื่อการสอนในการประเมินผลการเรียน.....
	ด้านการควบคุมวินัยในชั้นเรียน					
53	วางกฎระเบียบเกี่ยวกับความประพฤติทางกาย วาจา พร้อมทั้งกิจกรรมายาท.....
54	แนะนำนักเรียนถึงวิธีปฏิบัติตนในห้องเรียน.....
55	ชี้ให้เห็นข้อดี และข้อเสียในเรื่องกฎระเบียบ.....
56	คอยอบรมนักเรียนให้เข้าใจบทบาทและหน้าที่ของตนอย่าง ถูกต้อง.....
57	ว่ากล่าวและตักเตือนให้นักเรียนอยู่ในระเบียบวินัย.....
58	ตำหนิหรือตักเตือนนักเรียนที่กระทำความผิดเป็นการ ส่วนตัว.....
59	ใช้วิธีหักคะแนนเมื่อนักเรียนทำผิดกฎระเบียบที่วางไว้.....
60	เอาใจใส่และกวาดขันการทำงานของนักเรียน.....

ข้อที่	พฤติกรรมการสอน	ระดับความพอใจ				
		5	4	3	2	1
ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน						
61	สนทนาเพื่อตรวจสอบทัศนคติของนักเรียน.....
62	แจ้งเกณฑ์การสอบผ่าน และเครื่องมือประเมินผลการเรียน ให้นักเรียนทราบล่วงหน้า.....
63	จัดให้มีการทดสอบก่อนเริ่มบทเรียนใหม่.....
64	จัดให้มีการทดสอบย่อยระหว่างเรียน.....
65	ถามนักเรียนเป็นรายบุคคลในระหว่างที่สอน.....
66	ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดเป็นกรบ้านเพื่อทบทวนความรู้ที่ ได้เรียนไป.....
67	ตรวจผลงานทุกชิ้นที่มอบหมายให้นักเรียนทำ.....
68	วิจารณ์การทำงานและผลงานของนักเรียน.....
69	ติดตามผล และซักถามความก้าวหน้าในการทำงานที่ได้ มอบหมายให้นักเรียนทำ.....
70	แจ้งผลการสอบทุกครั้งอย่างรวดเร็ว.....
ด้านการเสริมสร้างจริยธรรม						
71	ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน.....
72	ประพฤติตนอยู่ในศีลธรรมอันดีงาม ตามหลักคำสอนของ ศาสนา.....
73	ส่งเสริมให้นักเรียนกระทำตนเป็นคนดีและเป็นประโยชน์ต่อ สังคม.....
74	ปฏิบัติกับนักเรียนเท่าเทียมกันทุกคน.....
75	รักษาคำพูด และปฏิบัติตามคำสัญญาที่ให้ไว้กับนักเรียน...
76	ให้ความเมตตากรุณา เอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่แก่นักเรียน.....
77	ให้อภัยในความผิดพลาดของนักเรียน.....
78	รักษาความลับของนักเรียน.....
79	ใช้เวลาราชการเพื่อประโยชน์ของนักเรียนอย่างเต็มที่.....
80	สร้างชื่อเสียงให้แก่สถาบัน.....

ขอขอบคุณที่ท่านกรุณาให้ข้อมูล

แบบสอบถามความคิดเห็น
เกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของนิสิตฝึกสอน
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

คำชี้แจง การใช้แบบสอบถามฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบความคิดเห็นของท่านเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของนิสิตฝึกสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา สำหรับเป็นข้อมูลในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอน เพื่อฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ให้ได้ครูที่มีพฤติกรรมการสอนที่พึงประสงค์ให้แก่สังคมไทย

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

โปรดกาเครื่องหมาย ลงใน ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. เพศ ชาย หญิง

2. หน้าที่ที่ปฏิบัติ ผู้บริหาร อาจารย์พี่เลี้ยง

3. วิชาเอกของนิสิตฝึกสอนที่ท่านรับผิดชอบ

☐ การประถมศึกษา	☐ สังคมศึกษา
☐ ภาษาไทย	☐ ภาษาอังกฤษ
☐ ฟิสิกส์	☐ เคมี
☐ ชีววิทยา	☐ คณิตศาสตร์

4. วิชาที่นิสิตสอน

☐ ภาษาไทย	☐ ภาษาอังกฤษ
☐ สังคมศึกษา	☐ กลุ่ม สปช.
☐ คณิตศาสตร์	☐ กลุ่ม กพอ.

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของนิสิตฝึกสอน

โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็น ตามความรู้สึกที่แท้จริง
ของท่านเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของนิสิตฝึกสอนด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้

- 5 หมายถึง พอใจมากที่สุด
4 หมายถึง พอใจมาก
3 หมายถึง พอใจปานกลาง
2 หมายถึง พอใจน้อย
1 หมายถึง พอใจน้อยที่สุด

ข้อที่	พฤติกรรมการสอน	ระดับความพอใจ				
		5	4	3	2	1
	ด้านคุณลักษณะส่วนตัว					
1	แต่งกายสุภาพเรียบร้อยและเหมาะสมเป็นแบบอย่างได้.....
2	ตรงต่อเวลา.....
3	มีวิธีสอนที่ทำให้นักเรียนสนใจ สนุกและไม่เบื่อ.....
4	กระตือรือร้น และกระฉับกระเฉงขณะสอน.....
5	มั่นใจในการสอน.....
6	มีเทคนิคในการพูดกระตุ้นให้นักเรียนสนใจ สนุกและไม่เบื่อ					
7	พูดด้วยน้ำเสียงชัดเจน เว้นวรรคตอนถูกต้อง.....
8	ใจกว้าง ยอมรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน.....
9	ร่าเริง แจ่มใส และมีอารมณ์ขัน.....
10	วางตัวเป็นกันเองกับนักเรียน.....
	ด้านการเตรียมการสอน					
11	บอกจุดประสงค์ของบทเรียนให้นักเรียนทราบ.....
12	ให้นักเรียนมีส่วนร่วมวางแผนในการเรียนการสอน.....
13	เนื้อหาที่สอนค้นคว้ามาจากตำราหลายเล่ม.....
14	กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนที่น่าสนใจ.....
15	กำหนดปัญหาให้นักเรียนค้นคว้า.....
16	เตรียมการสอนมาอย่างดี.....

ข้อที่	พฤติกรรมการสอน	ระดับความพอใจ				
		5	4	3	2	1
	ด้านการเสนอเนื้อหาในการดำเนินการสอน					
17	ก่อนขึ้นบทเรียนใหม่ได้บอกความสำคัญของบทเรียนใหม่ ก่อนเริ่มสอน.....
18	อธิบายบทเรียนได้ชัดเจน.....
19	มีสื่อการเรียนการสอนประกอบคำอธิบาย.....
20	เมื่อนักเรียนมีข้อสงสัย ได้อธิบายข้อสงสัยนั้น.....
21	ใช้วิธีสอนหลายวิธี.....
22	มีกิจกรรมที่ให้นักเรียนได้ปฏิบัติเพื่อการเรียนรู้มากกว่า การเป็นผู้บอกความรู้.....
23	จัดกิจกรรมให้นักเรียน ได้ทำงานร่วมกันเพื่อเป็นการฝึก กิจกรรมกลุ่ม.....
24	กระตุ้นและแนะนำให้นักเรียนอ่านเนื้อหาเพิ่มเติมจาก หนังสือในห้องสมุด.....
25	ชี้ให้นักเรียนเห็นคุณค่าของวิชาที่เรียน.....

ข้อที่	พฤติกรรมการสอน	ระดับความพอใจ				
		5	4	3	2	1
	ด้านการจูงใจและการเสริมแรง					
26	ก่อนสอนครูมีกิจกรรมเร้าความสนใจให้นักเรียนมีความพร้อมที่จะเรียน.....
27	แสดงความสนใจต่อนักเรียน.....
28	ให้คำแนะนำและชี้แนวทางที่ถูกต้องในการปฏิบัติตนของนักเรียน.....
29	ให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนตามความเหมาะสม.....
30	ให้ความยุติธรรมกับนักเรียน.....
31	ให้นักเรียนเลือกทำกิจกรรมเกี่ยวกับบทเรียนตามความถนัดและความสนใจ.....
32	ให้กำลังใจแก่นักเรียนในขณะที่ทำกิจกรรมยาก ๆ.....
33	ช่วยแก้ปัญหานักเรียนขณะเรียน.....
34	ตั้งแต่อนักเรียนที่ทำความผิดให้ประหลาดตัวใหม่อย่างถูกต้อง.....
35	ให้คำชมเชยและสนับสนุนเหตุผลที่ถูกต้องของนักเรียน.....
	ด้านการมอบหมายงานให้ปฏิบัติ					
36	ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดท้ายบทเรียน.....
37	ให้นักเรียนทำรายงานจากการศึกษาค้นคว้า.....
38	จัดให้มีการอภิปรายผลงานที่ทำในชั้นเรียน.....
39	ให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติงานเป็นรายบุคคล.....
40	ให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติงานเป็นกลุ่ม.....
41	มอบหมายงานให้นักเรียนทำเหมาะสมกับความสามารถของนักเรียน.....
42	ชี้แจงงานที่มอบหมายได้ชัดเจน.....
43	ให้ความช่วยเหลือนักเรียนในงานที่มอบหมายให้ปฏิบัติ.....

ข้อที่	พฤติกรรมการสอน	ระดับความพอใจ				
		5	4	3	2	1
	ด้านการใช้สื่อการสอน					
44	นำสื่อการสอนที่ทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบันมาใช้.....
45	สื่อที่ครูใช้ประกอบการสอนมีความเหมาะสมกับวัยและ ชั้นเรียน.....
46	เมื่อมีสื่อประกอบการสอนหลายอย่าง ครูเรียงลำดับการใช้ ได้อย่างเหมาะสม.....
47	ใช้สื่อการสอนที่มีอยู่ในห้องเรียนให้เกิดประโยชน์.....
48	มีสื่อประกอบการสอนทุกครั้งการสอน.....
49	จัดทำเอกสาร/บอร์ดเสริมความรู้ให้แก่นักเรียน.....
50	ใช้วัสดุอุปกรณ์ที่เป็นของจริงหรือของจำลองได้อย่าง เหมาะสม.....
51	ใช้สื่อการสอน เพื่อช่วยสรุปบทเรียน.....
52	ใช้สื่อการสอนในการประเมินผลการเรียน.....
	ด้านการควบคุมวินัยในชั้นเรียน					
53	วางกฎระเบียบเกี่ยวกับความประพฤติทางกาย วาจา พร้อมทั้งกิจกรรมารยาท.....
54	แนะนำนักเรียนถึงวิธีปฏิบัติตนในห้องเรียน.....
55	ชี้ให้เห็นข้อดี และข้อเสียในเรื่องกฎระเบียบ.....
56	คอยอบรมนักเรียนให้เข้าใจบทบาทและหน้าที่ของตนอย่าง ถูกต้อง.....
57	ว่ากล่าวและตักเตือนให้นักเรียนอยู่ในระเบียบวินัย.....
58	ตักเตือนหรือตักเตือนนักเรียนที่กระทำความผิดเป็นการ ส่วนตัว.....
59	ใช้วิธีหักคะแนนเมื่อนักเรียนทำผิดกฎระเบียบที่วางไว้.....
60	เอาใจใส่และกวดขันการทำงาน of นักเรียน.....

ข้อที่	พฤติกรรมการสอน	ระดับความพอใจ				
		5	4	3	2	1
	ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน					
61	สนทนาเพื่อตรวจสอบทัศนคติของนักเรียน.....
62	แจ้งเกณฑ์การสอบผ่าน และเครื่องมือประเมินผลการเรียน ให้นักเรียนทราบล่วงหน้า.....
63	จัดให้มีการทดสอบก่อนเริ่มบทเรียนใหม่.....
64	จัดให้มีการทดสอบย่อยระหว่างเรียน.....
65	ถามนักเรียนเป็นรายบุคคลในระหว่างที่สอน.....
66	ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดเป็นการบ้านเพื่อทบทวนความรู้ที่ ได้เรียนไป.....
67	ตรวจผลงานทุกชิ้นที่มอบหมายให้นักเรียนทำ.....
68	วิจารณ์การทำงานและผลงานของนักเรียน.....
69	ติดตามผล และซักถามความก้าวหน้าในการทำงานที่ได้ มอบหมายให้นักเรียนทำ.....
70	แจ้งผลการสอบทุกครั้งอย่างรวดเร็ว.....
	ด้านการเสริมสร้างจริยธรรม					
71	ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน.....
72	ประพฤติตนอยู่ในศีลธรรมอันดีงาม ตามหลักคำสอนของ ศาสนา.....
73	ส่งเสริมให้นักเรียนกระทำตนเป็นคนดีและเป็นประโยชน์ต่อ สังคม.....
74	ปฏิบัติกับนักเรียนเท่าเทียมกันทุกคน.....
75	รักษาคำพูด และปฏิบัติตามคำสัญญาที่ให้ไว้กับนักเรียน...
76	ให้ความเมตตากรุณา เอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่แก่นักเรียน.....
77	ให้อภัยในความผิดพลาดของนักเรียน.....
78	รักษาความลับของนักเรียน.....
79	ใช้เวลาราชการเพื่อประโยชน์ของนักเรียนอย่างเต็มที่.....
80	สร้างชื่อเสียงให้แก่สถาบัน.....

แบบสอบถามความคิดเห็น
เกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของนิสิตฝึกสอน
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

คำชี้แจง การใช้แบบสอบถามฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบความคิดเห็นของท่านเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของนิสิตฝึกสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา สำหรับเป็นข้อมูลในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอน เพื่อฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ให้ได้ครูที่มีพฤติกรรมการสอนที่พึงประสงค์ให้แก่สังคมไทย

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

โปรดกาเครื่องหมาย ลงใน ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. เพศ ชาย หญิง

2. วิชาเอก การประถมศึกษา สังคมศึกษา
 ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ
 ฟิสิกส์ เคมี
 ชีววิทยา คณิตศาสตร์

3. วิชาที่นิสิตสอน ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ
 สังคมศึกษา กลุ่ม สปช.
 คณิตศาสตร์ กลุ่ม กพอ.

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของนิสิตฝึกสอน

โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็น ตามความรู้สึกที่แท้จริง
ของท่านเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของนิสิตฝึกสอนด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้

5 หมายถึง พอใจมากที่สุด

4 หมายถึง พอใจมาก

3 หมายถึง พอใจปานกลาง

2 หมายถึง พอใจน้อย

1 หมายถึง พอใจน้อยที่สุด

ข้อที่	พฤติกรรมการสอน	ระดับความพอใจ				
		5	4	3	2	1
	ด้านคุณลักษณะส่วนตัว					
1	แต่งกายสุภาพเรียบร้อยและเหมาะสมเป็นแบบอย่างได้....
2	ตรงต่อเวลา.....
3	มีวิธีสอนที่ทำให้นักเรียนสนใจ สนุกและไม่เบื่อ.....
4	กระตือรือร้น และกระฉับกระเฉงขณะสอน.....
5	มั่นใจในการสอน.....
6	มีเทคนิคในการพูดกระตุ้นให้นักเรียนสนใจ สนุกและไม่เบื่อ
7	พูดด้วยน้ำเสียงชัดเจน เว้นวรรคตอนถูกต้อง.....
8	ใจกว้าง ยอมรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน.....
9	ร่าเริง แจ่มใส และมีอารมณ์ขัน.....
10	วางตัวเป็นกันเองกับนักเรียน.....
	ด้านการเตรียมการสอน					
11	บอกจุดประสงค์ของบทเรียนให้นักเรียนทราบ.....
12	ให้นักเรียนมีส่วนร่วมวางแผนในการเรียนการสอน.....
13	เนื้อหาที่สอนค้นคว้ามาจากตำราหลายเล่ม.....
14	กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนที่น่าสนใจ.....
15	กำหนดปัญหาให้นักเรียนค้นคว้า.....
16	เตรียมการสอนมาอย่างดี.....

ข้อที่	พฤติกรรมการสอน	ระดับความพอใจ				
		5	4	3	2	1
	ด้านการเสนอเนื้อหาในการดำเนินการสอน					
17	ก่อนขึ้นบทเรียนใหม่ได้บอกความสำคัญของบทเรียนใหม่ ก่อนเริ่มสอน.....
18	อธิบายบทเรียนได้ชัดเจน.....
19	มีสื่อการเรียนการสอนประกอบคำอธิบาย.....
20	เมื่อนักเรียนมีข้อสงสัย ได้อธิบายข้อสงสัยนั้น.....
21	ใช้วิธีสอนหลายวิธี.....
22	มีกิจกรรมที่ให้นักเรียนได้ปฏิบัติเพื่อการเรียนรู้มากกว่า การเป็นผู้บอกความรู้.....
23	จัดกิจกรรมให้นักเรียน ได้ทำงานร่วมกันเพื่อเป็นการฝึก กิจกรรมกลุ่ม.....
24	กระตุ้นและแนะนำให้นักเรียนอ่านเนื้อหาเพิ่มเติมจาก หนังสือในห้องสมุด.....
25	ชี้ให้นักเรียนเห็นคุณค่าของวิชาที่เรียน.....

ข้อที่	พฤติกรรมการสอน	ระดับความพอใจ				
		5	4	3	2	1
	ด้านการจูงใจและการเสริมแรง					
26	ก่อนสอนครูมีกิจกรรมเร้าความสนใจให้นักเรียนมีความพร้อมที่จะเรียน.....
27	แสดงความสนใจต่อนักเรียน.....
28	ให้คำแนะนำและชี้แนวทางที่ถูกต้องในการปฏิบัติตนของนักเรียน.....
29	ให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนตามความเหมาะสม.....
30	ให้ความยุติธรรมกับนักเรียน.....
31	ให้นักเรียนเลือกทำกิจกรรมเกี่ยวกับบทเรียนตามความถนัดและความสนใจ.....
32	ให้กำลังใจแก่นักเรียนในขณะที่ทำกิจกรรมยาก ๆ.....
33	ช่วยแก้ปัญหานักเรียนขณะเรียน.....
34	ตักเตือนนักเรียนที่ทำความผิดให้ประพฤติตัวใหม่อย่างถูกต้อง.....
35	ให้คำชมเชยและสนับสนุนเหตุผลที่ถูกต้องของนักเรียน.....
	ด้านกรมอบหมายงานให้ปฏิบัติ					
36	ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดท้ายบทเรียน.....
37	ให้นักเรียนทำรายงานจากการศึกษาค้นคว้า.....
38	จัดให้มีการอภิปรายผลงานที่ทำในชั้นเรียน.....
39	ให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติงานเป็นรายบุคคล.....
40	ให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติงานเป็นกลุ่ม.....
41	มอบหมายงานให้นักเรียนทำเหมาะสมกับความสามารถของนักเรียน.....
42	ชี้แจงงานที่มอบหมายได้ชัดเจน.....
43	ให้ความช่วยเหลือนักเรียนในงานที่มอบหมายให้ปฏิบัติ.....

ข้อที่	พฤติกรรมการสอน	ระดับความพอใจ				
		5	4	3	2	1
	ด้านการใช้สื่อการสอน					
44	นำสื่อการสอนที่ทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบันมาใช้.....
45	สื่อที่ครูใช้ประกอบการสอนมีความเหมาะสมกับวัยและ ชั้นเรียน.....
46	เมื่อมีสื่อประกอบการสอนหลายอย่าง ครูเรียงลำดับการใช้ ได้อย่างเหมาะสม.....
47	ใช้สื่อการสอนที่มีอยู่ในห้องเรียนให้เกิดประโยชน์.....
48	มีสื่อประกอบการสอนทุกครั้งที่สอน.....
49	จัดทำเอกสาร/บอร์ดเสริมความรู้ให้แก่นักเรียน.....
50	ใช้วัสดุอุปกรณ์ที่เป็นของจริงหรือของจำลองได้อย่าง เหมาะสม.....
51	ใช้สื่อการสอน เพื่อช่วยสรุปบทเรียน.....
52	ใช้สื่อการสอนในการประเมินผลการเรียน.....
	ด้านการควบคุมวินัยในชั้นเรียน					
53	วางกฎระเบียบเกี่ยวกับความประพฤติทางกาย วาจา พร้อมทั้งกิจกรรมารยาท.....
54	แนะนำนักเรียนถึงวิธีปฏิบัติตนในห้องเรียน.....
55	ชี้ให้เห็นข้อดี และข้อเสียในเรื่องกฎระเบียบ.....
56	คอยอบรมนักเรียนให้เข้าใจบทบาทและหน้าที่ของตนอย่าง ถูกต้อง.....
57	ว่ากล่าวและตักเตือนให้นักเรียนอยู่ในระเบียบวินัย.....
58	ตำหนิหรือตักเตือนนักเรียนที่กระทำความผิดเป็นการ ส่วนตัว.....
59	ใช้วิธีหักคะแนนเมื่อนักเรียนทำผิดกฎระเบียบที่วางไว้.....
60	เอาใจใส่และกวดขันการทำงาน of นักเรียน.....

(สำเนา)
คำสั่งคณะกรรมการศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ที่ 60 /2541
เรื่อง แต่งตั้งอาจารย์นิเทศก์นิสิตฝึกสอน
ปีการศึกษา 2541

ด้วยคณะกรรมการศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้ส่งนิสิตออกฝึกสอนในสถานศึกษาประจำปีการศึกษา 2541 เพื่อให้การดำเนินการฝึกสอนเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 26 แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยบูรพา พ.ศ. 2533 และคำสั่งมหาวิทยาลัยบูรพาที่ 350/2538 ลงวันที่ 31 มีนาคม 2538 เรื่องมอบหมายให้รองอธิการบดี คณบดี ผู้อำนวยการ และผู้ช่วยอธิการบดีปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี จึงแต่งตั้งให้บุคคลต่อไปนี้เป็นอาจารย์นิเทศก์คือ

1. นางแก้วตา คณะวรรณ
2. นางผกา บุญเรือง
3. นายระพีพันธ์ ฉายวิมล
4. นางสาววิณี ชิดเชิดวงศ์
5. น.ส.สุรินทร์ สุทธิธาทิพย์
6. นางอนงค์ วิเศษสุวรรณ
7. นางสาวกชกร สังขชาติ
8. นางสมหมาย แจ่มกระจ่าง
9. นางสุจินดา ม่วงมี
10. นางสาวนัญชา ผลิตวานนท์
11. นายประชุม รอดประเสริฐ
12. นายธร สุนทรายุทธ
13. นายวชิระ ชาวหา
14. นายสุรียัน นนทศักดิ์
15. นายสุเมธ เดี่ยววิเศษ
16. นายสิทธิพร นิยมศรีสมศักดิ์
17. นายประเสริฐ สมพงษ์ธรรม

18. นายศักดิ์ดา ปรากฏ์ประทานพร
19. นายสุวิชัย โกศัยยะวัฒน์
20. นางศรีวรรณ มีคุณ
21. นางกาญจนา มณีแสง
22. นายไพรัตน์ วงษ์นาม
23. นายสมศักดิ์ ลีลา
24. นายสมโภชน์ อเนกสุข
25. นายเสรี ชัดรัมย์
26. นางสาวสุชาดา กรเพชรปानी
27. นางนลินี บำเรอราช
28. นางปิยนุช คนฉลาด
29. นางสาวรุ่งฟ้า กิติญาณสุนด์
30. นางวิมลรัตน์ จตุรานนท์
31. นายวิชิต สุรัตน์เรืองชัย
32. นางสาวสมประสงค์ ประสงค์เงิน
33. นายสุนทร บำเรอราช
34. นายสุชาติ ศรีโสภากภรณ์
35. นางสาวสุทธภาภา โชติประดิษฐ์
36. นางอารมณี เพชรชื่น
37. นางอลิสา เพ็ชรรัตน์
38. นายยงยุทธ นุ่มมีชัย
39. นางรวีวรรณ อังคนุรักษ์พันธ์
40. นางบังอร พวงสุวรรณ
41. นายธนาวุฒิ สุกนธทรัพย์
42. นางสมศิริ สิงห์ลพ
43. นายประยูร อิมสวาสดี
44. นายคงศักดิ์ วัฒนะโชติ
45. นายทนงศักดิ์ ประสบกิตติคุณ
46. นางสาวงามจิตต์ อ่ำไพ

47. นางนวมณณ์ หิงคานนท์
48. นางจรรยา ชาญสมุทร
49. นางแก้วตา เขตสุวรรณ
50. นางสาวสุรีย์ สุเมธีนฤมิตร

ทั้งนี้ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 16 กันยายน 2541

ลงชื่อ ฉลอง ทับศรี

(รองศาสตราจารย์ ดร.ฉลอง ทับศรี)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

สำเนาถูกต้อง

(นางจินดา ศรีญาณลักษณ์)

เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป 6

(สำเนา)

คำสั่งคณะกรรมการศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ที่ ๖1 /2541

เรื่อง แต่งตั้งอาจารย์พี่เลี้ยงนิสิตฝึกสอนประจำโรงเรียน

ปีการศึกษา 2541

ด้วยคณะกรรมการศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้ส่งนิสิตออกฝึกสอนในสถานศึกษาประจำปีการศึกษา 2541 เพื่อให้การดำเนินการฝึกสอนเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 26 แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยบูรพา พ.ศ. 2533 และคำสั่งมหาวิทยาลัยบูรพาที่ 350/2538 ลงวันที่ 31 มีนาคม 2538 เรื่องมอบหมายให้รองอธิการบดี คณบดี ผู้อำนวยการ และผู้ช่วยอธิการบดีปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี จึงแต่งตั้งให้บุคคลต่อไปนี้เป็นอาจารย์พี่เลี้ยงคือ

โรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ”

1. นางสาวจันทร์จิรา ชุ่มเรืองศรี
2. นายทองศักดิ์ ประสบกิตติคุณ
3. นางสาวณัฐนุช สุคันธวิช
4. นางยุวดี ชินดอม
5. นายคงศักดิ์ วัฒนะโชติ
6. นายธงชัย อาชีวะ
7. นางสาวสุรีย์ สุเมธีนฤมิตร
8. นางจรรยา ชาญสมุทร
9. นางขวัญจิต คัมภีรานนท์
10. นางสมศิริ สิงห์ลพ
11. นายสุชาติ อังคนุรักษ์พันธ์
12. นายยงยุทธ นุ่มมีชัย
13. นางบังอร พวงสุวรรณ
14. นางรวิวรรณ อังคนุรักษ์พันธ์
15. นายธนาวุฒิ สุคนธ์ทรัพย์

16. นางสาวพาวา พงษ์พันธุ์
17. นางสาวไธรัตน์ ใจน้อม

โรงเรียนวัดกลางดอน

1. นางจำแนก ศิริวรรณดี
2. นางสุทิน ปุจฉากการ
3. นางราศรี เลี่ยนพานิช
4. นางละเอียด จุฑาทเทพ
5. นางอัญชัญ เฉลิมชีพ
6. นางสมปอง ธรรมวาจา
7. นางพรรณทิพา เสริมศรี
8. นางเนาวรัตน์ นุ่มมีชัย
9. นางประเทือง วินิจฉัย

โรงเรียนอนุบาลชลบุรี

1. นางพรพรรณ ภัคดีคำ
2. นางจุรีย์ งามวงษ์วาน
3. นายจิระ บัตรพรธนะ

โรงเรียนบ้านห้วยกะปิ

1. นางศิริพร เมืองไย
2. นางจันทร์เพ็ญ ชาญชลสมุทร
3. นางสาวกัลยา เขียวแสง
4. นางชบา นรินทรศักดิ์

โรงเรียนวัดราษฎร์ศรัทธา

1. นางสาวดี จงเห็นจิตต์
2. นางสาวปรียาภรณ์ เสริมศรี

โรงเรียนศรีราชา

1. นายเชาว์ ต้นสกุล
2. นางสาวอภิญา ธนวรรณ

โรงเรียนชลราษฎรอำรุง

1. นางกฤติกา วรรณคำ
2. นางปวีณา คำแถม
3. นางสาวพัชรี ต้นเสวดวงษ์
4. ว่าที่ร้อยโทพิเชษฐ จิตรรัตน์

โรงเรียนประภัสสรวินทยา

1. นางจินดา ประกอบธรรม
2. นางสาวรัชณี บุญพอมร
3. นางสาวศาดนาถ รุจิโรจน์กุล
4. นางสาวมนัสนันท์ ศิริตันตราภรณ์
5. นางวันเพ็ญ ศุภเสีส์กุล
6. นางชุลีชัย ไชชนะ

โรงเรียนบ้านสวน (จันอนุสรณ์)

1. นางโสภี เต็กสงวน
2. นางฉวีวรรณ นาคบุตร
3. นางวีณา อรรถสิขัฐ์
4. นางนงนุช บุญทวี
5. นางเสาวพา ศิริมา
6. นางสาวสุดา ธนพิบูลกุล
7. นายกมล นาวาเจริญ
8. นางสาวสุภาภรณ์ ภัทรพิศาล
9. นางยุพา ขอบใจ
10. นางนิติวัลย์ พักสังข์
11. นางรัตนา อติเรกวุฒิ

12. นางสุนี จำรัสสินธุ์
13. นางศศิธร อัจฉิมิตร
14. นายมงคล แสนประเสริฐ
15. นางสาวศิริกุล นาวาเจริญ
16. นางอาภรณ์ ดวงรัตน์
17. นางอรุณี ตันงาม

โรงเรียนชลกันยานุกูล

1. นายดำรง เปี่ยมประถม
2. นางสาวสายสุนีย์ สว่างทรัพย์
3. นางพัชรี จานทอง
4. นางวันทนี ยรรยงดิลก

โรงเรียนแสนสุข

1. นางวาสนา กุลกัตติมาส
2. นายบรรจง สิริจามร
3. นางธิดา สิงหเรศร์
4. นางรจนา สัตยญาวิรัตน์
5. นางสุรัตน์ วรินทราวาท
6. นางปรานอม จำปาทิพย์
7. นายโสภาส สถิตยเสถียร
8. นางสมศรี ผาตินาวิน
9. นายสมัคร วรินทราวาท
10. นางชนิษฐา ประวีณานุสรณ์
11. นางสาวสมพิศ บุญญาภิสมภาร
12. นางสุกัญญา แยมกสิกร
13. นางจุฑารัตน์ เจตน์จำลอง
14. นางศรีเสาวลักษณ์ ไข้วอดเจริญ
15. นางถิรนันท์ บุญยพรรค

โรงเรียนอ่างศิลาพิทยาคม

1. นางจินตนา แสนประเสริฐ
2. นางรัตนา ทองสดาญ
3. นางสาวสะสม จินดาร์ตัน
4. นางศิริลักษณ์ พิณพาทย์
5. นางคนึงนิจ ตัญญาญจน์
6. นายเทวินทร์ เหลืองอ่อน
7. นายประเสริฐ ตันจงนาวิน
8. นายเสถียร เชื้อนปัญญา

โรงเรียนบ้านแหลมแท่น

1. นางสุภาภรณ์ วงศ์จิตราภรณ์
2. นางวาสนา ดาวสุด
3. นางพรพิมล ไกรสังข์

โรงเรียนวัดป่าประดู่

1. นางนวนศรี ทองบัณฑิต
2. นางวันดี ผึ้งผู้นำ
3. นางวิไลลักษณ์ พงศ์แพทย์
4. นางสาววันเพ็ญ พูลหวัง

โรงเรียนระยองวิทยาคม นิคมอุตสาหกรรม

1. นางสาวรัศมี เกตุผดุง
2. นายสมชาย หาญเศรษฐ์สุข
3. นายพยุ่ง แสนศิริ

โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา

1. นางนารีรัตน์ ศรีสุริยสวัสดิ์
2. นายเสนีย์ เสงี่ยมวงศ์

โรงเรียนบ้านค่าย

1. นางอาภรณ์ นาวาประดิษฐ์
2. นางณัฐพร มังคละศิริ
3. นายพลานพ บุหรีนฉาย
4. นางรัศมี สมชาติ

โรงเรียนเพ็รักษมาตาวิทยา

1. นางสาววราภรณ์ คงเงิน
2. นางสาวนัตยา เขาหนองบัว
3. นายก่อเกียรติ ไชยเฟื่อง

โรงเรียนบ่อทองวงษ์จันทร์วิทยา

1. นายสัมพันธ์ พรวิวัฒน์ธาดา
2. นายสุจินต์ ชลิตตาภรณ์
3. นางชฎาวรรณ กองพล
4. นางสาวบุษกรรณ์ วงศ์นิกร
5. นางสาวประไพ ทศพันธ์
6. นางสาวประยูร ทองดี

โรงเรียนพลูตาหลวงวิทยา

1. นางสุวรรณา เจริญพานิช
2. นางเดือนใจ รสหวาน
3. นายดำรงค์ สุภาษิต
4. นางสาวสุนันท์ พุทธิภูมิ
5. นายพิมล พงษ์เฝ้า
6. นางอรุณี ทองวรรณ

โรงเรียนสัทธิพิทยาคม

1. นางศรีอุษา อรุณใหม่
2. นางนทีกานต์ เพิ่มชาติ

โรงเรียนบางละมุง

1. นางสาวพูลสุข อินทนนท์
2. นางเบญจวรรณ อินทร์เรืองศรี

โรงเรียนผู้รั้ ญ.ศ. ๘๐

1. นายสืบสันต์ อภิชาติกุล
2. นายประกาย ผ่านเมือง

โรงเรียนบ้านชลอด

1. นางเสาวนีย์ ชีร์ชัย
2. นางเพียงใจ บัวสวัสดิ์

โรงเรียนโพธิสัมพันธ์พิทยาคาร

1. นายอรรถนพ มหาสวัสดิ์
2. นายพิรุณ องคศิลป์
3. นายอภิสิทธิ์ สงสุข

โรงเรียนพนัสพิทยาคาร

1. นายชาติชาย เอกรังษี
2. นางสมลักษณ์ ศิริมาจันทร์
3. นางอนงค์ เขี่ยมบำรุงทรัพย์
4. นางศรัณยา สุขสวัสดิ์
5. นายไพบุลย์ ชี้อตรง
6. นางเกื้อกมล ทองเจริญ
7. นางสาวฉลวย กิมเต็ก

โรงเรียนพานทอง

1. นายสุรินทร์ บุญฤทธิ์
2. นางศรีสุรางค์ วีระพันธ์
3. นางมยุรี บริสุทธิ์ธรรม

4. นางทัศนาศา บุญรัตนสุนทร
5. นายสมศักดิ์ อรุณรัศมี

โรงเรียนพนัสศึกษาลัย

1. นางรื่นจิตต์ แสงทอง
2. นางธรรมา เชียงอุทัย
3. นางสงวน สุมนัสเสถียร
4. นางสาววิไล ธรรมรักษ์
5. นางนิภา ธรรมมิญช
6. นางสาวรัศมี ปัญจศิริ
7. นางอารมณี รัตนมณี
8. นางอัญชัญ ตีรธารทิพากร

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 16 กันยายน พ.ศ. 2541

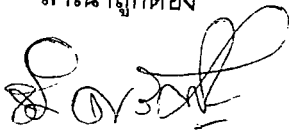
ลงชื่อ

ฉลอง ทับศรี

(รองศาสตราจารย์ ดร.ฉลอง ทับศรี)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

สำเนาถูกต้อง

(นางจินดา ศรีญาณลักษณ)
เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป 6